

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΙΔΡΥΤΑΙ

ΝΙΚ. ΑΒΡΑΑΜ
ΑΓΓ. ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΑΛΕΞ. ΒΕΡΔΕΛΗΣ
ΜΙΧ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ
ΦΩΚΙΩΝ ΖΑΪΜΗΣ
ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ
ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΒΟΥΛΗΣ 1

ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 65-84

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 200.—

ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 100.—

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ Δ. Α. 1.—

ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΣΕΛ. 10.—

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡ. 5

Ε

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1930

ΑΘΗΝΑΙ-ΕΤΟΣ Α'-ΤΕΥΧΟΣ 13

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:

Τὸ οἰκονομικὸν καθεστὼς τῶν προσφύγων

Λ. Μ.:

Πρὸς τοὺς «Ἀχέπανς»

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ:

Αὐτοδιοικήσεις καὶ ἀποκέντρωσις

Γ. ΜΟΔΗ:

Ἡ κοινωνικὴ σύνθεσις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ

ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ:

Ὁ ἀπολογισμὸς τῆς σταθεροποιήσεως

Ι. Β. ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΥ:

Ἡ τραπεζικὴ μας τάξις

Δ. Κ. ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΥ:

Ἡ «κρίσις τοῦ Κράτους» ἐν Ἑλλάδι

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΥΡΑΤΟΥ:

Ἡ διοικητικὴ κακοδαιμονία

ΠΕΡΙΚΛΗ Ι. ΜΑΖΑΡΑΚΗ:

Χαρίλαος Τρικούπης

ΗΛΙΑ ΓΑΦΟΥ:

Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου

Μ. ΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΤ. ΜΠΕΝΑΚΗ

Κ. ΣΤΥΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ συσσωμάτωσις τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΚΚΙΝΗ:

Οἱ στρωτῆρες τῶν σιδηροδρόμων μας

Π. ΜΑΜΟΠΟΥΛΟΥ:

Αἱ κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις

ΕΛΜ. ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ:

Τὸ σχολεῖον μας

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ:

Νέοι διάλογοι τοῦ κ. Ἀσόφου

ΣΩΤΗΡΗ ΣΚΙΠΗ:

Τὸ τραγούδι τοῦ ἀεροπόρου

ΠΕΤΡΟΥ ΧΑΡΗ:

Ἀκαδημαϊκὴ τυραννία

Ν. ΓΙΟΚΑΡΙΝΗ:

Ἡ προδοσία τῶν «καλαμαράδων»

Λ. ΚΟΥΚΟΥΔΑ:

Τὸ θέατρο καὶ ὁ κινηματογράφος

ΑΛΚΗ ΘΡΥΛΟΥ:

Τὰ νέα βιβλία

ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ:

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς Αἰγύπτου

ΛΑΚΩΝΙΚΑ — ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΙΣ — ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ —
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ



ΓΕΩΡΓ. ΣΤΑΙΟΥ
ΙΔΡΥΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1841

Κεφάλαιον μελοχικόν και άωοδεμαλικόν Δρχ. 1.205.000.000
Καλαδέσεις (Κατάστασις της 31ης Δ/βρίου 1929) » 6.550.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

Ι. Α. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Αγοράζει και πωλεί μετοχές και χρεώγραφα εις τὸ ἐν Ἀθήναις και τὰ ξένα Χρηματιστήρια διὰ λογαριασμόν τρίτων.

Παρέχει δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ δημοσίων χρεωγράφων, μετοχῶν και ὁμολογιῶν ἐταιριῶν.

Δέχεται πρὸς φύλαξιν χρηματόγραφα παντὸς εἴδους και κιβώτια ἀδήλου περιεχομένου.

Ἐπιμελείται τῆς ὑπὲρ τοῦ καταθέτου ἐγκαίρου εἰσπράξεως τῶν μετοχο-μεριδίων και τοκομεριδίων τῶν κατατεθειμένων παρ' αὐτῇ χρηματογράφων ὡς και τῶν κληρουμένων ὁμολογιῶν.

Ἐνοικιάζει χρηματοκιβώτια πρὸς φύλαξιν τίτλων και τιμαλφῶν ἀντικειμένων.

ΨΥΓΕΙΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΩΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ "ΚΑΡΟΛΟΣ ΦΙΞ.,"

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ

ΤΗΛ. 6-65 ΚΑΙ 2-24

ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ-ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ:

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: Πλατεία Ἀγίων Θεοδώρων (Δραγατσανίου 1).

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ: Ὁδὸς Νικήτα 12 (παρὰ τῷ κ. Π. Τριανταφύλλῳ).

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
Κ. Ο. Σ. Μ. Η. Τ. Ε. Ι.
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ



ΔΡΑΧ. 4566 ₪
4566 ₪



ΤΑ ΖΩΝΤΑΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΞΩΡΑΣ

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Η «ΕΡΓΑΣΙΑ», ἐπὶ τῇ βάσει ἀσφαλῶν πληροφοριῶν και μελέτης, ἀντιμετώπισεν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεώς της τὰ προσφυγικά ζητήματα και τὴν περὶ αὐτῶν δράσιν τῶν προσφύγων πολιτευτῶν με μίαν ἐνῆ-αίαν κατεύθυνσιν, τῆς ὁποίας ἡ γενική ἐννοια συνωφίσετο ἐν τούτῳ: Ὅτι ἡ προώθησις τῶν ζητημάτων τούτων, πολλαπλῶν και πολυπλόκων, ἵνα ἀποβλέπη εἰς σκοπὸν οὐσιαστικῆς λύσεως αὐτῶν, προϋποθέτει μίαν γενικήν, κατὰ τὸ κοινοβουλευτικῶς δυνατόν, σύμπραξιν τῶν προσφύγων Βουλευτῶν και Γερουσισαστῶν, μαζί με τὴν πρόφροναν συναντίληψιν και τῆς Κυβερνήσεως. Ἐκεῖνοι θὰ μελετοῦν, θὰ ὑποβάλλουν και—ἀς εἴπωμεν—θὰ ἐπισπεύδουν ἐπιμόνως τὴν ἐξέλιξιν τῶν ζητημάτων τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου, τοῦ ὁποίου εἶνε οἱ ἐγκυρότεροι ἐκπρόσωποι· και αὐτῇ, ἡ Κυβέρνησις, ἡ τιμηθεῖσα ἄλλως πανηγυρικῶς μετὴν ἀμέριστον ἐμπιστοσύνην του, καλῶς καθοδηγουμένη και ὠριμος, θὰ ἐπιδιώκη τὰς ἐκάστοτε περὶ αὐτῶν λύσεις, με τὸν ρυθμὸν τῆς ἐκάστοτε ἐπιτακτικότητος αὐτῶν και ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἀντοχὴν τῆς χώρας.

Ἡ κατὰ Ὀκτώβριον 1929 γενομένη ἐν Θεσσαλονίκῃ σύσκεψις τῶν Φιλελευθέρων Βουλευτῶν και Γερουσισαστῶν, και ἡ ἀξέπαινος τότε ὁμογνώμια, ἀπετέλεσε τὴν σπουδαιότεραν καμπὴν τοῦ ὅλου προσφυγικοῦ ζητήματος, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξέκίνησε και ἐξεδηλώθη ἀποτελεσματικώτερον ἢ νέα αὐτῇ κατεύθυνσις. Οἱ προσφυγικοὶ παράγοντες, κύριοι τοῦ θέματός των και ἀποφασιστικοὶ εἰς τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, ἐπεκονώνησαν κατ' ἐπανάληψιν και ὡς σύνολον και διὰ τῆς ἐντολοδόχου αὐτῶν Ἐπιτροπῆς και τῶν εἰσηγητῶν των μετὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Καὶ ὁ κ. Πρωθυπουργός, ἔχων ἤδη ἐνώπιόν του συγκεκριμένα θέματα και συγκεκριμένα γνώμας και πορίσματα, εὔρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ καταδείξῃ ὅλον τὸ ἐνδιαφέρον και αὐτοῦ και τῆς ὑπ' αὐτὸν Κυβερνήσεως πρὸς ἀρμονικὴν συνεννόησιν και πραγμάτωσιν τοῦ κοινοῦ καλοῦ.

Αἱ κατὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ παρελθόντος Σαββάτου γενόμεναι ἐν τῇ Βουλῇ μακρὰι και εὐχάριστοι δηλώσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἀγροτῶν προσφύγων,—ἡ πανηγυρικῶς ἐπίσης δοθεῖσα διαβεβαίωσις περὶ λήψεως ἀναλόγων μέτρων και διὰ τούτους ἀστοὺς πρόσφυγας,—αἱ

ἐπακολούθησαι ἐκ μέρους τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος ἐκδηλώσεις ὑπὲρ ἐκτυπώσεως και τοιχοκολλήσεως τοῦ λόγου αὐτοῦ,—ὡς και αἱ πρὸς τὸν κ. Βενιζέλον ἐκφρασθεῖσαι εὐχαριστίαι τῶν προσφύγων Βουλευτῶν και Γερουσισαστῶν ἀποτελοῦν ἐναργὴ ἀπόδειξιν τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ὡς ἀνω προγραμματισθέντος συστήματος κοινης ἐνεργείας. Οἱ νομίσαντες ἡ θελήσαντες νὰ νομίσουν πρὸς στιγμὴν ὅτι λόγῳ τοῦ ὅγκου τῶν προσφυγικῶν ζητημάτων και τῆς ὡς ἐκ τούτου φυσιολογικῆς ὁποσδήποτε δυσφορίας θὰ ἐσπειρουν εἴτε κοινοβουλευτικῶς εἴτε ἐξωκοινοβουλευτικῶς ζιζάνια διὰ νὰ θερίσουν δημοκοπικὰς ἐπιτυχίας, εὐρέθησαν αἰφνης ἐκτεθειμένοι εἰς πικρὰν ἀπογοήτευσιν. Ἡ ἀπ' ἀρχῆς ἐπιδειχθεῖσα σύνεσις και νοικοκυρσὺν ἐκυρίαρχησαν ἀπὸ μίας διετίας, σαφεῖς και ἀκλόνητοι.

Ἡ δέ, κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ληγοῦσης ἐβδομάδος, ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὰς προηγουμένας γενομένην συνεργασίᾳ τῆς βουλευτικῆς προσφυγικῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τοῦ κ. Βενιζέλου ἐπὶ τῶν θεμάτων ἰδίᾳ τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων, Κωνσταντινουπολιτῶν, Βορειοθρακικῶν, Ἑλλήνων Ρωσσίας, ὡς και αἱ περὶ αὐτῶν στοργικαὶ διαβεβαίωσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, αἱ ἀναγραφείσαι λεπτομερῶς εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον, ἐστερέωσαν ἐτι μάλλον τὴν πεποίθησιν, τόσοσν παρὰ τοῖς Βουλευταῖς και Γερουσισασταῖς ὡσὸν και παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ, ὅτι τὰ προσφυγικά ζητήματα, παρακολουθούμενα μετὰ τῆς ἰδίας εὐμενείας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, εὐρίσκονται εἰς τὴν κανονικὴν ὁδὸν τῆς ἀλληλοδιαδόχου αὐτῶν ἐκκαθαρίσεως.

Και οἱ μὲν πρόσφυγες Βουλευταὶ και Γερουσισασταὶ δύνανται νὰ ἐπιστρέψουν, μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, εἰς τὰς ἐπαρχίας των, μετὴν συνειδήσιν κατὰρὰν και μετὴν πεποίθησιν ὅτι ἐπέτελεσαν και ἐπιτελοῦν τὸ πρὸς τὴν πατρίδα γενικῶς και τοὺς πρόσφυγας ἰδίᾳ καθήκον των. Ἀλλὰ και ἡ δημοσία γνώμη ὁλοκλήρως τῆς Ἑλλάδος δικαιούται νὰ δοκιμάσῃ αἰσθημα βαθυτάτης ικανοποιήσεως και ἀνακουφίσεως. Δικαιούται νὰ πεισθῇ ὅτι τὸ μεγαλύτερον κοινωνικὸν και ἐθνικὸν πρόβλημα ποὺ ἐτέθη ποτὲ πρὸ μᾶς χώρας μικρᾶς, πτωχῆς και ἡττημένης, διανύει ἤδη τὸ τελευταῖον στάδιον τοῦ διακανο-

νισμοῦ του. Δικαιούται νὰ πεισθῇ ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἀνακτὰ πλέον ὁριστικῶς τὴν ἐσωτερικὴν τῆς ἰσορροσίαν τὴν ὁποίαν ἐκλόνισεν ἡ συνταρακτικωτέρα και ἀπειλητικωτέρα εἰς διασλεύσεις ἀνθρωπίνῃ τρικυμία.

Ἀλλὰ και τι πλέον: Διὰ τοῦ ὀριστικοῦ, τέλος, καταρτισμοῦ τοῦ οἰκονομικοῦ καθεστώτος ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ βασιζῶνται τὰ δικαιώματα και αἱ ὑποχρεώσεις τῶν προσφύγων τῆς ὑπαίθρου χώρας,—και διὰ τοῦ ἐπικειμένου ἀναλόγου καθεστώτος τὸ ὁποῖον θὰ ρυθμίσῃ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῶν ἀστῶν προσφύγων—ἀποκοτῶν πλέον τὸν γενναιότερον καταστατικὸν χάρτην ποὺ ἡμποροῦσαν νὰ φαντασθοῦν, ὅλοι οἱ προσφυγικοὶ πληθυσμοὶ τῆς Ἑλλάδος. Ἡδη οἱ πρόσφυγες ἡμποροῦν νὰ θέσουν τελείαν και παύσαν εἰς τὰς διεκδικήσεις των και νὰ προσηλώσουν ὅλην τὴν θεληματικότητά των εἰς τὴν, ἐν τῷ νέῳ αὐτῷ οἰκονομικῷ των πλαισίῳ, ἀποκλειστικὴν τοῦ μέλλοντός των σφρηλάτησιν και ἀνάπτυξιν. Ἐτοί θὰ φανοῦν ἐκ νέου, εἰς δημιουργικότητα, ἀντάξιοι ἑαυτῶν, ἀντάξιοι τῆς ἀντοχῆς μετὰ τῆς ὁποίας διηλθον μέχρι τοῦδε τὴν σκληρὰν ἀλλ' ἤδη τερματιζομένην μεταβατικὴν περιόδον τῆς εἰς τὸ σύνολον τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους ἀφομοιώσεως των.

Και τότε θὰ καταστῇ πλέον δυνατὸν νὰ παύσῃ νὰ γίνεταῖ ἡ μοιραία μέχρι σήμερον διάκρισις μεταξὺ γεγενῶν και προσφύγων. Τεδέντες, οὗτοι, ἐπὶ μᾶς γραμμῇ ἐκκινήσεως, εἰς τὸν δρόμον τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, κατὰ τὸ δυνατόν παραλλήλου μετὰ τὴν γραμμὴν αὐτῆς ἐκκινοῦν αἱ ὁμοίως σχεδὸν δοκιμασθεῖσαι μεταπολεμικαὶ γενεαὶ τῶν γηγενῶν, οἱ πρόσφυγες δὲν θὰ αἰσθάνωνται μειονεκτικὴν τὴν θέσιν των και εἰδικὴν τὴν κατάστασιν των. Θὰ εἶνε και οἰκονομικῶς ἰσότιμοι Ἕλληνες, ὅπως ὑπῆρξαν και πολιτικῶς ἰσότιμοι ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς καθόδου των. Θὰ συγχωνευθοῦν τελείως μετὰ τοὺς ἀδελφούς των μέσα εἰς τὴν κοινὴν τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομικῆς και κοινωνικῆς ἐξελίξεως. Καὶ ὁ προσφυγισμὸς θὰ ἀναχθῇ τότε εἰς μίαν ἱστορικὴν μόνον ἐννοίαν,—ἀναμνηστικὴν τῆς τραγικωτέρας ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἀλλὰ και ἀπολέσαν τὴν πασημασίαν τῆς ἀξίαν με μίαν ταχύτητα—ἐντὸς 7 ἢ 8 ἐτῶν—ποὺ δικαίως ἡμπορεῖ νὰ σημειωθῇ ὡς τὸ μεγαλύτερον «θαῦμα» τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ.

ΜΕΤΑ την πατριωτικήν εἰς τὴν Ἑλλάδα καθόδον τῆς ομάδος τῶν «Γκάπα», ἰδοὺ καὶ ἄλλη πολυπληθεστάτη μερὶς τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικής, ἐπερχόμενοι δημοφιλέστατοι «Ἀχέπανς», ποὺ ἐν ὀνόματι τῆς πιστῆς τῶν προσηλώσεως εἰς τὴν Μητρόπολιν - πατρίδα, μᾶς ἐπισκέπτονται καὶ αὐτοὶ κατ' αὐτὰς, ὅπως ἄλλοι συμπολίται τῶν μᾶς ἐπισκέφθησαν πέρσιον. Καὶ εἰς τοὺς μὲν καὶ εἰς τοὺς δέ, ἀπευθύνομεν ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης θεομιᾶν καὶ ἀδελφικωτάτων χαιρετισμῶν.

Τοὺς χαιρετίζομεν δὲ μὲ ἰδιαίτερον ἀγάπην καὶ στοργήν, ὅχι μόνον διότι ἡ νοσταλγία τῶν, ποὺ τοὺς φέρει πάλιν εἰς τὰ ἑλληνικὰ παρὰλια, εἶνε τὸ συγκινητικώτερον αἰσθημα τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς. Ὅχι μόνον, ἐπίσης, διότι ἀκόμη περισσότερον μᾶς γοιτενεῖ ἡ ἰερὰ τὴν ἐπιθυμία νὰ συμμετάσχουν μ' ἐμᾶς εἰς τὸν ἐορτασμὸν τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς ἐλευθερίας μας. Ἀλλ' ὡσαύτως, διότι οἱ ὅμιλοι καὶ θετικοὶ αὐτοὶ ὑπερπόντιοι Ἕλληνες τοὺς δόποιους φιλοξενούμεν, θὰ γίνουν, παρ' ἡμῶν, οἱ ὡραιότεροι κήρυκες ἐνὸς ρωμαλέου νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐμπνευσμένοι, ὅπως εἶνε ἐν ὀνόματι τοῦ εὐχλόγιου τῶν προγράμματος, ἀπὸ τὰ ἰδεώδη τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Ἑλευθερίας. Συγγεγοντες, καὶ δικαίως, ἐν τῇ ἐξοπληρωτῇ τῶν ἰδεωδῶν αὐτῶν καὶ τὴν πρὸς τὸν Ἑλληνισμόν λατρείαν τῶν καὶ τὴν εἰς τὸν Ἀμερικανισμόν ἀφοσίωσιν αὐτῶν. Ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὰς βαθιτάτας ἡθικὰς ἀρχὰς τοῦ σεβασμοῦ τοῦ ἀτόμου πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τὸν πληθὸν τῶν, τῆς ἀδελφότητος, τῆς αὐτοθυσίας, τῆς ἀλληλεγγύης, δηλ. ἐνὸς πρᾶγματι ἀνωτέρου ἀνθρωπισμοῦ. Νομοταγεῖς καὶ ποσοδευτικοί, ἐχθροὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ἀπιστοδοξίας, ἐδουλεύετε καὶ παροῦσιν, οἱ «Ἀχέπανς» ἀποτελοῦν ὑπόδειγμα Ἑλλήνων καὶ πολιτῶν, ἄξιον πρὸς μίμωσιν.

Εἶνε ἡ δευτέρα ἐκδρομὴ τὴν ὁποίαν ἡ ὁργάνωσις τῶν ἐπιχειρεῖ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ κ. Γ. Φίλη καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίσην ἐμπνευσμένην συνοδήγησιν τῶν κ. κ. Α. Κασιώρη, Γ. Γαβριλίου, Γ. Μάνου κλπ., οἱ σήμερον παρ' ἡμῶν «Ἀχέπανς» θὰ ἀντιληφθῶν ἐν τῷ πληθύνον πόσῳ ἐδρῶνται κοντά τῶν, ψυχικῶς καὶ αἰσθητικῶς, τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους ὁ λαὸς καὶ ἡ Κυβέρνησις. Αἱ ὑποδοχαί, δεξιότητες καὶ ἑορταὶ ποὺ ὁργανοῦνται πρὸς τιμὴν τῶν θὰ τοὺς δώσουν τὸ μέτρον τῆς πρὸς αὐτοὺς στοργῆς καὶ ἀγάπης μας.

Εἰς τὴν συναυλίαν αὐτὴν δὲν ἴπο δυνατόν καὶ ἡ «Ἐργασία» νὰ μὴ προσθέσῃ ἐν βάθους καρδίας καὶ τὸ ἰδικόν της «ὡς εὐ παρότρυνται». Τὸ ἀπευθύνομεν δὲ ἐν τῇ βεβαιότητι καὶ αὐτοὶ θὰ μείνουν ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τὴν ἀναβάστασιν τῶν εἰς τοὺς γαλανοὺς οὐρίζοντας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡμεῖς θὰ ἔβγομεν αἰσιοδοξότεροι διὰ τὸ ἑλληνικὸν μέλλον ἀπὸ τῶν διδακτικῶν συγχωρησιμῶν μας μὲ μερικὰ ἀπὸ τὰ ἀριώτετρα παιδιὰ τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπόψεως, ταπεινὰ ὅπως τὸ σημερινὸν τῶν «Ἀχέπανς» δὲν εἶνε μόνον αἰσθητικῶς τονωτικά, ἀλλὰ καὶ πραγματικῶς γοιτωτάτα, ἀπὸ συντελοῦν εἰς τὴν ἀνύψωσιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς κοινῆς ὁλῶν τῶν Ἑλλήνων ἐθνικῆς συνειδήσεως.

Α. Μ.

(Ὁ κ. Παπανδρέου ἔδωκε τελευταίον, ὡς ὕμνον τῆς παιδείας, τὴν ἐν τῷ κλάδῳ τῆς δικαιοδοσίας τὴν ἐφαρμογὴν τῶν δύο αὐτῶν θεσμῶν. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐθεωρήσαμεν χρήσιμον νὰ ἔχωμεν καὶ γενικώτερον τὴν γνώμην τοῦ ἐπὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ τῆς ἀποκεντρώσεως. Εἰς τὴν σκοπιμότητα ταύτην ἀνταποκρίνεται τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον τοῦ διακεκριμένου πολιτευτοῦ Σ. Σ.).

ΚΑΤ' ἀρχήν, ἀμφότεροι οἱ θεσμοὶ ἀπολαμβάνουν μεγάλης λαϊκῆς δημοτικότητος παρὰ τὴν δυσμένειαν τῶν κεντρικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τὴν δυσπιστίαν μερῖδος τοῦ παλαιοῦ πολιτικοῦ κόσμου. Καὶ ἡ δημοτικότης αὕτη, κατὰ τὴν γνώμην μας, εἶνε ἀπολύτως δικαιολογημένη. Ὅχι μόνον διότι οἱ θεσμοὶ αὐτοὶ ἔχουν ὑπὲρ αὐτῶν τὴν δημοκρατικὴν θεωρίαν, καθ' ἣν ὅσον ἀμεσώτερα εἶνε ἡ ἀνάμιξις τοῦ λαοῦ εἰς τὴν διοίκησιν τῶν δημοσίων πραγμάτων τόσο προσηγγίζομεν πρὸς τὸ δημοκρατικὸν ἰδεώδες, ἀλλὰ κυρίως, διότι ἔχουν ὑπὲρ αὐτῶν τὴν πράξιν.

Καὶ οἱ δύο θεσμοὶ ἐφαρμόζονται ἥδη. Ἡ κοινότης καὶ ὁ δήμος ἀποτελοῦν τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς αὐτοδιοικήσεως, καὶ πανθομολογουμένως ὑποδοκίμωσαν. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἡ αὐτοδιοίκησις εἰς τὴν ἐλαχίστην αὐτὴν περιφέρειαν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ὑποδοκίμωσε, πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία, ὅτι δὲν θὰ εὐδοκίμησιν εἰς τὴν εὐρυτέραν ἐφαρμογὴν μὲ τὴν αὐτοδιοίκησιν τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, ὅπου καὶ ὁ προϋπολογισμὸς θὰ εἶνε ἐπαρκέστερος καὶ εὐρύτερον ἐνδιαφέρον ἢ προκαλέσῃ καὶ περισσότερα ἐνδιαφέροντα καὶ χρησιμοποίησιν τοπικὰς ἱκανότητας καὶ φιλοδοξίας;

Ἡ ἀποκεντρώσις ἐπίσης, μὲ τὸν θεσμὸν τῶν γενικῶν διοικήσεων, ἀπὸ μακροῦ ἐφαρμόζεται. Καὶ πανθομολογουμένως ἐπίσης ὑποδοκίμωσε. Πλήρῃ δὲ ἀπόδειξιν τῆς εὐδοκίμωσος ἀποτελεῖ τὸ γεγονός, ὅτι οὐδαμῶθεν ἐζητήθη ποτέ κατάργησις γενικῆς διοικήσεως, ἀλλὰ τοῦναντίον ἡ διατήρησις, καὶ μάλιστα ἡ ἐπέκτασις τῆς δικαιοδοσίας. Καὶ εἶνε τοῦτο ἀπολύτως εὐλογον. Διότι τὰ γεγονότα εἰς τὴν ἐπαρχίαν, τὰ προκύπτοντα ζητήματα, αἱ ἀνάγκαι, πόλλοινα ἀπὸ τῶν, καὶ ἐπιβάλλουν, ἐφ' ὅσον ἡ κρατικὴ ἀρχὴ παρίσταται καὶ λαμβάνει ἄμεσον ἀντίληψιν αὐτῶν, ταχεῖαν καὶ ὀρθὴν λύσιν. Εἰς τὰς Ἀθήνας ὡς μεταβιβαζόμενα, ἀπομνημονεύει καθ' ὅδον, μεταβιβάζονται εἰς τὰς ἐισερχομένας ἐγγράφους καὶ ἐνταφιάζονται εἰς τὸ Ἀρχεῖον.

Ἄλλως τε, τὸ σύγχρονον Κράτος ἐφ' ὅσον ἐπολλαπλασιάσας τὰς ἐπεμβάσεις του καὶ ἀπὸ φύλακος ἀσφαλείας ἔγινε διατητῆς καὶ ρυθμιστῆς τῆς κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ζωῆς, ἀπὸ κράτους ἀστυνομικοῦ ἔγινε κράτος προνοίας, εἶνε ὑποχρεωμένον νὰ καταμερίσῃ τὰς ἀσχολίας του καὶ εἰς μὲν τὸ κέντρον νὰ διατηρήσῃ τὰ γενικώτατα ζητήματα, καθὼς καὶ τὴν ἐποπτεῖαν καὶ καθοδήγησιν τῆς διοικήσεως, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὰς περιφερειακάς ἐξουσίας.

Αἱ κεντρικαὶ ὑπηρεσίαι, γράφει τὸ ἄρθρον 108 τοῦ Συντάγματος, πρέπει νὰ ἔχουν μόνον τὴν γενικὴν διεύθυνσιν καὶ ἐποπτεῖαν.

Κατ' ἀρχήν, συνεπῶς, οἱ θεσμοὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως τοῦ δευτέρου βαθμοῦ καὶ τῆς ἀποκεντρώσεως δὲν ἐπιδέχονται ἀμφισβήτησιν. Προκειμένου ὁ μὲν νὰ τεθοῦν εἰς ἐφαρμογὴν, ἀνακύπτουν τὰ ἐρωτήματα τῆς περιφέρειας,

τῆς δικαιοδοσίας καὶ τῶν πόρων.

Καὶ πρῶτον, ποία πρέπει νὰ εἶνε ἡ περιφέρεια τῆς ἐφαρμογῆς τῶν;

Ἐχομεν τὴν γνώμην, ὅτι ἀποτελεῖ βασικὸν σφάλμα ἡ ἀναζήτησις τῆς κοινῆς περιφέρειας διὰ τὴν ἐφαρμογὴν καὶ τῶν δύο θεσμῶν. Διότι ἡ φύσις τῶν εἶνε διάφορος. Ἡ αὐτοδιοίκησις ἐπιδίδωκε τοπικοὺς σκοποὺς δι' ἐπιβολῆς τοπικῆς φορολογίας. Κατὰ συνέπειαν, περιφέρεια πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτῆς πρέπει νὰ εἶνε ἐκείνη διὰ τὴν ὁποῖαν ὑφίσταται τοπικὴ συνειδήσις.

Ὅταν ὑπάρχῃ τοπικὴ συνειδήσις, ὅπως συμβαίνει σήμερον μὲ τὴν κοινότητα καὶ τὸν δήμον, τότε ὁ τοπικὸς χαρακτήρ καὶ ὁ τοπικὸς σκοπὸς καθίσταται συνειδητός, τότε ὁ τοπικὸς φόρος προσφέρεται εὐκολώτερον, τότε ἀμεσώτερον καὶ ἰσχυρότερον προκαλεῖται τὸ τοπικὸν ἐνδιαφέρον πρὸς διοίκησιν τῶν τοπικῶν ὑποθέσεων, ἐνῷ ἀντιστρόφως, ἐάν ἡ περιφέρεια δὲν στηρίχθῃ ἐπὶ ὕφισταμένης κοινῆς τοπικῆς συνειδήσεως, τότε καὶ ἡ φορολογία καθίσταται δυσάρεστος, ἐπειδὴ θὰ πρόκηται νὰ διατεθῇ καὶ ὑπὲρ ἄλλοτρίων περιφερειῶν, ὅπως συμβαίνει μὲ τὴν φορολογίαν τοῦ Κράτους, καὶ ἡ τοπικὴ φιλοτιμία, καθὼς καὶ αἱ προσωπικαὶ φιλοδοξίαι κεντρίζονται ὀλιγώτερον πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν τοπικῶν σκοπῶν, πρὸς αἰμίλλαν καὶ ὑπεροχὴν ἀπέναντι τῶν γειτόνων.

Ἐξ ἄλλου, ἔννοια τῆς ἀποκεντρώσεως εἶνε ὅτι τὸ Κράτος χορηγεῖ ὀρισμένας ἐξουσίας τοῦ κέντρου εἰς τὰ περιφερειακά του ὄργανα. Ἐπομένως, ἡ ὑπάρξις τοπικῆς συνειδήσεως πρὸς καθορισμὸν τῆς περιφέρειας τῆς ἀποκεντρώσεως εἶνε προφανῶς ὑπόθεσις δευτερεύουσας. Σημασίαν ἔχει πρὸς καθορισμὸν αὐτῆς ἡ διοικητικὴ ἢ παραδοσιακὴ ἢ γεωγραφικὴ, κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἐνότης τῆς περιφέρειας, ἰδίως ὅμως ἡ ποσοτικὴ καὶ ποιοτικὴ ἐπάρκεια τῶν περιφερειακῶν ὀργάνων πρὸς εὐστοχὸν ἀσκήσιν τῆς κρατικῆς ἐξουσίας.

Ἄς μεταβῶμεν ἀπὸ τῆς θεωρίας εἰς τὴν πράξιν.

Διὰ τὴν αὐτοδιοίκησιν τοῦ δευτέρου βαθμοῦ ποῖαν περιφέρειαν πρέπει νὰ προτιμήσωμεν;

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν τὴν ὁποῖαν ἐθέσαμεν, πρέπει νὰ προτιμήσωμεν τὴν περιφέρειαν, εἰς τὴν ὁποῖαν ὑφίσταται κοινὴ τοπικὴ συνειδήσις.

Εἶνε κατὰ συνέπειαν ζήτημα συγκεκριμένης ἐξετάσεως. Ὅτι, καθ' ἡμᾶς, ἀποτελεῖ σφάλμα, εἶνε ὁ καθορισμὸς σχήματος a priori, ἡ σχηματοποίησις τῆς ζωῆς. Ἀντὶ νὰ προσαρμώζωμεν τὴν πραγματικότητα πρὸς τὰ ἀφρηγμένα νομικὰ σχήματα καὶ νὰ τὴν στραγγαλίζωμεν, ὀφείλομεν τοῦναντίον νὰ προσαρμώζωμεν τοὺς νόμους πρὸς τὴν ζωὴν. Ἐπομένως, ἀντὶ νὰ καθορίσωμεν ἐκ τῶν προτέρων κοινὸν τύπον περιφέρειας δι' ὅλην τὴν χώραν, θὰ ἔπρεπε συγκεκριμένως νὰ ἐρευνήσωμεν πρὸς διαπίστωσιν τῆς ὑφισταμένης τοπικῆς συνειδήσεως, καὶ προσαρμογὴν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ τόπου.

Θὰ ἡδυνάμεθα ἐν τούτοις, χωρὶς φόβον νὰ διαφνεσθῶμεν ἐκ τῆς συγκεκριμένης ἐρευνῆς, νὰ ὑποστηρίξωμεν ὅτι, προκειμένου περὶ τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος, τοπικὴν συνειδήσιν, κατὰ κανόνα, ἔχει μόνον ἡ ἐπαρχία, ἐνῷ ὁ νομὸς ἄ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΡΟΗ

ΑΓΓ. ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΑΛΕΞ. ΒΕΡΔΕΛΗΣ
ΜΙΧ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ
ΦΩΚΙΩΝ ΖΑΪΜΗΣ
ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ
ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

ποτελεῖ νομικὸν σχῆμα. Ἡ ἐπαρχία εἶνε ὁργανισμὸς ζῶν. Καὶ τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι πανταχοῦ ὕφισταται ἐπαρχιακὴ τοπικὴ συνειδήσις ἔντονος, ἐνῷ τοπικὴ συνειδήσις νομοῦ εἶνε ἡ χαλάρᾳ ἢ ἀνύπαρκτος. Ὑπάρχει π. χ. τοπικὴ συνειδήσις Ἡλείου, Πατρινῶν, Καλαβρυτινῶν, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει τοπικὴ συνειδήσις νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, ὁ ὁποῖος εἶνε ἀποκλειστικὸς διοικητικὸν νομικὸν σχῆμα.

Καίτοι ὅμως ἀναγνωρίζομεν, κατὰ κανόνα, τὴν ἐπαρχίαν, ὡς περιφέρειαν αὐτοδιοικήσεως, ἐν τούτοις θὰ ἔπρεπε νὰ δεχθῶμεν πᾶσαν παραλλαγὴν, τὴν ὁποῖαν θὰ ἐπέβαλλον αἱ τοπικαὶ συνθήκαι. Αἱ νῆσοι π. χ. (Κέρκυρα, Κεφαλλονία, Λέσβος, Χίος κλπ.) καίτοι ἀποτελοῦμενα ἐκ περισσοτέρων ἐπαρχιῶν, ἐν τούτοις ἔχουν ἰσχυρότερον τοπικὴν συνειδήσιν ὡς νησιωτικὸν σύνολον, παρὰ ὡς ἐπαρχιακά τμήματα τῆς νήσου.

Ὑπάρχουν ἐπίσης νῆσοι τῶν Κυκλάδων, τῶν μικρῶν, ὡστε εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀποτελέσουν μόνον αὐτοδιοικουμένην περιφέρειαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιβάλλεται ὁ συνδυασμὸς τῶν πρὸς ἄλλας γεωγραφικὰς νήσους.

Ἐπίσης, εἰς τὰς Νέας Χώρας, ἡ συνειδήσις τῆς ὑποδιοικήσεως δὲν ἔχει τὴν ἑντάσιν τῆς τοπικῆς συνειδήσεως, τὴν ὁποῖαν ἐμφανίζει ἡ ἐπαρχία τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος. Καὶ διὰ τοῦτο, ἐκεῖ, θὰ εἶνε ἴσως ἐνδεδειγμένη, ὡς περιφέρειαι, ἔννοιας ὑποδιοικήσεως.

Κατὰ τῆς ἐπαρχίας, ὡς περιφέρειας τῆς αὐτοδιοικήσεως, ἐγείρεται ἡ ἀντίρρσις τῆς οἰκονομικῆς ἀνεπαρκείας. Θὰ διηθῇ, λέγουσιν, μὲ τὸν πτωχὸν προϋπολογισμόν τῶν ἐπαρχιακῶν πόρων, ἢ ἀντιμετώπισιν τὰς τοπικὰς ἀνάγκας;

Ἀλλὰ ἡ ἀντίρρσις εἶνε ἀβάσιμος. Πρῶτον. Ἐφ' ὅσον ἔχομεν ἥδη δεδομένην τὴν εὐδοκίμωσιν τοῦ ἐλαχίστου, δηλ. τῆς κοινότητος καὶ τοῦ δήμου, πῶς εἶνε δυνατόν ν' ἀμφιβάλλωμεν διὰ τὴν εὐδοκίμωσιν τῆς ἀσυγκρίτως εὐρυτέρας ἐπαρχιακῆς περιφέρειας; Τὴν αὐτοδιοίκησιν τοῦ δευτέρου βαθμοῦ εἰς πρὸ παντὸς κίνδυνος ἀπειλεῖ, ἡ ἀφυχολόγητος εὐρύστασις τῆς περιφέρειας, δυναμένης νὰ σαλευθῇ τὸ φυσικὸν θεμέλιον τῆς τοπικῆς συνειδήσεως, ἡ ὑπάρξις ἀκριβὸς τοῦ ὁποῖου ἔχει ἐξασφαλίσει τὴν εὐδοκίμωσιν τῆς κοινότητος καὶ τοῦ δήμου.

Δεύτερον. Καὶ ἂν ἐπρόκειτο, περιφέρειαι τῆς αὐτοδιοικήσεως νὰ ὀρισθῇ ἀντὶ τῆς ἐπαρχίας ὁ νομὸς, ἢ ἡ γενικὴ

διοίκησις, εἶνε προφανές, ὅτι ὑπὲρ ἐκείνης ἐπαρχίας θὰ διετίθεντο μόνον οἱ ἰδιοὶ τῆς πόροι — καὶ τοῦτο ἄλλως τε μόνον ὑπὸ τὴν ἀπίθανον προϋπόθεσιν τῆς δικαίας κατανομῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ νομοῦ ἢ τῆς γενικῆς διοικήσεως, ἐπειδὴ εἰς τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις ὁ προϋπολογισμὸς θὰ διετίθετο προνομιακῶς διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς κεντρικῆς ἐπαρχίας.

Τρίτον. Καὶ διὰ τὴν περίπτωσιν ὅμως ὑπάρξεως σκοπῶν γενικωτέρων, οἱ ὁποῖοι ἐκτείνονται καὶ πέραν τῶν συνόρων τῆς ἐπαρχίας καὶ διὰ τὴν ἐπιτεῦξιν τῶν ὁπῶν θὰ εἶνε ἐπιβεβλημένη καὶ ἡ δαπάνη — καὶ ὀφίσταται βεβαίως σκοπὸς τοιοῦτο πολλοὶ — ὑπάρχει λύσις: ἡ ἐννοια τῶν ἐπαρχιῶν, ἡ ὁποία ἡμπορεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀβίαστον, φυσιολογικὴν τῶν ὁλοκληρωσιν, καθὼς καὶ τὴν ἱκανοποίησιν πάσης εὐρυτέρας ἀνάγκης. Καὶ εἰς τὸ σημεῖον ἀκριβὸς αὐτὸ θὰ παρασχεθῇ εὐκαίρια πρὸς ἀνάπτυξιν ὅλης τῆς δημιουργικῆς πρωτοβουλίας τῶν ὀργάνων τῆς κρατικῆς διοικήσεως, τῶν νομαρχῶν καὶ τῶν γεν. διοικητῶν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀντίρρσις, ὅτι εἰς τὸν στενὸν ἐπαρχιακὸν κύκλον δὲν θὰ ἐξευρίσκονταν κατάλληλα πρόσωπα πρὸς εὐδόκιμον κατάρτισιν τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, εἶνε ἐπίσης ἀβάσιμος. Μὲ τὸ ἐκλογικὸν σύστημα τῆς στενῆς περιφέρειας δὲν γίνεται κατὰ ἐπαρχίας ἡ ἐκλογὴ τῶν βουλευτῶν; Καὶ μὴ πως ἀκόμη τὸ σύστημα τῆς νομαρχιακῆς αὐτοδιοικήσεως δὲν προβλέπει τὴν ἐκλογὴν τῶν νομαρχιακῶν συμβούλων κατὰ ἐπαρχίας; Πῶς λοιπὸν ἡμπορεῖ νὰ ὑποστηρίχθῃ ὅτι εἶνε στενὸς ὁ ἐπαρχιακὸς κύκλος διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐπαρχιακῶν συμβούλων, καὶ ὅμως εἶνε ἐπαρκὴς διὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ τῶν βουλευτῶν καὶ τῶν νομαρχιακῶν συμβούλων;

Ἀποτελεῖ βαθεῖαν πεποθησιν ἡμῶν, ὅτι μόνον τοιοῦτοτρόπως θὰ ζωογονηθῇ ἡ ἑλληνικὴ ἐπαρχία, ὁ μόνος ζῶν εὐρύτερος τοπικὸς ὁργανισμὸς, ὁ ὁποῖος μολταταῖα ἔχει σήμερον ἀτροφῆσει, διότι δουλεῖ ἐπὶ ἑνα αἶωνα εἰς τὰ νομικὰ σχήματα τῆς διοικητικῆς διαιρέσεως τοῦ Κράτους.

Πρὸς εὐδοκίμωσιν ὅμως τῆς αὐτοδιοικήσεως δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ εὐστοχος ἐκλογὴ τῆς περιφέρειας. Χρειάζεται, κατὰ τὴν γνώμην μας, ἀναθεώρησις καὶ ὅλων κεφαλῶν τῆς ἰσχυροῦς νομοθεσίας τῶν ἀφορώντων τὴν δικαιοδοσίαν, τοὺς πόρους καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἡ ἀγνόησις κυρίως τῶν ὁπῶν ἐπροκάλεσε τὸ ναυάγιον ἀναλόγων προσπαθειῶν ἐν τῷ παρελθόντι.

Χρειάζεται ἐπαρκὴς δικαιοδοσία. Ἀλλὰ κατὰ τὸν ἰσχύοντα σήμερον νόμον, οὐσιαστικὸν περιεχόμενον αὐτῆς εἶνε μόνον ἡ συγκοινωνία. Διότι μόνον ὡς πρὸς αὐτὴν τὸ Κράτος ἀποφασίζει πράγματι τῆς σχετικῆς δικαιοδοσίας του, διὰ νὰ τὴν χορηγήσῃ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν αὐτοδιοίκησιν μετὰ τῶν ἀντιστοίχων οἰκονομικῶν πόρων, ἐνῷ, προκειμένου περὶ τῶν λοιπῶν ἀρμοδιοτήτων, τὸ Κράτος διατηρεῖ ἀκεραία τὴν ἰδίαν δικαιοδοσίαν καὶ τοὺς ἀντιστοίχους πόρους, ἐπιτρέπει δὲ μόνον εἰς τὴν αὐτοδιοίκησιν ἕως καὶ αὐτῇ, δι' ἰδίων πόρων, ἀσκήσῃ τὴν μέριμναν π. χ. ὑπὲρ τῆς δημοσίας ὑγείας καὶ ἀντιλήψεως.

Ἀλλ' ἡ συγκοινωνία, καὶ συγκεκριμένως ἡ ἐπαρχιακὴ ὁδοποιΐα, ἀπὸ ἐτῶν

δὲν διοικεῖται πλέον ὑπὸ τοῦ κέντρου, ἀλλὰ κατὰ τόπους ὑπὸ τῶν Ἐπαρχιακῶν Ταμείων ὁδοποιίας, κατ' οὐσίαν ἐπομένως οὐδεμία νέα δικαιοδοσία πρόκειται νὰ προσφερθῇ εἰς τὴν αὐτοδιοίκησιν, ἐκτὸς τῆς ἀπλῆς μεταθέσεως τῆς ἀρμοδιότητος ἀπὸ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Ταμεῖου ὁδοποιίας εἰς τὸ Ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον. Καὶ διὰ τοῦτο φρονούμεν, ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ εὐρυνθῇ ὅπωςδὴποτε ἡ δικαιοδοσία, καθιστάμεν καὶ κατὰ ὅλοιπα κεφάλαια περισσότερον οὐσιαστικὴ, ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ χορηγηθῇ ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις, ἵνα μὴ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ ἐπακολουθήσῃ λαϊκὴ ἀπογοήτευσις ὡς ἐκ τῆς ἀπουσίας οὐσιαστικοῦ περιεχομένου.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς πόρους, βεβαίως, ἐφ' ὅσον τοπικοὶ θὰ εἶνε οἱ σκοποί, πρέπει καὶ οἱ λοιποὶ κεφάλαια περισσότερον οὐσιαστικῇ, ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ χορηγηθῇ ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις, ἵνα μὴ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ ἐπακολουθήσῃ λαϊκὴ ἀπογοήτευσις ὡς ἐκ τῆς ἀπουσίας οὐσιαστικοῦ περιεχομένου.

Ζήτημα ὅμως ἐκτάκτως σημαντικὸν εἶνε ἐπίσης, ποῖος θὰ ἀσκή τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τῆς αὐτοδιοικουμένης περιφέρειας. Ὁ ἰσχύων νόμος, ἀκόλουθον τῶν γαλλικῶν προτύπων, ἀναθέτει τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν νομάρχην, φρονούμεν ὅμως ὅτι καὶ ταῦτα πρέπει νὰ ἐμπιστευθῶν εἰς τὴν αὐτοδιοικουμένην περιφέρειαν, εἰς τὸν πρόεδρον τῆς ἐπαρχιακῆς ἐπιτροπῆς. Μήπως ὁ δήμος καὶ ἡ κοινότης δὲν ἀπέδειξαν ἐπαρκὴ ἱκανότητα πρὸς ἀσκήσιν τῆς ἐκτελεστικῆς τῶν ἐξουσιῶν καὶ δὲν ὑπάρχει συνεπῶς βάσιμος πρόβλεψις ὅτι καὶ ἡ αὐτοδιοικουμένη περιφέρεια τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, ἡ ἐπαρχία, θὰ ἀποδείξουν ἱκανὴν τοῦλάχιστον ἐπαρκείαν; Ποῖος λόγος λοιπὸν ὑφίσταται νὰ τὴν κηδεμονεύσωμεν; Δὲν πρέπει ἄλλως τε νὰ ληφθῶν ὅτι ὁ νομάρχης εἶνε ὁ κομματικὸς ἀντιπρόσωπος τῶν Κυβερνήσεων, καὶ κατ' ἀνάγκην θὰ εἰσάγῃ κομματικὰς ἀντιλήψεις κατὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς ἐξουσίας, ἥτις ἐπίσης συννάκις θὰ διακόπτεται ὡς ἐκ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ. Ἐνῷ ἀντιθέτως, ἐάν αὐτὸ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑπεύθυνον ἐκτέλεσιν ἀρκέσθῃ εἰς τὴν ἐποπτεῖαν καὶ καθοδήγησιν, ὑπάρχει πιθανότης ν' ἀποβῇ χρήσιμος.

Πρόσθετος λόγος, καθ' ἡμᾶς, θὰ εἶνε καὶ ἡ ἐπαρχιακὴ περιφέρεια. Ἐφ' ὅσον ἡ αὐτοδιοίκησις ἔχει βάσιν τὸν νομὸν, εἶνε δυνατόν εἰς τὸν νομάρχην νὰ ἀσκή τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τῶν νομαρχιακῶν συμβούλων, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε ἐπίσης δυνατόν, προκειμένου περὶ πλειόνων ἐπαρχιακῶν συμβούλων, ὑπαγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του.

Ἀλλὰ καὶ ἡ μελέτη τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ εἰς τὰς ἄλλας χώρας ἀγει εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

το κυρίως, κατά κοινήν ομολογίαν, εις τὸ γεγονός, ὅτι τὰ νομαρχιακὰ συμβούλια λαμβάνουν ἀπλῶς ἀποφάσεις ἢ ἐκτελέσεις τῶν ὁποίων ἀνήκει εἰς τὸν νομάρχην, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀποστεροῦνται τοῦ παλμοῦ τῆς ζωῆς, τὸν ὁποῖον παρέχει μόνῃ ἡ ἄμεσος ἄσκησις τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

* Ἀς ἐξετάσωμεν ἤδη τὴν ἀποκέντρωσιν.

Υπεστηρίζαμεν, ὅτι οὐσιῶδες στοιχεῖον πρὸς καθορισμὸν τῆς περιφέρειας τῆς ἀποκεντρώσεως εἶνε ἡ διοικητικὴ παράδοσις. Καὶ παρ' ἡμῖν, διοικητικὴν παράδοσιν ἔχει ὁ νομός, θὰ ἦτο συνεπὶς ἰδεῶδες, ἂν ἡδύνατο ὁ νομός ν' ἀποτελέσῃ τὴν περιφέρειαν τῆς ἀποκεντρώσεως. Ἀλλ', εἶνε δυνατόν;

Ἀποκέντρωσις ὑφίσταται, ὅταν ὁ μὲν πρῶτος βαθμὸς τῆς διοικητικῆς διαδικασίας ἀσκήσῃ πάντοτε εἰς τὴν περιφέρειαν, ὁ δὲ δεύτερος ἀσκήσῃ εἰς τὴν περιφέρειαν ἐπίσης κατὰ κανόνα, ἐκτός δὲ τῶν γενικωτέρων ζητημάτων τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τὸ κέντρον.

Πρὸς ἄσκησιν ὅμως τοῦ δευτέρου βαθμοῦ εἰς τὸ κέντρον, ὑπάρχουν οἱ ὑπουργοὶ καὶ τὰ ὑπηρεσιακὰ συμβούλια. Διὰ τὰ χορηγηθῆ συνεπὶς ἡ ἄσκησις αὐτοῦ εἰς τὰς περιφέρειας πρέπει, ἂν ἔνός, νὰ εἶνε δυνατὴ ἡ συγκρότησις τῶν ἀνωτέρω ὑπηρεσιακῶν συμβουλίων, καὶ ἂν ἑτέρου, τὸ πρόσωπον τοῦ διοικητικοῦ ἀρχόντος νὰ ἐμπνέῃ ἐμπιστοσύνην ἰσὺν πρὸς τὸν ὑπουργόν, τὸν ὁποῖον προσθέτως βαρύνει ἡ κοινοβουλευτικὴ ἐδῶθεν.

Αὐτὸς εἶνε ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ καθορισμὸς τῆς περιφέρειας τῆς ἀποκεντρώσεως ἐξαρτᾶται ἰδίως ἐκ τῆς ποσοτικῆς καὶ ποιοτικῆς ἐπαρκείας τῶν ὁργάνων τῆς διοικήσεως. Καὶ ἐρωτᾶται: Ὁ καθορισμὸς τοῦ νομοῦ, ὡς περιφέρειας, εἶνε ἐφαρμοσμός; Ἡμποροῦμεν νὰ ἐύρωμεν 35 νομάρχας, οἱ ὁποῖοι νὰ ἐμπνέουν πλήρη ἐμπιστοσύνην διὰ τὴν ἄσκησιν καὶ τοῦ δευτέρου βαθμοῦ; Καὶ ἡμποροῦμεν ἀκόμη νὰ ἔχωμεν εἰς ὅλας τὰς πρωτεύουσας τῶν νομῶν τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους ὅλων τῶν κλάδων οἱ ὁποῖοι εἶνε ἀπαραίτητοι πρὸς συγκρότησιν τῶν συμβουλίων τοῦ δευτέρου βαθμοῦ; Προφανές, κατὰ συνέπειαν, εἶνε ὅτι πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἀποκεντρώσεως ἐπιβάλλεται περιφέρεια εὐρυτέρα τοῦ νομοῦ, ἡ περιφέρεια τῆς γενικῆς διοικήσεως.

Ἐχομεν ὅμως τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἐπέκτασις τοῦ θεσμοῦ τῶν γενικῶν διοικήσεων καὶ εἰς τὴν Π. Ἑλλάδα δὲν πρέπει νὰ ἐπιφέρει καμμίαν μεταβολήν, ὅτε εἰς τὴν περιφέρειαν, ὅτε εἰς τὴν δικαιοδοσίαν, ὅτε κἀν εἰς τὴν ὀνομασίαν τῶν ὑφισταμένων νομαρχιῶν, ἀκριβῶς, ἄλλως τε, ὅπως συμβαίνει καὶ εἰς τὰς Νέας Χώρας. Τοιαύτη μεταβολὴ εὐλόγως θὰ ἐτραυμάτιζε τὴν φιλοτιμίαν πολλῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι θὰ ἡσθάνοντο ὅτι ἡ ἀποκέντρωσις ἐγίνε δι' αὐτὰς αἰτία ἀποστερήσεως κεκτημένων ἀγαθῶν.

Ἐφ' ὅσον ὅμως αἱ νομαρχίαι διατηρηθοῦν ὡς ἔχουν, φυσικὸν εἶνε νὰ ἐκλείψουν καὶ τὰ ἐκδηλωθέντα παράπονα. Διότι ἡ γεν. διοίκησις τὴν ἄσκησιν τοῦ δευτέρου βαθμοῦ θ' ἀποσπᾷ οὐχὶ ἐκ τῶν νομαρχιῶν, ἀλλ' ἐκ τοῦ κέντρου, διὰ τὰ προσκομιθῇ ἀκριβῶς ταύτην ἐγγύτητον εἰς τοὺς πληθυσμοὺς τῶν ἐπαρχιῶν.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Υπουργὸς τῆς Παιδείας

ΚΑΤΑ τὰς ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεις ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐθίγη παρεμπιπτόντως καὶ ἓνα ζήτημα τὸ ὁποῖον εἶνε ἴσως τὸ κύριον σήμερον ἐλληνικὸν πρόβλημα. Σχετίζεται μὲ τὴν κοινωνικὴν σύνθεσιν τοῦ λαοῦ μας καὶ τὴν παραγωγικότητά του.

Μέχρις ἐσχάτων ἡμεθα ἀναντιρρήτως λαὸς μεταναστῶν καὶ μεταπρατῶν. Πρὸ τοῦ 1912, ἀπὸ μόνῃν τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα εἰς μόνῃν τὴν Ἀμερικὴν ἀνέχονταν κατ' ἔτος 35.000-30.000 Ἑλληνας. Αἱ Νέαι Χώραι δὲν εὐρίσκοντο εἰς καλλιτέραν κατάστασιν: τὰ νεώτερα καὶ ζωτικώτερα στοιχεῖα τῶν εἰχόν συνευθύνθη ἐπίσης νὰ διαπλύνον τὸν ὠκεανὸν πρὸς ἀναζήτησιν νέας τύχης εἰς τὸν νέον κόσμον. Ἐξαιρέσειν ἀπετέλουν ἡ Ἀνατ. Μακεδονία καὶ ἐν μέρει καὶ ἡ Κεντρικὴ. Παλαιὸν ἀλλὰ πάντοτε ἐνεργὸν πεδὶον δράσεως ἦσαν καὶ αἱ Χώραι τὰς ὁποίας περιβόρουν ἡ Ἀνατολικὴ λεκάνη τῆς Μεσογείου καὶ ὁ Εὐξείνιος Πόντος. Δὲν ὑπάρχουν σχετικαὶ στατιστικαί, ἀλλ' εἶνε γνωστὸν ὅτι κατοικοὶ νήσων, πόλεων καὶ χωρίων συνηγοροῦντο εἰς τὸν Μαραθῶνιον αὐτὸν τῆς ξενιτειᾶς καὶ τῆς αὐτοεξορίας. Ἦτο δὲ ἡ κατάσταση αὐτὴ κληρονομία παλαιὰ ὅσον καὶ ἡ ἐλληνικὴ φυλὴ, χρονολογούμενη ἀπ' ἡς ἐποχῆς οἱ Ἀργοναῖται διέπλευσαν τὸν Ἑλλήσποντον καὶ τὸν Βόσπορον ζητούντες πέραν αὐτῶν τὸ χρυσόμαλλον δέρας. Μοναδικὸν διάλειμμα εἰς τὴν ἀδιάκοπον αὐτὴν κίνησιν πρὸς ἀνατολὰς ἀπέτελεσεν ἡ σκοτεινὴ περίοδος τῶν βυζαντινῶν χρόνων κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ δημογραφικὴ καὶ ἄλλη κατάπτωσις τοῦ τόπου ἐδημιούργησεν ἀντίστοιχον ρεῦμα καθόδου λαῶν ἀπὸ βορρᾶ οἱ ὁποῖοι καὶ ἔδωκαν νέον αἷμα εἰς τὸν φθίνοντα ὄργανισμόν.

Ἦδη ἐπὶ τῆς πλήρης καὶ ριζικῆς μεταβολῆς. Ὅλαι αὐταὶ αἱ Χώραι, ἡ Βόρ. Ἀμερικὴ καὶ ὁ παλαιὸς μας γνώριμος, ἡ Ἑγγὺς Ἀνατολή, μᾶς ἐκλείσαν ἐρημικὰ τὰς πόλεις. Ὑπολείπονται ἡ Κεντρικὴ Ἀφρικὴ καὶ ἡ Νότιος Ἀμερικὴ αἱ ὁποῖαι ἀνοίγουν φιλοξένους τὰς ἀγκάλας τῶν.

Προηγούμενως εἰχομεν χάσει καὶ ὅλας Χώρας, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς πολλὰ χωρία τῆς Οὐγγαρίας καὶ Π. Σερβίας τὸ ὄνομα ἑλλήν σημαίνει τὸν μακάλην.

Εἰς τοὺς Ἑλλήνας τοῦ ἐξωτερικοῦ, δηλ. τοὺς ξενιτευμένους Ἑλλήνας, ὁφείλετο τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν τοπικῶν κεφαλαίων. Αἱ Ἀθήναι καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον ἰδιὰ τῶν δημιουργημάτων. Ἡ Ἀμερικὴ ἐξακολουθεῖ νὰ μᾶς στέλλῃ κατ' ἔτος ἐπὶ ἑκατομ. λιρῶν.

Ἀφ' ἑτέρου ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸν τόπον μας 500 χιλ. Τούρκοι καὶ Βούλγαροι. Ἡ μείσθη πλειονότης τῶν ἦσαν γνήσιοι ἄρχοι, λιτοδαίτοι καὶ παραγωγικοί. Μεταξὺ τῶν Τούρκων ἀστῶν ὑπῆρχεν ἓνας δλόκληρος κόσμος πτωχῶν ἀνθρώπων διὰ τοὺς ὁποίους θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι ἔζων μόνον μὲ καθαρὸν ἀέρα.

Εἰς ἀντικατάστασιν αὐτῶν μᾶς ἤλθαν

τριπλάσιοι σχεδὸν πρόσφυγες ἔχοντες ὅλα τὰ προτερήματα καὶ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Πραγματικοὶ ἀρχοὶ ἐξ αὐτῶν ὀλίγοι. Οἱ Πόντιοι εἰχον εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀγανῶν στάδιον τὴν Ρωσικὴν Αυτοκρατορίαν. Ἦδη ἡ προσφυγικὴ ιδιότης ἔδωκε νέαν ὄψιν εἰς τὴν εὐκνησίαν καὶ τὴν ρευστότητα τῶν.

Ἐπὶ τῆς δηλαδὴ μεταβολῆς εἰς τὴν κοινωνικὴν σύνθεσιν καὶ τὰς οικονομικὰς μας συνθήκας καὶ δυνατότητας ριζικὴ καὶ διπλῇ. Ἐκλείσθησαν ὅλαι αἱ Χώραι ὅπου, κατὰ παράδοσιν παλαιὰν ἀπ' αἰώνων ἡ κατὰ πρόσφατον ἀλλὰ βαθέως ριζωθεῖσαν, ἐξεχόντο τὸ πλεονάζον καὶ πλέον τολμηρὸν τμήμα τοῦ πληθυσμοῦ, καὶ ἂν ἑτέρου ἡλλοιώθη ἡ σύνθεσις του, ἐνισχυθέντος σημαντικῶτα τοῦ ἐταγχελεματικοῦ καὶ μεταπρατικοῦ στοιχείου εἰς βάρος τοῦ παραγωγικοῦ. Ὁρῶνται ἐπομένως ἐνώπιόν μας πρόβλημα τὸ ὁποῖον διὰ πρώτην φορὰν καλεῖται νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὁ Ἑλληνισμός καὶ τὸ ὁποῖον ὀρθήτως συνδέεται μ' αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν του.

Δὲν ἔχω ὑπ' ὄψιν μου σχετικὰ στατιστικὰς ἂν ὑπάρχουν. Ἀλλ' ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀντίληψιν καὶ τοῦ ἐπιπολαιότερου παρατηρητοῦ ὅτι εἰς τὴν κοινωνικὴν μας σύνθεσιν ἔχομεν τὴν μεγαλύτεραν ἀναλογίαν τῶν μὴ παραγωγικῶν στοιχείων. Τὰ μεγάλα καὶ προηγμένα ἔθνη ἔχουν τὴν βιομηχανίαν. Οἱ γειτονικοὶ μας βιομηχανικοὶ λαοὶ ἔχουν μεγάλην καὶ ἀκαμίαν ἀγορικὴν τιξὶν ἀντιπροσωπεύουσιν τὴν μεγάλην πλειονότητα τῶν κατοίκων ἀποζώοντες εἰς κλειστὴν οἰκονομίαν κατὰ πρωτόγονον πατριαρχικὸν τρόπον καὶ ἱκανὴν νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἐνδύθῃ ἐπ' ἀπειρον μὲ τὰ προϊόντα τῶν κτημάτων της. Ἀντιθέτως εἰς τὰ περισσότερα ἑλληνικὰ χωρία ἀποζοῦν οἱ κάτοικοι μὲ προσθέτους σημαντικὸς πόρους ἀπὸ τὴν μετανάστευσιν, τὸν κρατικὸν προϋπολογισμόν, τὸ ἐμπορίον, ἔχοντας πάντως τὴν πηγὴν τῶν ἐκτὸς τῶν συνόρων τοῦ χωρίου. Ἀπεκτῆσαμεν καὶ πόλεις μεγάλας μὲ ὀγκώδεις ἀσπικους πληθυσμούς.

Πῶς δὲ ζήσωμεν λοιπόν; Τί θὰ εἴχε γίνεαι ἂν γε ἂν ἔλειπε καὶ ὁ καπνός; Εἶνε εὐνόητον ὅτι ἐφ' ὅσον εἴμεθα καταδικασμένοι νὰ ζήσωμεν ἐφεξῆς, ἐκόντες ἄκοντες, μὲ μόνους τοὺς πόρους τοῦ τόπου μας, νὰ ταυρισθῶμεν τρόπον τινὰ μὲ τὸ δικὸν μας λάδι μέσα εἰς τὸ ἰδικὸν μας κανεὶ, ὁφείλομεν διὰ παντὸς τρόπου καὶ ἀντὶ πάσης θυσίας ν' ἀναπτύξωμεν τοὺς πόρους τῆς χώρας μας καὶ ν' ἀποβάλωμεν τὸν παλαιὸν ἀνθρωποπν. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν πρέπει νὰ τεινῇ ὅλη μας ἡ προσπάθεια καὶ ὡς λαὸς καὶ ὡς κράτους, θὰ εἶνε δὲ τοῦτο μετὰ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν ἐθνικὴν ὁμοιογένειαν τὸ μεγαλύτερον ἀγαθὸν ἐκ τῆς μικρασιατικῆς καταστροφῆς. Δὲν εἴμεθα ἄλλως τε τὸσον πολυπληθεῖς ὥστε νὰ χάνεται συνεχῶς τὸσον ἑλληνικὸν αἷμα, καὶ ἴσως ὅχι τὸ χειρότερον, τὸ ὁποῖον μάλιστα νὰ γονιμοποιῇ ξένους λαούς. Θ' ἀποκτήσῃ τότε καὶ ὁ ἐθνικὸς μας χαρακτὴρ περισσότεραν σταθερότητα καὶ σοβαρότητα. Οἱ ἐμπορικοὶ λαοί, οἱ δημιουργοὶ πολιτισμῶν καὶ αυτοκρατοριῶν, τοὺς ὁποίους ἐπικαλοῦνται πολλοί, ὅπως οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἱ Καρχηδόνιοι, οἱ Βενετοί, Γενουήνσιοι, Ἰσπανοί, Πορτογάλλοι, Ἀγγλοὶ, Ὀλλανδοὶ δὲν ἦσαν μόνον ἐμποροὶ καὶ μεταπραταὶ κατὰ τὸ παράδειγμα Ἑβραίων, Ἀρμενίων καὶ ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ κατακτηταί. Εἶνε βέβαια δύσκολον νὰ μεταβληθοῦν ἔξεις καὶ συνήθειαι προαιώνιοι. Ἀλλὰ τὸ δилημμα τίθεται ἀδυσώπητον ἐνώπιόν μας. Καὶ εἶνε διάχυτος εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀτμόσφαιραν ἡ ἀνησυχία ἐκ τῆς δημοσυνηθείας καταστάσεως. Ἡ πρὸς προσαρμογὴν ἱκανότης ὅλων τῶν παλαιῶν λαῶν καὶ τοῦ ἰδιοῦ μας δὲν ἀρκεῖ. Χρειάζεται καὶ ἡ ἄμεσος ἐπέμβασις τοῦ Κράτους, ἀνωτάτου οὐθμιστοῦ πανόπλου καὶ προνομιεμένου ν' ἀτενίσῃ εἰς εὐρυτέρους ὁρίζοντας. Ἡ φορολογία εἶνε εἰς τὰς χεῖρας του μέσον ὅχι εὐκαταφρόνητον. Πρὸ παντὸς ὀφείλομεν ν' ἀποβλέπωμεν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, σιαμαῖον ἀδελφὸν τῆς δημιουργικῆς ἀνάγκης ἐπὶ τῆς νέας καταστάσεως τῶν πραγμάτων, ὡς πρὸς τὸν κύριον πλέον ἀξίονα τῆς ἐσωτερικῆς μας πολιτικῆς. Δὲν ὑπάρχει δὲ σχεδὸν νομοθετικὸν καὶ διοικητικὸν μέτρον πρὸς τὸ ὁποῖον ἡ ἀποψις αὐτὴ νὰ εἶνε ξένη καὶ ἀδιάφορος. Ἐὰν ἐπεκράτῃ θὰ εἴχεν ἄμεσον συνέπειαν τὴν ραγδαίαν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ ὅλου κρατικοῦ μας ὁργανισμοῦ, ἰδιαίτερος δὲ τοῦ εκπαιδευτικοῦ.

Τελευταίως ἔχει ἐπιτελεσθῇ σημαντικὴ πρόδοσις πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην. Τὰ κολοσσαῖα ἀποξηραντικὰ ἔργα, ἡ στοργὴ πρὸς τὴν γεωργίαν, ἡ βελτίωσις τῆς συγκοινωνίας, ὁ ἀντιελονοσιακὸς ἀγὼν, ἡ μέριμνα διὰ τὴν διοργάνωσιν τῶν λιμένων Θεσσαλονίκης καὶ Πειραιῶς ἐκ τῶν ὁποίων ἔχει ὀλην τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξορμήσῃ πράγματα παραγωγικὰ πρὸς μεγάλους ὁρίζοντας τὸ ἑλληνικὸν ἐμπορικὸν δαιμόνιον, ἐὰν ἔχῃ τὰς πρὸς τοῦτο ἱκανότητας, τὸ ἐμβρυῶδες ἔστω ἐνδιαφέρον διὰ τὸν τοπορισμὸν, εἶνε βήματα ἀξιολογώτατα. Ἐκ παραλλήλου ἡρόθησαν τὰ ὀχληρὰ ἐμπόδια, καὶ παρεχωρήθησαν ὅλαι αἱ ἐξασφαλίσεις καὶ ἐγγυήσεις εἰς τὰ ἐν τῇ ξένῃ ἑλληνικῇ κεφάλαια νὰ παλιννοστήσουν εἰς τὸ πτωχὸν πάτριον ἔδαφος. Εἶνε δὲ ἐξόχως χαρκτηριστικὴ καὶ τιμητικὴ διὰ τὴν Κυβερνήσιν τοιαύτην ἡ προσφορά τῆς ἐγγυήσεως τοῦ Κράτους εἰς τὴν ἑταιρείαν τῶν Ἀπασμάτων καὶ ἡ ἄλλη τῆς ἐλαττώσεως τοῦ βιομηχανικοῦ τόκου ἐπὶ ζημία τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ. Ἀνάγκη πρὸ παντὸς νὰ χαραχθῇ βαθεῖα εἰς τὴν κοινωνικὴν συνείδησιν ἡ ἀντίληψις ὅτι δὲν εἶνε ἐργασία αἱ δουλειᾶς τοῦ ποδαριοῦ καὶ ἡ μεταπώλησις εἰς ἐαυτοὺς καὶ ἀλλήλους τοῦ ἰδιοῦ πράγματος. Εἶνε ἀπαραίτητος καὶ ὁ πραγματικὸς ἰδρὼς μὲ τὸν ὁποῖον εἶνε ὑποχρεωμένοι οἱ θνητοὶ νὰ τρώγουν τὸν ἄρτον τὸν ἐπιούσιον. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ὁποῖος εἰς τὸν προγραμματικὸν του λόγον τῆς Θεσπικῆς δὲν εἴχε παραλείψει νὰ τόνισῃ τοὺς κινδύνους ἐκ τοῦ παρασπτικοῦ πληθυσμοῦ, εἶνε ὁ ἐνδεδειγμένος νὰ κηρύξῃ ἀπροκάλυπτον τὸ νέον κήρυγμα καὶ νὰ ὀδηγῇ ἀποφασιστικῶς τὸν τόπον πρὸς τὰς νέας κατευθύνσεις.

Γ. ΜΟΔΗΣ

Βουλευτὴς Φλωρίνης

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΙΣ ΑΝΤΑΛΛΑΞΙΜΩΝ

Κύριε Διευθυντά,

Εἰς ἄρθρα τὰ ὁποῖα ἐδημοσίευσεν ὁ κ. Μητρομελέτης, Γεν. Ἐπιθ. Ὑπουργείου Γεωργίας, ἐν τῇ «Ἐργασίᾳ», ἀρχόμενος ἀπὸ τὸ ἐπίμαχον ζήτημα περὶ τοῦ ἀνευθύνου τοῦ Κράτους πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν προσφύγων, πέραν τοῦ ὁρίου τῶν ἐν Ἑλλάδι μουσουλμανικῶν κτημάτων καὶ καταλήγων εἰς τὸ κύριον θέμα τῶν ἐκτιμήσεων, καυτηριάζει τὰς ὑπὸ τῶν ἐκτιμητικῶν ἐπιτροπῶν γενομένας ὑπερβασίας, καὶ ἀποφαινεῖται ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν ἐκτιμήσεων, ἵνα ἐπικρατήσῃ ἡ ἰσότης καὶ κυρίως μὴ ἐπιβρωσθῇ τὸ ἑλπίσμα μὲ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐλλείμματος, ὅπερ ἤθελε παρουσιασθῇ, κατὰ τὴν τελικὴν ἐκκαθάρισιν τῶν μουσουλμανικῶν κτημάτων.

Συνεργασθεὶς μετὰ τοῦ κ. Μητρομελέτης, κατὰ τὸς ἀρχάς, ἐπὶ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ἐφαρμοστέου συστήματος τῆς ἐκτιμήσεως τῶν ἐν Τουρκίᾳ περιουσιῶν τῶν ἀνταλλαξιμῶν προσφύγων, κατόπιν δὲ λαβὼν μέρος εἰς τὸ Ἀνώτατον Γνωμοδοτικὸν Συμβούλιον τῆς ἀνταλλαγῆς ὡς ἀντιπρόεδρος αὐτοῦ, πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ παρ' ἐμοῦ εισηγηθέντος συστήματος τῶν κατὰ κοινότητα ἐκτιμητικῶν ἐπιτροπῶν ἐξετίμησα δεδόντως τὸν ἔχλον καὶ τὴν ἱκανότητα τοῦ κ. Μητρομελέτης χωρὶς νὰ εἶμαι πάντοτε ἐντέλως συμφωνῶς μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς διαχειρίσεως τοῦ κολοσσαίου καὶ δυσχεροῦς τοῦτου ἔργου.

Παρακολουθῶν ἐκ τοῦ συνέργου τὴν πορείαν τῶν ἐκτιμήσεων, ἐπέστησα πολλάκις, ὡς ἐνθυμείται, ἐλπίσω, ὁ κ. Μητρομελέτης, τὴν προσοχὴν τοῦ Γνωμ. Συμβουλίου, διὰ τὰς παρατηρουμένας ὑπερβασίας μερικῶν ἐκτιμητικῶν ἐπιτροπῶν, κατόπιν ὅμως τῆς καθυσχερατικῆς δηλώσεως δύο Συμβουλίων συναδέλφων ἐπὶ τῇ ἐργασίᾳ βαίνει καλῶς, οὐδὲν διενεργήθη. Ταῦτα δὲ κατ' ἀπαιτήσιν μου ἀνεγράφησαν, ὑποθέτω, εἰς τὰ πρακτικά.

Ἐπομένως μοι φαίνεται ὅπως ἀκατανόητον πῶς ὁ κ. Μητρομελέτης, ὅστις διετέλει Διευθυντὴς τῆς Ἀνταλλαγῆς μὲ εὐρύστην ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ ἔργου τῶν ἐκτιμήσεων, ἔρχεται μετὰ πάροδον τοσοῦτου καιροῦ νὰ κατακρίνῃ τὰς ἐαυτοῦ πράξεις, καὶ ἀντὶ νὰ δικαιολογήθῃ, ἐὰν εἶνε δυνατόν, προσπαθεῖ νὰ ἐπιρρίψῃ τὴν εὐθύνην εἰς τὰς ἐκτιμητικὰς ἐπιτροπὰς αἰτινες ὑπὸ τὰ ἄγρυπνα ὄμματα τῶν τῶσον προϊσταμένων, ἐλεγκτῶν, ἐπιθεωρητῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ Διευθυντοῦ, εὐρύσσει τὴν εὐκαιρίαν ἡλλογῆσαι τὰ γένηα τῶν.

Ἀναγνωρίζω καλλίτερον παντὸς ἄλλου ὅτι συνέβησαν κατὰ τὰς ἐκτιμήσεις ἀρκεταὶ ὑπερβασίαι, κυρίως ἐν μέρους τῶν ἀνελεγκτικῶν ἐπιτροπῶν, εἰς τὰς περιουσίας τῶν μελῶν αὐτῶν, μὲ τὴν διαφοράν ὅτι ἐὰν ἐξετιμήθουν ὑπερβαλλόντως αἱ περιουσίαι ὀλίγων ἐπιτελείων διαθεσάμεναι πλάγιᾳ μέσα, πολλῶν ὅμως ἄλλων καθυστέρησαν τῶσον ὥστε μία ἀκριβοδικαὶ συνολικὴ ἀναθεώρησις δὲν πιστεῖται νὰ ἀλλοιώσῃ τὸ ἐξῆχθὲν ἀπορροια.

Πρὸς ἐπικράτησιν ὅμως σχετικῆς δικαιοσύνης καὶ ἰσότητος ἐτάχθησαν πάντοτε ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀμέσως ἀναθεωρήσεως, διὰ πρακτικῆς καὶ συντόμου διαδικασίας, δημοσιεύσας ἐγκύκλιον ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦτου σφίαν ἀσθρῶν εἰς τὴν «Πρωτάν», «Νέον Ἀγῶνα», «Ἡμερήσιον Τύπον», «Ἑλληνικὴν», κλπ. καὶ κατακρίνας συγχρόνως τὴν ἀσάφειαν περιχοπῆν τῶν γενομένων ἐκτιμήσεων κατ' ἡγ' μετὰ τῶν ἑρῶν ἐκάθησαν ἀδίκως καὶ τὰ χλωρὰ, τὴν ἀδικαιολόγητον ὁμαδικὴν προσφυγὴν τῆς ὑπηρεσίας, καὶ τὴν παράνομον κατακράτησιν ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ 25 %.

Ἐξ ἄλλου ὁ κ. Μητρομελέτης ἐποδεικνύων ὡς μόνον μέσον τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν ἐκτιμήσεων, τὴν χρῆσιν τῶν συντελεστικῶν, λησμονεῖ ν' ἀποφανθῇ καὶ περὶ τοῦ σοβαροῦτερου σημείου, τῆς ἐξακριβώσεως τοῦ ὑπαρχοῦ τοῦ περιουσιῶν.

Ὁ ἀγαπητὸς μου φίλος ἀς μοι ἐπιτρέψῃ νὰ τῷ παρατηρήσω ὅτι τὸ κακὸν δὲν προήλθεν, ὡς διατείνεται, ἀπὸ τοῦ συστήματος ὅπερ εἶχε υιοθετήσῃ καὶ ὁ ἴδιος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἑλλείψεως αὐτοῦ ἐφαρμογῆς, ὡς συμβαίνει συνήθως εἰς τὸν τόπον μας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ καλῆματος περὶ τοῦ ὀμολογῆ καλλίτερον παντὸς ἄλλου ὅτι ἐὰν αἱ ἐν Ἑλλάδι μουσουλμανικαὶ περιουσίαι ἐτίγγανον ἐξ ἀόχης στοιγνικῆς τιμῆς μερίμνης καὶ περισυλλο-

γῆς καὶ δὲν ἐγίνοντο μέχρι σήμερον ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως καὶ ἀρπαγῆς, θὰ ἐκάλυπτον ὀρισμένως τὰ 30% τῶν ἀπαιτήσεων τῶν δικαιούχων, δυναμένων ν' ἀρκεσθῶν μετὰ αὐτὰ πρὸς τὸ παρόν, καὶ νὰ μὴ παραπονῶνται διὰ τὰς πρὸς αὐτοὺς γενομένας συνεχεῖς ἀδικίας.

Πάντως διαφνῶ ὡς πρὸς τὸ σκόπιμον τῆς ἀνακινήσεως τοιοῦτου ζητήματος ὑπὸ τοῦ κ. Μητρομελέτης, λόγῳ ἰδίως τῆς ἰδιότητός του ὡς τῶς Διευθυντοῦ τῆς Ἀνταλλαγῆς, κατ' ἡν στιγμὴν ἡ Κυβερνήσις διεξάγει ἐν Ἀγκυρᾷ ἀγωνιώδεις συζητήσεις ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦτου, καὶ πρόκειται νὰ κριθῇ ἡ τύχη αὐτοῦ.

Μετὰ τιμῆς

Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ
ΦΑΛΗΡΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 Ἀπριλίου

ΩΡΑ 2.30' - Μ. Μ.

7

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΑΙ

ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ
ΦΑΛΗΡΟΥ



Ο ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ἀνεξαρτήτως ὅμως τῆς κανονικῆς ταύτης συμπληρώσεως τῆς σημειωθείσης εἰς τὸ κείμενον μειώσεως δέον νὰ υπολογισθοῦν ἀκόμη καὶ τὰ ἔκτακτα κονδύλια τὰ προερχόμενα ἐκ τοῦ υπολοίπου τῶν διαφορῶν εξωτερικῶν δαπανῶν (τριμερῶς, παραγωγικῶν ἔργων) τὰ ὁποῖα υπερβαίνουν τὰ 2,5 ἐκ. λιρῶν. Τέλος ἂν ληθῇ ὅτι ὅμιν καὶ τὸ ποσὸν 1 ἐκ. λιρῶν, τὸ ὁποῖον κατεκυρώθη ἐν Χάγη ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος δι' ἀποζημιώσεις τῶν τορπιλισθέντων κατὰ τὸν πόλεμον πλοίων, εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι παρ' ὅλην τὴν προσωρινήν

Η ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΜΑΣ ΤΑΞΙΣ ΚΑΙ ΑΙ ΜΕΛΕΤΗΘΕΙΣΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

έλαττωσιν τοῦ ἐξαγωγικοῦ μας ἐμπορίου ἢ χώρα διαθέτει σημαντικὰς ἐφεδρικές δυνάμεις, ἱκανὰς νὰ ἀσφαλί-σουν τὰ τυχόν προσωρινὰ ἐλλείμματα τοῦ ἰσοζυγίου.

Πλὴν τῆς ἀγορᾶς καὶ πωλῆσεως συναλλαγῶν καὶ χρυσοῦ ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος διαθέτει καὶ τὸν προεξοφλητικὸν τόκον πρὸς ῥύθμισιν τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον χρησιμοποίησεως τοῦ ὅπλου τούτου διευτυπώθησαν δύο κατηγορίαι κατὰ τῆς Τραπεζικῆς. Ἀφ' ἑνὸς ὅτι ἡ Τράπεζα δὲν ἐφώδιε τὴν ἀγορὰν διὰ τῶν ἀπαιτουμένων πιστώσεων, ἐφαρμόσασα μίαν πολιτικὴν πιστωτικὸν περιορισμὸν. Καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅτι δὲν ὕψωσε τὸν προεξοφλητικὸν τόκον ὥστε νὰ περιορίσῃ τὴν ζήτησιν κεφαλαίων καὶ τὴν πρὸς ἐξοδὸν τάσιν αὐτῶν. Εἶνε ὁμως προφανές ὅτι αἱ δύο αὗται κατηγορίαι ἀντιτίθενται σαφῶς πρὸς ἀλλήλας. Διότι ἢ ἐπρεπε ἡ Τράπεζα νὰ χορηγήσῃ ἀφειδὺς πιστώσεις ὅποτε βεβαίως δὲν ὥφειλε νὰ ὑψώσῃ τὸν προεξοφλητικὸν τὸν τόκον, ἢ τὸ ἀντίθετον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατηγορίαν περὶ πιστωτικὸν περιορισμὸν πρόκειται ἀσφαλῶς περὶ παρεξηγήσεως. Διότι προορισμὸς τῆς Τραπεζικῆς δὲν εἶνε νὰ ἐφοδιάξῃ τὴν ἀγορὰν μὲ ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα κεφάλαια ἀλλὰ μόνον νὰ συμπληρώσῃ τὰ ὑπάρχοντα ἤδη κεφάλαια. Καὶ μάλιστα ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι αἱ πιστώσεις αὗται θὰ εἶνε βραχυπρόθεσμοι καὶ ἀπολύτως ἐμπορικὸν χαρακτήρος. Διὰ τοῦτο ἡ ἐργασία αὕτη πρέπει κυρίως νὰ γίνεταί δι' ἀναπροεξοφλήσεως τοῦ ἐμπορικοῦ χαρτοφυλακίου τῶν ἄλλων Τραπεζῶν. Θὰ ἀπετέλει δὲ ἀναμφισβητήτως κίνδυνον διὰ τὴν Τράπεζαν τὸ νὰ ἀνοίξῃ πιστώσεις εἰς τὰς διαφόρους δυσπραγοῦσας ἐπιχειρήσεις, τὴν στιγμήν ποῦ εἶνε γνωστὸν ὅτι αἱ πιστώσεις αὗται δὲν ζητοῦνται διὰ τὴν πραγματικοποίησιν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν οὔτε ἀντιπροσώπευτον προϊόν κυκλοφορίας ἐμπορευμάτων. Ἰδιαίτερος μάλιστα εἰς μίαν ἀγορὰν κεκορησμένην ἀπὸ ἀπόψεως πιστώσεων, ὅπως εἶνε σήμερον ἡ ἀγορὰ μας, ἡ ὁποία ἄλλως τε δὲν ἔχει ἀνέγκην βραχυπρόθεσμων ἀλλὰ πρὸ παντὸς μακροπρόθεσμων πιστώσεων.

Θὰ ἦτο λοιπὸν καλλίτερον αἱ ἐπικρίσεις, ὅσον ἀφορᾷ τὸ σημεῖον τοῦτο, ἀντὶ τὰ ἀκολουθοῦν τὸσον εὐκόλως τὰς προχειρολογίας τοῦ καθημερινοῦ τύπου νὰ ἐστρέφοντο εἰς μίαν ἔρευναν καὶ μίαν ἐξήγησιν τοῦ ἀκριβοῦς ρόλου τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζικῆς εἰς τὸ ζήτημα τῶν πιστώσεων. Τοιοῦτοτρόπος δὲ θὰ διηυκολύνετο καὶ ἡ πράγματι ἀδικαιολογήτως καθυστεροῦσα παρ' ἡμῖν ἀναπροεξοφλήσις τοῦ χαρτοφυλακίου τῶν διαφόρων Ἐμπορικῶν Τραπεζῶν, ἡ καθυστέρησις ὁμως τῆς ὁποίας εἶνε γνωστὸν ὅτι δὲν βαρύνει τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατηγορίαν ὅτι δὲν ὑψώθη ὁ προεξοφλητικὸς τόκος εἰς τὸν ὅσον ὅτε νὰ ἀνακοπῇ ἡ πρὸς ἐξοδὸν τάσις τῶν κεφαλαίων, καὶ μάλιστα εἰς ἐποχὴν μειώσεως τοῦ καλύμματος, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αὕτη εἶνε ἀπολύτως ὀρθὴ θεωρητικῶς. Ἐὰν ὁμως ὑπολογισθοῦν οἱ διάφοροι παράγοντες καὶ συντελεστοὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς ἀγορᾶς μας θὰ ἴδωμεν ὅτι μίαν τοιαύτη ὕψωσις ἔχει μόνον δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀνακοπῇ τὴν ἐξοδὸν τῶν κεφαλαίων ἢ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν εἰσοδὸν νέων τοιούτων ἀλλ' ἀσφαλῶς θὰ ἐπέτεινε τὸ κακὸν ἀπὸ ἀπόψεως ἀνακου-

ΔΕΝ θὰ εἴχομεν βεβαίως νὰ προσθέσωμεν τὴν γνώμην μας ἐπὶ τοῦ τόσον ἐμβριθῶς διερευνηθέντος ὑπὸ προσώπων καὶ κύκλων ἀναλόγου περιωπῆς, σοβαρωτάτου τούτου ζητήματος, ἐὰν δὲν μᾶς παρεκίνη ἡ ἐπιθυμία νὰ συντελέσωμεν, ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ἀντιλήψεων μας, εἰς τὴν ὅσον οἶον τε ὕγιεστεραν καὶ σκοπιμότεραν κατεῦθυνσιν τῶν μέτρων, ἄτινα ἐμελετήθησαν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἀπαραίτητου διὰ τὴν χώραν μας ὁμαλότητος, σταθερότητος καὶ ἀσφαλείας εἰς τὴν τραπεζικὴν μας τάξιν.

Διότι δὲν πρόκειται μόνον περὶ τῆς θετικῆς ζημίας, ἣν ὑφίσταται ἡ κοινωνία ἐκ τῆς ἐκάστοτε πτώσεως ἢ κλονισμοῦ μίας τραπεζικῆς. Ἡ ἀποθετικὴ ζημία, ἣτις δι' αὐτὴν πλήττει τὴν ἐν γένει ἐθνικὴν οἰκονομίαν εἶνε πολὺ πλέον ὑπολογίσιμος ἐὰν ληθῇ ὅτι ὅσοι ἢ τραπεζικὴ ἀστάθεια καὶ ἀβεβαιότης καθιστοῦν δύσπιστα τὰ κεφάλαια πρὸς τὰς Τραπεζάς, καὶ σημαντικὸν μὲν μέρος ἐξ αὐτῶν ἀναγκάζουν εἰς πρωτόγονον ἀποταμίευσιν, ἣτις παραμένει νεκρά καὶ ἀγονος, ἀποστερεῖ δὲ καὶ τὴν ἐν γένει οἰκονομικὴν ζωὴν μέρους τοῦ ζωογόνου χυμοῦ τῆς κυκλοφορίας τῆς, ἔτερον δὲ μέρος τῶν διαθέσιμων κεφαλαίων πλησιάζει τὰς τραπεζὰς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπιφυλακτικῶς, κατατιθέμενον εἰς πρώτην ἀναζήτησιν, ἐξ οὗ καὶ ἡ παρ' ἡμῖν παρατηρουμένη μεγάλη δυσαναλογία μεταξύ τῶν περιορισμένης γονιμότητος καταθέσεων ὕψους καὶ τῶν εὐρυτέρως τοιαύτης καταθέσεων ἐπὶ προθεσμίας.

Ὅθεν, ἡ διάγνωσις τῶν μέτρων, ἂτινα ἐνδείκνυνται πρὸς ἀποκατάστασιν καὶ διαμόρφωσιν μίας ἀπροσκόπτου τραπεζικῆς τάξεως, ἐξ ἧς τόσα ἀναθὰ ἀπορρέουν καὶ τόσα κακὰ ἀποφεύγονται, ἡ μελέτη καὶ ἡ ἐξονύχις τῶν μέτρων τούτων, δέον νὰ εἶνε ἐμπεικῶς ἀνάλογοι πρὸς τὴν σοβαρότητα καὶ λεπτότητα τοῦ ἐπιδικωμένου σκοποῦ,

φίσεως τῶν εἰς κεφάλαιον ἀναγκῶν τῆς ἀγορᾶς. Διότι ἡ διαφορά μεταξύ τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου καὶ τοῦ τόκου τῆς ἐλευθερᾶς ἀγορᾶς ἀποδεικνύει ὅτι τὸν σπουδαιότερον ρόλον εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ὕψους τοῦ τόκου, πλὴν τῆς προσφοράς τοῦ κεφαλαίου, παίζει καὶ ὁ παράγων τῆς ἀσφαλείας. Δεδομένου δηλαδή ὅτι διερχόμεθα περίοδον κρίσεως καὶ ἐκκαθαρίσεως τῶν διαφορῶν πληθωρικῶν ἐπιχειρήσεων, τὸ κεφάλαιον πλὴν τῆς κανονικῆς τοῦ ἀμοιβῆς ζητεῖ καὶ μίαν πρόσθετον τοιαύτην, ἕνα εἶδος ἀσφαλίσεως κατὰ τῶν κινδύνων τοῦ ὁποίου διατρέχει διὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ εἰς τὴν χρηματαγορὰν εἰς ἐποχὴν κρίσεως. Καὶ ὁμως τὸ ἀσφάλιστρον τοῦτο τοῦ κεφαλαίου καίτοι κρατεῖ τὸν τόκον ὑψηλότερον τοῦ ἐπισημοῦ προεξοφλητικοῦ δὲν συνετέλεσε καθόλου εἰς τὴν παραμονὴν ἢ τὴν εἰσοδὸν ξένων κεφαλαίων εἰς τὴν χώραν.

Ἐνῶ δὲ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς καταστάσεως ταύτης αἱ διάφοροι ἐπιχειρήσεις συναντοῦν καθημερινῶς δυσχερείας καὶ αἱ ἀξίαι τοῦ Χρηματιστηρίου ἔχουν χάσει κατὰ μέσον ὅρον τὰ 25 % τῆς ἀξίας τὸν τί θὰ συνέβαινε ἐὰν ὑπότο ὁ προεξοφλητικὸς τόκος; Ἀσφαλῶς ἡ κρίσις τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τοῦ Χρη-

ματιστηρίου θὰ ἐπετεινετο ἐνῶ συγχρόνως ἡ κίνησις τοῦ κεφαλαίου δὲν θὰ ἐπηρεάζετο καθόλου.

Τὸ συμπέρασμα δηλαδή εἶνε σαφές. Ἐφ' ὅσον ἐξακολουθεῖ ἀκόμη ἡ κρίσις τῆς ἐκκαθαρίσεως, αἱ διακυμάνσεις τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου δὲν δύναται νὰ ἐπηρεάζουν τὴν κίνησιν τῶν κεφαλαίων εἰς ὃν βαθμὸν θὰ ἐπρεπε θεωρητικῶς νὰ τὴν ἐπηρεάζουν. Καὶ ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δικαίως προχωρεῖ μετὰ περισκέψεως εἰς τὸν τρόπον τοῦ χειρισμοῦ τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου, λαμβάνουσα πρὸ παντὸς ὑπ' ὅψιν τὰς ἀνάγκας τοῦ Χρηματιστηρίου καὶ τῶν δικαιομένων πράγματι προστασίας ἐπιχειρήσεων.

Ἐκ τούτου ὁμως δὲν ἔπεται ὅτι ἡ Τράπεζα πρέπει νὰ διστάσῃ νὰ ὑψώσῃ τὸν προεξοφλητικὸν τόκον ἂν, παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, ἐξακολουθήσῃ ἡ δυσμενὴς κίνησις τῶν κεφαλαίων. Καθὼς, κατὰ τὴν γνώμην μας, δὲν πρέπει ἐπίσης ἐπὶ μακρὸν νὰ διστάσῃ νὰ χρησιμοποίησῃ τὰ gold points καὶ νὰ ἐπιδοθῇ πρὸ παντὸς εἰς τὴν ἀναπροεξοφλήσιν τοῦ χαρτοφυλακίου τῶν ἄλλων Τραπεζῶν.

Ἐν τῇ διοικήσει μίας Τραπεζικῆς ἡ φύσις καὶ οἱ ὅροι τῶν καταθέσεων εἶνε τὸ πρῶτον καὶ κύριον σημεῖον μελέτης, καθόσον αἱ καταθέσεις ἀποτελοῦν τὴν ἀφτηρίαν τῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν βάσιν ἐφ' ἧς στηρίζεται τὸ σύνολον αὐτῶν. Αἱ τοποθετήσεις εἶνε μίαν συνέπεια, μίαν ἐξάρτησις. Ἡ τέχνη τοῦ τραπεζίτου συνίσταται εἰς τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν τῆς ρυθμίσεως, τῆς φύσεως καὶ τῶν ὁρῶν τῶν τοποθετήσεων του, ὅπως ἐξαπλάτνεται αὐταὶ ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῶν ὁρῶν τῶν γενομένων παρ' αὐτῷ καταθέσεων. Δέον ἀποκλειστικῶς ν' ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ἐκάστοτε δυνατότητα τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεων του, τῆς φροντίδος πρὸς πραγματοποιήσιν κερδῶν ἐρχομένης εἰς δευτέραν μοῖραν. Διότι ἐὰν ἡ ἐκπληρώσις τῶν πρὸς αὐτὸν ὑποχρεώσεων τῶν τρίτων εἶνε πάντοτε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀβεβαία, εἶνε τούναντιον βέβαιον ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀναληφθεισῶν ὑπ' αὐτοῦ ὑποχρεώσεων θὰ ζητηθῇ ἀπὸ τῆς μίας ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην.

Ὅς γνωστὸν, ὁ κύριος προορισμὸς τῆς Τραπεζικῆς συνίσταται εἰς τὸ νὰ χρησιμεύῃ ὡς μεσάζων μεταξύ τῶν ζητούντων τοποθετήσιν κεφαλαίων καὶ τῆς ἐργασίας, ἣτις ζητεῖ κεφάλαια. Κατ' ἀκριβῆ ἔννοιαν, ὁ τραπεζίτης δὲν εἶνε κεφαλαιοῦχος, ὡς κοινῶς πιστεύεται, ἀλλ' ἔμπορος πιστώσεων, εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ὁποίου τὸ ἴδιον κεφάλαιον δὲν ἀποτελεῖ τὸ κύριον ὄργανον τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἀλλὰ χρησιμεύει ὡς πυρὴν περὶ τὸν ὁποῖον θὰ συγκεντρωθῇ διὰ τῆς πιστώσεως ὁ ὅγκος τῶν κεφαλαίων ἂτινα θὰ τῷ ἐμπιστευθοῦν ὑπὸ μορφήν καταθέσεων καὶ θ' ἀποτελέσουν τὸ μέτρον τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ἐργασιῶν του.

Ἐκ τῆς ἐννοίας ταύτης τοῦ προορισμοῦ τοῦ κεφαλαίου συνάγεται ὅτι τὰς Τραπεζὰς δὲν συμφέρει, ὡς κοινῶς πιστεύεται, ἵνα ὁ τόκος εἶνε ὑψηλός. Διό-

τι ὀλιγώτερον ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν πλείονα ἀμοιβὴν τοῦ ἴδιου τῶν κεφαλαίου, ἐνῶ τούναντιον ἐνδιαφέρονται περισσότερον ἵνα ὁ τόκος εἶνε χαμηλός, ὅποτε αἱ ἐργασίαι εἶνε πλέον τρέχουσαι, αἱ καταθέσεις καθίστανται ἀφθονώτεροι, αἱ τοποθετήσεις τῶν εὐκολώτεροι καὶ ἀσφαλέστεροι.

Ἐν τῇ διοικήσει μίας Τραπεζικῆς ἡ φύσις καὶ οἱ ὅροι τῶν καταθέσεων εἶνε τὸ πρῶτον καὶ κύριον σημεῖον μελέτης, καθόσον αἱ καταθέσεις ἀποτελοῦν τὴν ἀφτηρίαν τῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν βάσιν ἐφ' ἧς στηρίζεται τὸ σύνολον αὐτῶν. Αἱ τοποθετήσεις εἶνε μίαν συνέπεια, μίαν ἐξάρτησις. Ἡ τέχνη τοῦ τραπεζίτου συνίσταται εἰς τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν τῆς ρυθμίσεως, τῆς φύσεως καὶ τῶν ὁρῶν τῶν τοποθετήσεων του, ὅπως ἐξαπλάτνεται αὐταὶ ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῶν ὁρῶν τῶν γενομένων παρ' αὐτῷ καταθέσεων. Δέον ἀποκλειστικῶς ν' ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ἐκάστοτε δυνατότητα τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεων του, τῆς φροντίδος πρὸς πραγματοποιήσιν κερδῶν ἐρχομένης εἰς δευτέραν μοῖραν. Διότι ἐὰν ἡ ἐκπληρώσις τῶν πρὸς αὐτὸν ὑποχρεώσεων τῶν τρίτων εἶνε πάντοτε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀβεβαία, εἶνε τούναντιον βέβαιον ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀναληφθεισῶν ὑπ' αὐτοῦ ὑποχρεώσεων θὰ ζητηθῇ ἀπὸ τῆς μίας ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην.

Ἐκ τούτου ὁμως δὲν ἔπεται ὅτι ἡ Τράπεζα πρέπει νὰ διστάσῃ νὰ ὑψώσῃ τὸν προεξοφλητικὸν τόκον ἂν, παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, ἐξακολουθήσῃ ἡ δυσμενὴς κίνησις τῶν κεφαλαίων. Καθὼς, κατὰ τὴν γνώμην μας, δὲν πρέπει ἐπίσης ἐπὶ μακρὸν νὰ διστάσῃ νὰ χρησιμοποίησῃ τὰ gold points καὶ νὰ ἐπιδοθῇ πρὸ παντὸς εἰς τὴν ἀναπροεξοφλήσιν τοῦ χαρτοφυλακίου τῶν ἄλλων Τραπεζῶν.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

τι ὀλιγώτερον ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν πλείονα ἀμοιβὴν τοῦ ἴδιου τῶν κεφαλαίου, ἐνῶ τούναντιον ἐνδιαφέρονται περισσότερον ἵνα ὁ τόκος εἶνε χαμηλός, ὅποτε αἱ ἐργασίαι εἶνε πλέον τρέχουσαι, αἱ καταθέσεις καθίστανται ἀφθονώτεροι, αἱ τοποθετήσεις τῶν εὐκολώτεροι καὶ ἀσφαλέστεροι.

Ἐν τῇ διοικήσει μίας Τραπεζικῆς ἡ φύσις καὶ οἱ ὅροι τῶν καταθέσεων εἶνε τὸ πρῶτον καὶ κύριον σημεῖον μελέτης, καθόσον αἱ καταθέσεις ἀποτελοῦν τὴν ἀφτηρίαν τῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν βάσιν ἐφ' ἧς στηρίζεται τὸ σύνολον αὐτῶν. Αἱ τοποθετήσεις εἶνε μίαν συνέπεια, μίαν ἐξάρτησις. Ἡ τέχνη τοῦ τραπεζίτου συνίσταται εἰς τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν τῆς ρυθμίσεως, τῆς φύσεως καὶ τῶν ὁρῶν τῶν τοποθετήσεων του, ὅπως ἐξαπλάτνεται αὐταὶ ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῶν ὁρῶν τῶν γενομένων παρ' αὐτῷ καταθέσεων. Δέον ἀποκλειστικῶς ν' ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ἐκάστοτε δυνατότητα τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεων του, τῆς φροντίδος πρὸς πραγματοποιήσιν κερδῶν ἐρχομένης εἰς δευτέραν μοῖραν. Διότι ἐὰν ἡ ἐκπληρώσις τῶν πρὸς αὐτὸν ὑποχρεώσεων τῶν τρίτων εἶνε πάντοτε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀβεβαία, εἶνε τούναντιον βέβαιον ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀναληφθεισῶν ὑπ' αὐτοῦ ὑποχρεώσεων θὰ ζητηθῇ ἀπὸ τῆς μίας ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην.

Ὅπως εἰς οἰανδήποτε ἐπιχειρήσιν, ἴδιος ὁμως εἰς τὰς Τραπεζὰς τὸ ἰσχυρὸν κεφάλαιον παρέχει πλείστον πλεονεκτήματα. Ὅχι μόνον ἀπὸ ἀπόψεως ἐκμεταλλεύσεως, καθ' ἣν εἰς τὰς Τραπεζὰς οὐδέποτε παραμένει τὸ κεφάλαιον τῶν πλεονάζον καὶ καταναλίσκον χωρὶς νὰ παράγῃ, ἀλλὰ κυρίως διότι διὰ τοῦ ἰσχυροῦ τῶν κεφαλαίων αἱ Τραπεζαὶ καλλιεργοῦν καὶ ἐμπνέουν τὴν πίστιν, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ κύριον καὶ βασικὸν ὄργανον τῆς δράσεώς των. Ὅσονδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἀφρημένη ἡ ἔννοια τῆς ἀσφαλείας, ἣν παρέχει τὸ ἴδιον κεφάλαιον τῶν Τραπεζῶν, ἐν τούτοις εἰς τὴν κοινὴν ἀντίληψιν καὶ εἰς τὴν πράξιν θεωρεῖται τοῦτο ὡς θώραξ οὕτως εἰπεῖν τοῦ ὅλου οργανισμοῦ, ὅστις κατὰ τὰς ἀντιθέσεις περιστάσεις πρῶτος καλεῖται νὰ προσβληθῇ καὶ προστατεύσῃ διὰ τῆς ἀντοχῆς του τὸν ἐσωτερικὸν ὄγκον τῶν κεφαλαίων, ὃν ἀποτελοῦν αἱ καταθέσεις. Κατὰ συνέπειαν, ὅσο ἰσχυρότερον εἶνε τὸ κεφάλαιον κατὰ τοσοῦτον καὶ αἱ καταθέσεις καθίστανται πλέον προστατευμέναι καὶ ἀπρόσβλητοι.

Ὅπως ἐξυπηρετηθῇ ὁμως ἐντελέστερον ἡ ἔννοια αὕτη τῆς ἀσφαλείας τῶν καταθέσεων, ἀνάγκη νὰ καθορισθῇ ἐλάχιστον ὄριον κεφαλαίου, ἀνώτερον τοῦ ἧδ ἰσχύοντος, ἀνάλογον τοῦ ἐπιπέδου, εἰς ὃ σήμερον εὐρίσκεται ἡ πίστις καὶ τῶν γενικῶν καὶ συγχρονισμένων συνθηκῶν, ὅφ' ἃς λειτουργεῖ. Οὕτω καθιερῶνται εἰς παράγων ἰσχυροτέρας ἀσφαλείας καὶ ἀποφεύγεται ἡ ὑπαρξὶς ἀσθενῶν καὶ φυτοζωούντων ὁργανισμῶν.

Ἐκτὸς ὁμως τούτων εἶνε σκόπιμος καὶ ὠφέλιμος ἡ ὑπαρξὶς καὶ μίας συγκεκριμένης ἐγγυήσεως παρὰ ταῖς Τραπεζαῖς. Καὶ δύναται μὲν νὰ θεωρηθῇ ὅτι τὸ ἴδιον τῶν κεφαλαίων ἐκπληροῦν τὸν σκοπὸν τούτον, ἐκ τῆς κοινῆς ἀντιλήψεως ὅτι εἶνε ἐνδεχομένης προ-

ωρισμένον νὰ συμπληρώσῃ τὰ δυνατὰ ἐλλείμματα. Εἶνε ὁμως δύσκολον νὰ παραδεχθῶμεν ἀποτελεσματικὰς τὰς συνεπείας ταύτας εὐρίσκοντες τὴν ἰδέαν μᾶλλον ἀληθοφανῆ ἢ πραγματικὴν. Διότι ἐν ἐγγυητικὸν κεφάλαιον ὀφείλει νὰ ἔχῃ τὸ χαρακτηριστικὸν ἂν ὅχι τῆς πλήρους ἀκινήτοποιήσεως του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀντίκειται εἰς τὸ ἔργον τῶν Τραπεζῶν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον τῆς διαθέσεως αὐτοῦ εἰς τοποθετήσεις ἐξαιρετικῆς καὶ βεβαιότητος ἀσφαλείας. Ἀλλὰ δὲν συμβαίνει οὕτω, καθόσον τὸ ἴδιον κεφάλαιον τῶν Τραπεζῶν, ἀκριβῶς ἐπειδὴ εἶνε ἰδιοκτησία τῶν καὶ δὲν θὰ ταῖς ζητηθῇ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου των, διατίθεται εἰς τὰς πλέον ἐπικερδεῖς, τὰς πλέον μακρὰς καὶ τὰς πλέον ἐπικινδύνους τοποθετήσεις.

Ἡ οὕτω ζητούμενη ἐγγυήσις τῶν Τραπεζῶν φρονούμεν ὅτι ἱκανοποιεῖται διὰ τοῦ μελετηθέντος μέτρου, ὅπως ὁρίσμενη ἀναλογία τῶν καταθέσεων τῶν Τραπεζῶν ἐπενδύεται εἰς κρατικὰ χρεώγραφα. Οὕτω καὶ τὸ σύνολον τοῦ ἰδρυτικοῦ κεφαλαίου ἀφίεται εἰς τὴν ἐλευθέραν διαχείρισιν τῶν Τραπεζῶν ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπαρξὶς τῆς ἐγγυήσεως ἐκασφαλίζεται διὰ μέτρου ἐνέχοντος τὴν πρακτικὴν ἐλαστικότητα νὰ προσσαρμόζεται ἐκάστοτε καὶ δι' ἐπαφελῶς πρὸς τὴν κυμαινομένην ἀναλογία τῶν κεφαλαίων, ἂτινα ἐγγυᾶται.

Καίτοι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ δη-

λογίσωμεν ὅτι μετὰ τὸ κεφάλαιον καὶ τοῦ κύκλου τῶν ἐργασιῶν δέον νὰ ὑπάρχῃ μία σχέση, ἣτις ὁσονδήποτε καὶ ἂν γίνεταί ἐλαστικὴ ὑπὸ δευτερευόντων παραγόντων, εἶνε ὁμως πάντοτε ἀναγκαῖα, ἐν τούτοις τὸν μηχανικὸν προορισμὸν μίας ὑποχρεωτικῆς ἀναλογίας μεταξύ κεφαλαίου καὶ καταθέσεων εὐρίσκοντες δεσμευτικὸν, ἀνελεύθερον, πρακτικῶς ἀνεφάρμοστον καὶ ὠφελιμάτων οὐκ ἀναλόγων πρὸς τὰς ἀναμάρτιας, ἃς θέλει δημιουργῇ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ του. Ἐνῶ ἡ σκοπιμότης τοῦ μέτρου τούτου φρονούμεν ὅτι ἐξυπηρετεῖται ἐπαρκῶς διὰ τοῦ καθορισμοῦ ἀνωτέρου τοῦ νῦν ἰσχύοντος ὁρίου κεφαλαίου.

Ἐκτὸς τούτου θὰ εἴχομεν νὰ προτείνωμεν ὡς ἄξιον ἐμεγαλτέραν προτίμησιν, τὸν καθορισμὸν ἀναλογίας μεταξύ κεφαλαίου καὶ ὁρίου τοποθετήσεων εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Τὸ μέτρον τοῦτο, ἐνῶ στερεῖται τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ ἀνωτέρου ἀποκρουσμένου, ἐξυπηρετεῖ ἐμμέσως τὴν σκοπιμότητά του, καθιστᾷ τὰς πιστώσεις ἀναλόγους πρὸς τὸ κατατεθειμένον κεφάλαιον, ἐν γένει δὲ μεταξύ πολλῶν πρακτικῶν πλεονημάτων, ἐνέχει καὶ τὸ τοῦ καταμερισμοῦ τῶν κινδύνων. Ἡ δὲ πείρα διδάσκει ὅτι περισσότερες φόβος ὑπάρχει εἰς τὴν συγκέντρωσιν μεγάλων κινδύνων εἰς ἐν ἢ ὀλίγα πρόσωπα παρὰ εἰς τὴν ὑπολογισθησμένην δυσαναλογίαν μεταξύ κεφαλαίου καὶ καταθέσεων.

Τὸ κύριον ἐλάττωμα, ὅπερ παρουσιάζει ἡ εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο δράσις τῶν Τραπεζῶν ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι δι' αὐτῆς δεσμεύονται, διὰ χρόνον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀόριστον ἀλλὰ πάντοτε μακρότατον, τὰ διατιθέμενα κεφάλαια. Κατὰ συνέπειαν, ἀρμόζει μόνον εἰς τὰς Τραπεζὰς, ὃν τὰ ἴδια κεφάλαια εἶνε ἀφθονὰ καὶ οὐκ ἀπαράτητα καὶ ἀναγκαῖα διὰ τὰς παρούσας ἢ ἐνδεχομένης ἀνάγκας τῶν τρέχουσων ἐργασιῶν.

Ἡ εἰς ἐπιχειρήσεις συμμετοχὴ τῶν Τραπεζῶν εἶνε ἐργασία ἐπικίνδυνος ἀλλὰ πολὺ κινδυνώδης, εἰς ταύτην δὲ δέον νὰ εἰσέρχονται αὗται μετὰ πάσης φρονήσεως καὶ προφυλάξεως. Ἐὰν δὲ ψυχολογήσωμεν βαθύτερον τὰς σχέσεις τῆς Τραπεζικῆς καὶ τῆς ἐπιχειρήσεως, μεθ' ἧς συνδέεται, θ' ἀνεύρωμεν καὶ τὸ ἄτοπον, καθ' ὃ ὁ τραπεζικὸς παρασύρεται εἰς ταύτην ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ μεγάλου κέρδους, βασιζομένου ἐνίοτε εἰς παραδόξους φαντασιοσκοπίας τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ καὶ εἰς τὴν ἐλαφρότητα μεθ' ἧς παρέχει εἰς τὴν Τραπεζαν τοὺς ὅρους τῆς ἀμοιβῆς τῆς.

Οὕτω ἐκ πείρας ἔχομεν τὸ διδάγμα, καθ' ὃ ἡ κερδοσκοπία ἀποτελεῖ τὴν ἀσθένειαν πολλῶν μεγάλων Τραπεζῶν, ἡ δ' εἰς ἐπιχειρήσεις συμμετοχὴ συνήθως ἐκλόνισε καὶ ἀνέτρεψε τὰς μικρὰς τοιαύτας. Παρ' ὅλα ταῦτα δὲν δύναμεθα ν' ἀποκλείσωμεν εἰς τὰς τραπεζὰς τὸ στάδιον τοῦτο τῆς δράσεώς των. Τὰ ἐλαττώματα εἶνε φύσεως τοιαύτης ὥστε δύναται καὶ ὀφείλει ὁ τραπεζίτης νὰ τ' ἀποφεύγῃ ἢ νὰ τὰ καθιστᾷ ὀλιγώτερον ἐπικινδύνους. Ἐνῶ ἡ ὠφέλεια ἣν παρέχει ἐνθαρρύνων καὶ συντρέχων τὴν ἐπιχειρηματικότητα ὅχι μόνον διὰ τῶν ὁλικῶν μέσων ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ὁργανωτικῶν καὶ ἠθικῶν τοιούτων ἀτινα διαθέτει, προσσαρμόζεται πρὸς τὸ σύγχρονον πνεῦμα τῆς ἀλληλεγγύης τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ καθίσταται ἰσχυρὸς συντελεστὴς διὰ τὴν ἐξέλιξιν καὶ εὐδωσίαν αὐτῶν.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω ἀνελύσαμεν θεωρητικῶς ὁρισμένους ἁνέκτους ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἀνακινηθέντων ζητημάτων πρὸς ἀνορθωτικὴν μεταρρυθμίαν τῆς τραπεζικῆς μας τάξεως. Ἐπιτίθωμεν καὶ εὐχόμεθα ὅπως ἡ περὶ ταῦτα ἀρμυδιωτέρα μελέτη καταλήξῃ εἰς τὴν ἐπιτυχεστέραν καὶ ἐκ

Η "ΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ", ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΠΟΛΥΣ λόγος έγινε και πάλιν εσχάτως περί της «κρίσεως». Οι μὲν τὴν χαρακτηρίζουν ὡς οικονομικὴν, καὶ ἄλλοι ὡς κρίσιν τοῦ ἐμπορίου. Τρίτοι τινὲς τὴν θέλουν ὡς κρίσιν ἠθικὴν καὶ προβαίνουν εἰς ἀνάλυσιν τῶν χαρακτηρημάτων. Ὑπάρχουν καὶ τινες ὁποῖοι ὀμιλοῦν ἀόριστως περί κρίσεως τῆς ἐποχῆς. Ἐκ τῆς βαθυτέρας ἐξετάσεως τῶν πραγμάτων προκύπτει ὅτι οὐδὲν ἐκ τούτων μερικῶς συμβαίνει ἀλλὰ καὶ ὅλα ὅμοι. Γεγονὸς πάντως εἶνε ὅτι ὑφίσταται κρίσις, ἀλλ' ἡ κρίσις αὕτη εἶνε καθολικὴ. Ἡ, ὅπως ὀρθῶς τονίζει ἐν τῇ λίαν ἐμπειριστικῇ ἐκθέσει τοῦ ὁ ἐισαγγηγῆς τῆς μειοψηφίας τῆς Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου ἀπερί ἰδρύσεως Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου» βουλευτὴς Ἀθηνῶν κ. Λέων Μακκῆς, εἶνε «κρίσις τοῦ Κράτους».

Περὶ μεμονωμένης οικονομικῆς κρίσεως ἐν τῇ κυριολεξίᾳ δὲν δύναται νὰ γίνη συζητήσις σοβαρὰ. Τὰ φαινόμενα τῆς δυσπραγίας, ἡ οικονομικῆς καχεξίας τὰ ὁποῖα παρατηροῦνται τὸν τελευταῖον ἰδίως καιρὸν, εἶνε ἡ μοιραία συνέπεια τῆς σταθεροποιήσεως, ἐρημικισμοῦ καὶ πενότητος ὅπου ἐπεβλήθη ἡ σταθεροποιήσις τοῦ νομισματικού. Ἐπὶ τούτου οὐδὲν τὸ ἐξαιρετικὸν συνέβη παρ' ἡμῖν. Ἐπανεληφθῆσαν καὶ ἐδῶ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μετὰ τὴν σταθεροποιήσιν οικονομικῆς ἀποκαταστάσεως. Εἶνε ἐπόμενον, ὅταν ἕνα τραῖνο τρέχει μετὰ διγυγιδὴ ταχύτητα καὶ σταματήσει ἀποτόμως λόγῳ κινδύνου ἐπικειμένης καταστροφῆς, ν' ἀνατραποῦν οἱ ἐντὸς αὐτοῦ ἐπιβαίνοντες καὶ τραυματισθοῦν τινὲς ἐξ αὐτῶν καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ σύγχυσις καὶ ἀνομιμία. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, εἶνε ἀναπόφευκτον, ὅταν τὸ νόμισμα μίαν χώραν βαίνει διαρκῶς πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἀνασταλὴ ἀποτόμως ἡ ὑψωτικὴ αὐτοῦ τάσις, νὰ ὑποστοῖν τὰς συνέπειας τῆς ἀνακοπῆς αὐτῆς ὁ ὅπως ἂν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διακυμάνσεων αὐτοῦ κινούμενοι καὶ συναλλασσόμενοι. Εἰς παρομοίας περιπτώσεις, ὅπου ἔρρε γενικὴ ἡ διαταραχὴ τοῦ ρυθμοῦ τῆς ζωῆς. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, ἡ εἰδικὴ αὕτη εὐθύνη τῆς οικονομικῆς δυσπραγίας καὶ καχεξίας δὲν εἶνε δίκαιον νὰ καταλογίζεται εἰς τὸ παθητικὸν τῆς παρούσης Κυβερνήσεως. Ὑπὸ οὐδὲν ἡγεσίᾳ Κυβερνήσιν, αἱ συνέπειαι κατ' ἀρχὴν θὰ ἐξεδιήλυντο κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ μάλιστα βεβαίως πρὸς τὰ ἄνω ἢ πρὸς τὰ κάτω, κατὰ βαθμὸν ἀνάλογον τῆς πολιτικῆς σταθερότητος καὶ τῶν ἐσωτερικῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν τῆς ἐποχῆς.

Ἡ καθολικὴ αὕτη κρίσις, ἡ κρίσις τοῦ Κράτους, ἡ ὑπὸ διαφόρους μορφὰς ἐκδηλουμένη, ἐπιτείνεται εἰς πάσας τὰς ἐκφάνσεις τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς. Ἡ κοινοβουλευτικὴ κατάσταση τοῦ τόπου ἀφίνει πολλοὺς ἀνικανοποίητους. Ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως κατὰ τὰς συζητήσεις τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ σώματος, φαίνεται συγχύσις εἰς τὴν ἑξῆ τοῦ Κοινοβουλίου γνώμην ὅτι ὑποτάσσεται εἰς τὰς ἀπειθήσεις τῆς κατὰ τὸν ἐκτελεστικὸν κλάδον πειθαρχίας. Τοῦτο κρύβειν ὡς συνεπὲς ἀντικαταστάσιν τῶν ἐνστάσεων τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ σώματος ἐρχομένων ζητημάτων, καὶ τῆς δι' ἀνταλλαγῆς γνώμων ἐξουρε-

σεως τῆς καλυτέρας καὶ ὀρθοτέρας λύσεως. Τὸ χερίστον ὅλων ὅμως εἶνε ὅτι ἡ κατάσταση αὕτη κλονίζει τινῶν τὴν πίστιν ἐπὶ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος. Τεκμήριον ὅτι συχνὰ οἱ πολῖται δὲν ἀπευθύνονται πλέον σήμερον πρὸς τὴν Βουλὴν, ἵνα ἐπιδιώξουν τὴν λύσιν τῶν ζητημάτων τῶν μέσῳ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν, ἀλλ' ἡ λαμβάνουν τὴν ἀγούσαν πρὸς τὸ Πολιτικὸν Γραφεῖον ἢ συγκροτοῦν συλλογητῆρια καὶ ἐπιδίδουν ψηφίσματα καὶ διαμαρτυρίας. Τοῦτο, οὐδεὶς θ' ἀρνήθῃ ὅτι σημαίνει παραγκλώνισιν τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ σώματος καὶ κρίσιν σοβαρὰν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ.

Ἡ διοικήσις ἐξ ἄλλου παλαίονσα μεταξὺ ρουτίνας καὶ μονομερῶν νεωτερισμῶν, ἀμελετήτως καὶ ἀσυστηματικῶς ἐισαγομένων καὶ καταργουμένων χωρὶς νὰ κατορθωθῇ ἐν τοσούτῳ νὰ ἐπιβληθῇ ἕνας ὀριστικὸς τύπος συγχρονισμένου συστήματος, χωλαίνει κατὰ τρόπον λίαν ἐπικίνδυνον. Διότι ἡ ἀμύβηλος αὕτη κατάσταση ἐν τῇ διοικήσει, ἐν ὁποίᾳ προάγει τὴν κρατικὴν ὑπόστασιν καὶ οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον διευκύνει τοὺς πολίτας, παρέχει εἰς τὰ ὅργανα αὐτῆς ἑδραρὸς πρὸς τὰς ἐξιώσεων ἀνικανοποιήτων καὶ δίδει εὐκαιρίαν εἰς συζητήσεις δημιουργούσας κινεῶνα καὶ παρεξηγήσεις τῶν κοινωνικῶν θεωριῶν.

Τίς τρέφει ἐκτίμησιν σήμερον πρὸς τὴν διοίκησιν; καὶ ἀπὸ ποῖον σημείου τῆς χώρας δὲν ἀκούονται κραυγαὶ καὶ διαμαρτυρίαι ἐναντίον τῆς κακοδιοικήσεως; Ἡ ἠθικὴ κρίσις εἶνε ἐπίσης ἐκδηλῶς: δὲν τεκμηριώμεθα τοῦτο μόνον ἐκ τῆς ἐκπτώσεως τῶν ἠθικῶν ἡθικῶν καὶ τῆς ρευστότητος τῶν χαρακτηρημάτων, ἡ ὁποία παρατηρεῖται εἰς πᾶσαν ἐκδήλωσιν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς νέας δικαιοσύνης διαστροφῶν τὰς ὁποίας παρουσιάζουν τελευταίως αἱ πρὸ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων σχετικαὶ ὑποθέσεις. Ἡ κοινωνικὴ ἐξέλιξις τέλος μὴ λαβούσα ἐκ τῶν ἄνω τὰς κατευθύνσεις ἐκείνας, αἵτινες θὰ τὴν ὠδήγουν εἰς τὴν ἀποφυγὴν τῆς συγχύσεως, καὶ θὰ τὴν καθίσταν ἱκανὴν νὰ μὴ παρασύρεται ἀπὸ τοὺς θορυβοποιούς τοὺς συμφέροντες ἔχοντας νὰ δημιουργοῦν θορυλὸν ἀτμοσφαιρῶν, διατρέχει κρίσιν μὴ ἀπληγῆ καὶ ἐπικινδύνου ἐπιπλοκῶν.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο τῆς καθολικῆς κρίσεως ἐρημικισμὸς εἰς πάσας τὰς χώρας. Οὐδὲν ἐκ τῶν κρατῶν, κυρίως τῶν εὐρωπαϊκῶν, κατάρθρωσε ν' ἀποφύγῃ τὴν κρίσιν ταύτην τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου. Ἡ Γερμανία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ρωσία, ἡ Γαλλία, καὶ αὐτὴ ἡ Ἀγγλία, διήλθον τὸ στάδιον τῆς κρίσεως καὶ τὴν ἀντιμετώπισαν διὰ διαφόρων ἐκαστοτε μέτρων καὶ λύσεων. Ἡ Ἰταλία τὴν ὑπὸ δυνάτην μορφήν ἐκδηλωθεῖσαν καθολικὴν μεταπολεμικὴν κρίσιν ἀντιμετώπισεν, ὡς γνωστόν, διὰ τοῦ φασισμού, δηλαδή διὰ τῆς λύσεως, κατ' ἣν τὰ πάντα ἐξαρτῶνται καὶ ρυθμίζονται ὑπὸ τοῦ κράτους. Διὰ τοῦ φασισμού, τὸ κλονιζόμενον κράτος ἐνισχύεται καὶ τίθεται ὑπὲρ πάντων ὄλων. Συγκέντρωσις πάσης τῆς δυνάμεως εἰς χεῖρας τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ ἐλέγχος τοῦ κράτους ἐπὶ πᾶσιν τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων. Ἰσοῦ αἱ δύο βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη ὁ φασισμός, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Ἰταλία ἀντιμετώπισεν τὴν μεταπολεμικὴν καθο-

λικὴν κρίσιν. Ἡ Ἀγγλία τὴν ἀντιμετώπισεν διὰ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε καὶ ἡ παράδοσις νὰ διατηρηθῇ καὶ τὸ κράτος νὰ ἐνισχυθῇ εἰς βαθμὸν ὅστις θὰ τὸ καθίστα ἱκανὸν νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἐπιτακτικὰς ἀνάγκας τῆς συγχρόνου πραγματικότητος. Ἡ Γερμανία διὰ τῆς λύσεως τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἐκεῖ μάλιστα ἐσημειώθη τὸ ἐξαιρετικὸν φαινόμενον τῆς τελεσφόρου ἀντιμετωπίσεως τῆς κρίσεως τοῦ κράτους διὰ τοῦ σοσιαλισμοῦ ὅστις ὥθησε τὴν Γερμανίαν πρὸς μίαν ἀστικὴν δημοκρατίαν. Δὲν νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς τὴν Γερμανίαν ἡ κρίσις ἦτο δυνάτη λόγῳ τοῦ ὅτι συνωδεύτο ὑπὸ τῆς κρίσεως τῶν ἰδεῶν περὶ κράτους. Ἡ Ρωσία διὰ τῆς λύσεως τῶν Σοβιέτ, λύσεως ἣτις συνεχίζετο τὸν πειραματισμὸν τῆς εἰσέτι. Εἰς τὴν Γαλλίαν, παρὰ τὴν κυριαρχίαν τοῦ συνδικαλιστικοῦ πνεύματος, δὲν διεμορφώθη εἰσέτι ὀρισμένους τύπος λύσεως. Χωρὶς οὐδὲν νὰ παραλείπηται ἐκ τῶν μέτρων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦν αἱ ἀνάγκαι τῆς καταστάσεως, αἱ συζητήσεις συνεχίζονται ζωηρῶς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν νομοθετικῶν σωμάτων.

Ἡ κεντρικὴ γραμμὴ πᾶσων τῶν ἀνωτέρω ἀναφερθεισῶν λύσεων, ἀνεξαρτήτως τοῦ τύπου τὸν ὁποῖον ἔλαβεν εἰς ἐκάστην χώραν, στηρίζεται ἐπὶ τῆς βάσεως ὅτι τὸ σύγχρονον κράτος διὰ τὴν δυνάτην ν' ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς δημιουργηθείσης νέας καταστάσεως, ὁρεῖται ἀπαραιτήτως νὰ προσαρμοληθῇ πρὸς τὰς νέας κοινωνικὰς, πολιτικὰς καὶ πρὸ παντὸς οικονομικὰς συνθήκας τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου. Διεπιστώθη δηλαδή ὅτι ἡ κυρία ἀφορμὴ τῆς μεταπολεμικῆς κρίσεως τοῦ κράτους ἐγκτεται εἰς τοῦτο, ὅτι ἡ πολιτικὴ ἐξουσία ἀντὶ καὶ αὐτὴ νὰ ἐξελεγχθῇ καὶ ν' ἀκολουθήσῃ τὰς ἀλματικές κοινωνικοοικονομικὰς προόδους, παρέμεινε στάσιμος. Ἐπὶ σαφέστερον: τὸ κράτος, ἐν τῇ ἐκείνῃ σημασίᾳ τῆς λέξεως, μὲ τὰ μέσα καὶ τὰς ἀντιλήψεις τῆς παλαιᾶς προπολεμικῆς περιόδου, κατ' ἣν ἡ ἐσωτερικὴ ἀσφάλεια, ἡ ρύθμισις μιᾶς κανονικῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, καὶ ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ ἀπετέλουν τὰ κύρια αὐτοῦ καθήκοντα, τὸ ἴδιον τοῦτο κράτος ἐπέμενε μὲ τὰ αὐτὰ μέσα καὶ τὰς ἰδίας ἀντιλήψεις καὶ διὰ τῶν ἰδίων μεθόδων νὰ κυβερνήσῃ καὶ κατὰ τὴν νέαν περίοδον τῆς τεραστίας ὑπερπαραγωγῆς, δημιουργοῦ πληθώρας νέων κοινωνικῶν καὶ οικονομικῶν προβλημάτων, καὶ τῆς φορητῆς βιομηχανικῆς ἐξελίξεως, ἐπὶ τῆς καὶ ταύτης ἄλλων νέων, ἐπίσης πολυπλόκων προβλημάτων.

Καὶ παρ' ἡμῖν, αἱ ἀφορμαὶ τῆς καθολικῆς κρίσεως ἢ διερχόμεθα δὲν ἀφίστανται ἐν ταῖς γενικαῖς γραμμαῖς τῶν αἰτίων τὰ ὁποῖα ἀνωτέρω ἀναφέραμεν. Εἰς τὸ κράτος, παρὰ τὰς γενομένας τυπικὰς μεταβολάς, ἐξακολουθεῖ κατ' οὐσίαν νὰ κυριαρχῇ ὁ παλαιὸς ἀπολιτικός» χαρακτήρ. Αἱ κυβερνήσεις εἶνε κυβερνήσεις τῆς παλαιᾶς πολιτικῆς μορφῆς. Ἀντιθέτως οἱ κυβερνέμενοι μετεβλήθησαν ἔκτοτε κατὰ τρόπον σχεδὸν ριζικόν. Εἶνε ἐκτὸς πάσης ἀμφισβήτησεως ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες πολῖται εἶνε ἐντελῶς διάφοροι τῶν προπολεμικῶν. Δὲν εἶνε πλέον τὰ πολιτικὰ ἐκείνα ὄντα τὰ μόνον περὶ τῆς πολιτικῆς ἀσχολούμενα καὶ ἀποκλειστικῶς διὰ ταύτης συγκινούμενα. Τεκμήριον τῆς μεταβολῆς ταύτης εἶνε ὁ σύγχρονος τύπος τῆς ἐφημερίδος ἡ ὁποία ἀπῆλκε τὰς ἀντιλήψεις καὶ τὰς ἀισθήματα τῆς μεγάλης μάχης τοῦ λαοῦ. Ἡ σημερινὴ ἐφημερίς ἐκπύει πλέον νὰ ἀπασχολῇται

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ὁ Γαλλοῖταλὸς ἀνταγωνισμός

Εἶνε γνωστὰ αἱ, κατὰ τὰ τελευταῖα ἐτη, ἀλλεπάλληλοι ἐκδηλώσεις τοῦ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἰταλίας ἀνταγωνισμοῦ. Φιλοδοξοῦσα νὰ ἀποβῇ Μεγάλῃ Δύναμις πρώτης γραμμῆς καὶ νὰ μὴ παραμείνῃ ἡ μεγαλύτερα μικρὰ Δύναμις, ὅπως ἐπικαλεῖται μέχρι τοῦδε, ἡ Ἰταλία ἐπιμένει, ὡς γνωστόν, ὅπως ἀποκτήσῃ στόλον ἴσον πρὸς τὸν τῆς Γαλλίας. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπιπέδου, αἱ ἰταλικαὶ ἀξιώσεις εἶνε μεγάλας. Οὕτω ἡ «Ἐφημερίς τῆς Ἰταλίας» ἐκφράζεται μετὰ ζωηρότητος ἐναντίον τοῦ στρατιωτικοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Γαλλίας καὶ καταγγέλλει τὴν αὐξησιν τῆς ἀναλογίας τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος στρατιωτῶν ἐν τῇ γαλλικῇ στρατῷ. Τὴν αὐξησιν αὐτὴν θεωρεῖ ἐπικίνδυνον, κατ' ἣν ἰδίως συνηθὶν ἡ Γαλλία συμπληρῶναι τὰ ὁχυρωματικὰ ἔργα καὶ τὰ μηχανικά της μέσα. Καὶ ἐπάγεται ἡ φασιστικὴ ἐφημερίς ὅτι ὑπέπεσεν εἰς ἀναρχίαν ὁ Γάλλος πρωθυπουργός, ἰσχυρισθεὶς ὅτι ἡ Γαλλία ἔδωσε τὸ παράδειγμα τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐξοπλισμῶν. Τοῦτο ὅμως εἶνε ἀνακριβές. Οἱ γαλλικοὶ ἐξοπλισμοί, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, πράγματι ἐμειώθησαν. Μὴ λησμονοῦμεν ὅμως τὸ οὐτε τὰ διπλὰ σύνορα τὰ ὁποῖα ἡ Γαλλία εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ φρουρῇ, οὐτε τὰ διπλοῦν θαλάσσιον μέτωπον ποῦ ἔχει καθήκον νὰ φυλάττῃ. Ὑπ' αὐτὰς τὰς συνθήκας, ἡ γαλλικὴ πολιτικὴ παραμένει ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς λογικῆς.

**

Ἡ ἀστάθεια τοῦ σοβιετικοῦ καθεστώτος.

Ἀνεβλήθησαν ἐπ' ἀόριστον κατ' αὐτὰς τῶσόν τὸ Συνέδριον τοῦ μπολσεβίκικοῦ κόμματος, τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ συνέλθῃ τὴν 15 Μαΐου, ὅσον καὶ αἱ ἐκλογαὶ τῶν Σοβιέτ, αἱ ὁποῖαι παρουσάζαν ζωηρότατον ἐνδιαφέρον συνεπείᾳ τῆς ἀναθεώσεως τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, περὶ ἧς ὡμίλησεν ἡδη ἡ «Ἐργασία». Ἡ θέσις τοῦ Στάλιν θεωρεῖται ἐν τῷ μεταξὺ δυσκολώτεται, μεταξὺ ἀφ' ἑνὸς τῶν «ἐξελίξεων» οὐκ ἐνδεδειγμένων ὡς πολλὸ ὄψιμα τὰ πρόσφατα μέτρα τοῦ Ρόσσοφ δικτατορίας, καὶ τῶν «ἀριστοτέρων» οὐκ ἐνδεδειγμένων νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν. Ἐξ ἄλλου, οἱ χωρικοὶ ἐρημνεύουν τὰ μέτρα αὐτὰ ὡς συνεπάρτα τὴν ἀποκήρυξιν καὶ καταδίκην τῶν τοπικῶν ἀρχῶν. Τὰ τοπικά δ' αὐτὰ Σοβιέτ οὐ μόνον διαμαρτυροῦνται ἐν τῷ νόμῳ, ἀλλὰ καὶ ἀρνοῦνται τὴν δημοσίευσιν τῶν σχετικῶν ἐγκυκλίων τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς, καὶ αὐτοὶ ἀκούει τοῦ ἀσθενοῦ τοῦ ὁποῖον ὁ Στάλιν ἐργασίαν ἐξήγων τὴν νέαν πολιτικὴν του καὶ τοῦ ὁποῖου εἰς διαταχθῇ ἡ εἰς ἐκατομύρια ἀντιπῶν ἐκτίπωση.

**

Ὁ νέος Γερμανὸς πρωθυπουργός.

Συνεπείᾳ τῶν πολιτικῶν καὶ ἰδίων οικονομικῶν δυσχερειῶν τὰς ὁποίας συνήνησεν ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησις ἀπὸ ἐβδομάδων καὶ μηνῶν ὁποῖον ἐτηρήθησαν ἐνήμεροι οἱ ἀναγνώσταις μας, ἡ Κυβέρνησις παρητήθη, ἡ δὲ διαδοχὴ ταύτης προεδρεύεται ἡδη ὑπὸ τοῦ ἐρχομένου τοῦ Κέντρικου κ. Μαρσβινγκ. Ὁ κ. Μαρσβινγκ εἶνε νεώτερος, μόλις 44 ἐτῶν, κατὰ γένος δ' ἐκ Βεστφαλίας. Μετὰ βαθύτατας ἱστορικῆς, φιλοσοφικῆς καὶ νομικῆς σπουδῆς εἰς τὰ Πανεπιστήμια τοῦ Μονάχου, τοῦ Στρασβούργου καὶ τῆς Μπῆνν, καὶ μετὰ διδακτικὰς ταξιδία μελετῶν ποῦ ἐπεχειροῦσεν ἀπὸ τοῦ 1911 μέχρι τοῦ 1913 ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ὁ κ. Μαρσβινγκ ἔλαβε μέρος εἰς τὸν πόλεμον, κατὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἐστρατεύθη, μετ' ὁ διαρρίθῃ εἰς ἀνατόρην θένον ἐν τῷ προσωπικῷ διαφυγῇ τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας. Τὸ 1921, ἐξελήν γενομένης γραμμικῆς τῆς Ὀμοσπονδίας τῶν γενομένων συνδικατῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ 1924 ἀπεργάσθησαν ἐργασίας τοῦ κ. Ράιχσταν, προσχωρήσας εἰς τὸ κόμμα τοῦ Ἐκτελέσαντος, τοῦ ὁποῖου καὶ ἐξελήν ὁρχοῦν κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1929. Σπανίως, ἡ ἱστορία τῶν πρωθυπουργῶν ἔχει νὰ ἐκδείξῃ ταχύτερον σταδιοδρομίαν.

Α. Κ. ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ συμπαγνία τῶν Ἀγγλῶν Ἐργατικῶν καὶ Φιλελευθέρων.

Οἱ ἀγωνοῦντες τὰ παρασκήνια τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς συχνάκις προείπαν τελευταῖον ὡς ἐπικειμένην τὴν παραίτησιν τῆς Ἐργατικῆς Κυβερνήσεως. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε πολὺ γνωστὸν καὶ ἐνεκα τοῦ ὁποῖου ἡ παραίτησις αὕτη εἶνε πλέον ἡ ἀπίθανος, εἶνε ἡ μυστικὴ συμφωνία ἡ ὁποία, φαίνεται, ἔχει γίνει μετὰ τῶν Ἐργατικῶν καὶ Φιλελευθέρων ἐπὶ τῆς ἐξῆς βάσεως: Ἐνεκα τοῦ ἰσχυρότερος ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκλογικοῦ συστήματος, μόνον δύο κόμματα εὐνοοῦνται πάντοτε εἰς τὰς ἐκλογάς, ὅτι δὲ τὰς παρούσας συνθήκας, εἰς ἐνδεχομένας ἀμέσους ἐκλογάς, οἱ Φιλελευθέροι θὰ συντερίβουν. Ὁ κ. Μὰκ Δονάλδ ὑπεσχέθη λοιπὸν εἰς τὸν κ. Λόυδ Τζῶρτζ τὴν ἐντὸς τῶν προσεχόντων 18 μηνῶν μεταβολὴν τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος, ἐπὶ τὸ ἀναλογικώτερον, τοῦθ' ὅπερ δὲ εὐνόησι σημαντικῶς τὸ Φιλελευθέρων κόμμα, τὸ ὁποῖον, ὡς γνωστόν, ἀντιπροσωπεύεται εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων ὑπὸ 60 βουλευτῶν ἐνφ' ἀντιπροσωπείας 5 ἐκατομμυρίων ψήφων. Εἰς ἀντάλλαγμα δὲ ὁ κ. Λόυδ Τζῶρτζ ἐδέχθη νὰ προλαβῇ ἐκαστοτε τὴν πτῶσιν τῆς Κυβερνήσεως, ἀποφεύγων τὴν κατὰ τὰς ψηφοφορίας προσοχήν τῶν φιλελευθέρων ψήφων εἰς τὰς συντηρητικὰς, τοῦλάχιστον ἐφ' ὅσον θὰ προέκυπτεν ἐπὶ ἀντικυβερνητικὴ πλειοψηφία.

**

Ἡ γαλλικὴ κυβερνητικὴ ἀστάθεια.

Ἡδη πρὸ μηνός, ὁ πρῶν πρωθυπουργός τῆς Γαλλίας κ. Μπαρτου ἔγραψε τὰ ἐξῆς ὀνόματα: «Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι μόνον μία πολιτικὴ δημοκρατικὴ συνασπισμὸς θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ φθάσῃ μέχρι πέρας τῆς ἐντολῆς τῆς. Τὸ δῆλημα τίθεται μετὰ τὴν συνασπισμὸς καὶ διαλύσεως. Κανὲν κόμμα δὲν ἡμπορεῖ μόνον του νὰ ἀποτελέσῃ πλειοψηφίαν». Καὶ καὶ μὲν τὸν συνασπισμὸν αὐτὸν ἐπεδίωξεν ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχεν ὁ κ. Ταρντιέ, καταρτίσας τὸν τελευταῖον ὑποψηφίον του. Ἀλλ' οἱ ὁποδοὶ τῆς ιδέας τοῦ συνασπισμοῦ ἐληλυθὺν ἔκτοτε καὶ μετ' ἐμπιστοσύνης ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς ιδέας τῆς. Προβλέπεται δὲ ἡ ἀναξοχόντης τῶν σχετικῶν συζητήσεων, εὐθὺς μόλις τελεσθῇ ἡ συζήτηση τῶν διαφόρων μεγάλων θεμάτων τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν κατ' αὐτὰς τὰς γαλλικὰς Βουλὰς, δηλ. τοῦ προϋπολογισμοῦ, τοῦ σχεδίου ἑνὸς, τοῦ νόμου τῶν κοινωνικῶν ασφαλίσεων κλπ. Ἐλπίζεται δὲ ὅτι, μετὰ ταῦτα, ὁ κ. Ταρντιέ δὲ ἡ παρασῆν εἰς μίαν εὐεχέως βάσεως συνασπισμοῦ νὰ στηρίξῃ ἕνα ἐπιτυχὴ ἀνασημασίον τοῦ ὑποψηφίου του.

**

Ὁ «Σύνδεσμος τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου»

Ὁ ἐν Παρισίῳ ἐδρεύων «Σύνδεσμος τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου» ὁργανώσας, πρὸ τινῶν ἡμερῶν, πανηγυρικὴν συνεδρίασιν, εἰς μνήμην τοῦ ἴδρυτόν του καὶ διασώσει ἄλλως τε φιλέλληνας Ὑβ Γενυὴν, καὶ ἀγγλικοὺς προσώπων, ὡς οἱ κ. κ. I. Κανὴν, Emil Μπαρτ, Υβ Λε Ταρκέ, Σαρ Τόμας Μάργκλεϊ, Σαρ Τζῶρτζ Πέας κλπ. Κατὰ τὴν γενομένην δὲ συζήτησιν διεπιστώθη ἡ στενὴ συγγένεια μετὰ τὸν πολιτικὸν καὶ τὸν οικονομικὸν ἐθνικισμὸν, καὶ ὁ κίνδυνος τὸν ὁποῖον ὁ προστατευτισμὸς δημιουργεῖ διὰ τὴν εἰρήνην, καθὰ καὶ ἡ σπουδαία ἐπιδόσεις τὴν ὁποῖαν τὸ ἐλευθέρων ἐμπορίου ἀσσεῖ ὑπερὶ τῆς ὑποστήσεως τοῦ ἐπαισθητοῦ τῆς ζωῆς. Ὁ Σαρ Τζῶρτζ Πέας ῥηθῇ τὸν συνασπισμὸν εἰς ἰδιαιτέρον κόμμα ἐν Ἀγγλίᾳ τῶν Ἐργατικῶν καὶ Φιλελευθέρων ὁποῖον τοῦ ἐλευθέρων ἐμπορίου. Ἐπιμεινὼν ὁ ὁμοῦ ἡ ἀσφαλέτης ἐπιδόσει τῶν ἀρχῶν τούτων ἐν Ὀλλανδίᾳ, ὅπου εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου ἀρτεῖται καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας τῆς μαργαρίτης, καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦ σημαντικοῦ ἐμπορίου στόλου τοῦ Ρήνου, καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν καπνῶν καὶ τῶν ἀνδρών, καὶ ἡ βιομηχανία τοῦ βάρβατος καὶ ἡ τόνωσις τῶν μετὰ τὸν ἀποικίων ἐμπορικῶν καὶ ναυτικῶν θεσμῶν.

Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΚΟΔΑΙΜΟΝΙΑ

Δ

ΑΣ εξετάσωμεν ἥδη τὸ περιεχόμενον τῆς αὐτοδιοικήσεως, τὴν ἀρμοδιότητά της καὶ τὰς οικονομικάς της βάσεις.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον, αὕτη περιλαμβάνει α) τὴν συγκοινωνίαν, β) τὴν δημοσίαν ἀντιλήψιν καὶ ὑγείαν, γ) τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, δ) τὴν ἐκπαίδευσιν, ε) τὴν ἐποπτείαν τῆς λειτουργίας τῶν κρατικῶν διοικητικῶν ὁργάνων καὶ τῶν τοῦ α' βαθμοῦ τῆς αὐτοδιοικήσεως, καὶ στ) τὴν δημιουργίαν πόρων διὰ τὴν οικονομικὴν ἐξυγίαν τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς αὐτοδιοικήσεως τοῦ νομοῦ.

Ἐκ τούτων, διὰ μὲν τὴν συγκοινωνίαν σπουδαίως ἀφ' ἑνὸς ἐλαφρύνεται ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Ὀδοποιίας τοῦ Κράτους διὰ τῆς κατασκευῆς σημαντικῶν ἀρτηριῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ περιορίζεται τὰ μέγιστα ἢ δράσεις τῆς καὶ εἰς τὴν ὁδικὴν καὶ τὴν τηλεφωνικὴν συγκοινωνίαν, λόγῳ τῆς ἀπὸ διέτις ἥδη λειτουργίας τῶν ἐιδικῶν κατὰ νομοὺς Ταμείων Ἑπαρχιακῆς Ὀδοποιίας καὶ Τηλεφωνικῶν Συγκοινωνιῶν. Καὶ μολοντι ἐν τῷ συνόλῳ θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῇ ὅτι τὰ ἐιδικὰ ταῦτα ταμεῖα παρουσιάζουσιν εὐρὸν στάδιον ἀπώσεως μέχρι τοῦδε, ἐν σχέσει ἄλλως τε πρὸς τὸ βραχὺ χρονικὸν διάστημα τῆς λειτουργίας τῶν, ἐν τούτοις φρονούμεν ὅτι ἐφαρμοζομένης τῆς αὐτοδιοικήσεως σκοπιμώτερον εἶναι νὰ συγχωρευθοῦν τὰ ἔσοδα τῶν ταμείων τούτων εἰς τοὺς πόρους τῆς αὐτοδιοικήσεως. Διότι καὶ μετὰ τὰς κατασκευαζομένας ἥδη ἀρτηρίας ἀπομένει εὐρὸν στάδιον συγκοινωνιακῆς ἐργασίας, λαμβανομένης ὑπ' ὅψει τῆς οἰκτρᾶς συγκοινωνιακῆς καταστάσεως τῆς ὑπαίθρου. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὸ ἀπὸ 25 Ὀκτωβρίου 1929 διάταγμα περὶ ὁργανώσεως κατὰ νομοὺς Γεωργικῶν Ταμείων εἰσάγον αὐτοδιοίκησιν εἰς τὴν γεωργίαν θὰ ἐπιφέρει, ἐὰν καὶ ταῦτα δὲν συγχωρευθοῦν εἰς τὴν αὐτοδιοίκησιν τοῦ νομοῦ, ἀνωμαλίας εἰς τὴν λειτουργίαν ταύτης. Ἡ ὑπάρχουσα ἥδη εἰς τινὰς δημοσίας λειτουργίας μονομερὲς αὐτοδιοίκησις ἀσφαλῶς παρεῖχεν ὑπηρεσίαν. Μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν δὲ τῆς αὐτοδιοικήσεως ὡς ἰδίᾳ περιφερειακῆς μονάδος, δὲν νοεῖται ἢ ὑπάρξει ἔξω ταύτης ὁργανισμῶν ἀποσκοπούντων, ὅτι ἀκριβῶς καὶ ἡ αὐτοδιοίκησις. Ἄλλως τε ἡ κατάτμησις τῶν οικονομικῶν δυνάμεων μίαν περιφερειᾶς, ἐνῷ εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ, δημιουργεῖ ἐκ παραλλήλου ἑλλειψιν ἐνιαίων κατευθύνσεων καὶ οικονομικῆς συνοχῆς.

Καὶ εἰς τὰ ἀπομένοντα ὡς ἄνω κεφάλαια σοβαρῶς πρόκειται νὰ ἀσκήσῃ ἡ αὐτοδιοίκησις παραγωγικὴν ἐπιδράσιν. Ἰδίᾳ εἰς τὴν δημοσίαν ὑγείαν καὶ ἀντιλήψιν ἢ δράσις τῆς δύναται νὰ ἐκδηλωθῇ εἰς εὐρεῖς κοινωφελεῖς ὀρίζοντες.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ὁργάνων τῆς νομαρχιακῆς αὐτοδιοικήσεως, ὡς αὕτη πλαισιούται ὑπὸ τῆς κειμένης νομοθεσίας, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁπωσδήποτε πληροῦσα τὰς κατευθύνσεις αὐτῆς.

Ἄλλως τε ἐκ τῆς ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἐξελέγεω θέλουν καταδειχθῇ τὰ σημεῖα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα θὰ ἀπαιτήσουν περιστολὴν ἢ ἐπέκτασιν τῆς ἀρμοδιότητος, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ρύθμισιν τῶν σχέσεων μεταξὺ αὐτῶν τούτων τῶν ὁ-

γάνων τῆς αὐτοδιοικήσεως.

Διὰ τοῦτο φρονούμεν ὅτι τὸ μέρος τῆς ἀρμοδιότητος, ἐπὶ μακρὸν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ θὰ εἶναι ρευστόν, θ' ἀπαιτηθῇ δὲ ὁ συντελεστής τῆς πείρας διὰ νὰ διαμορφωθῇ ὀριστικῶς.

Καὶ ἥδη ἐρχόμεθα νὰ ἐξετάσωμεν τὸ μόνον ἐναπομένον κεφάλαιον, τὰ οικονομικά τῆς αὐτοδιοικήσεως.

Ὡς εἶναι εὐνόητον, τοῦτο εἶναι τὸ οὐσιωδέστερον μέρος, τὸ ὁποῖον θὰ ἀσκήσῃ τὴν ἀποφασιστικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ θεσμοῦ.

Ἐφαρμογὴ τῆς αὐτοδιοικήσεως χωρὶς τὰ οικονομικά μέσα πρὸς πλήρωσιν τῶν σκοπῶν τῆς σημαίνει θεμελιωσιν ἐπὶ τῆς ἀμμοῦ. Ἐξασφαλίζεται ὁ παράγων οὗτος ὡς ἥδη εἶναι ἡ νομοθεσία; Τοῦτο ἐπιδέχεται σοβαρὰς ἀμφιβολίας. Τὸ Ν. Δ. τοῦ 1923 παρῆχεν ὁπωσδήποτε ἀρκετὰς ἐπὶ τούτου ἐγγυήσεις. Προποσποιηθέντος δὲ τούτου, ἥδη πόροι τῆς αὐτοδιοικήσεως δὲν εἶναι εἰμὴ φορολογίαι καὶ αἱ πρόσδοι — ἐφ' ὅσον ἤθελε συγχωρευθοῦν — τῶν ἥδη λειτουργούντων ἐιδικῶν ταμείων. Μολοντι τὰς ἐκ τῶν τελευταίων τούτων προσόδους θὰ ἠδύνατο νὰ μὴ ὑπολογίσῃ κανεὶς ἐφ' ὅσον καὶ ἥδη ὑπηρετοῦν ἕνα ἐιδικὸν σκοπὸν μὲ σύστημα αὐτοδιοικήσεως.

Ἀπομένει συνεπῶς τὸ φορολογικὸν πεδίου πρὸς δημιουργίαν πόρων. Ἀλλὰ πῶς εἶναι τοῦτο ἐφικτόν, ἰδίως σήμερον μὲ τὴν υπερβάλλουσαν φορολογικὴν πίεσιν τῶν οικονομικῶν δυνάμεων τοῦ λαοῦ; Ἡ αὐτοδιοίκησις δι' ὅλον τὸ Κράτος ἀπαιτεῖ, διὰ μίαν ἐκδηλον καὶ ἐνεργὸν δράσιν, τοὐλάχιστον ἐξακοσίαι ἑκατομ. δραχ. πόρους. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι αἱ ἐπαρχίαι εὐχερέστερον στέργουν εἰς τὸ ν' ἀποδέχωνται μίαν φορολογικὴν ἐπιβάρυνσιν ὅταν γνωρίζουν ὅτι τὸ προϊόν αὐτῆς πρόκειται νὰ ὑπηρετήσῃ καθαρῶς τοπικὰς ἀνάγκας. Τοῦτο δὲ δὲν εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ καταλήξῃ κανεὶς εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι διὰ νέων φορολογιῶν θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἀποκτήσῃ ἡ αὐτοδιοίκησις τοὺς ἀπαιτούμενους οικονομικοὺς της πόρους. Ἰσως βραδυτέρον, ἀφοῦ ἀποδῶσῃ ἡ ἥδη συντελουμένη προσπάθεια πρὸς ἀνάδειξιν τῶν πηγῶν τοῦ πλούτου τῆς χώρας, τοῦτο καταστή εὐχερέστερον. Σήμερον δὲ τῆς φορολογικῆς ἀντοχῆς τοῦ λαοῦ εἶναι ἐξηγλημένη.

Ὑπὸ τούτοις ὁροις τούτοις προβάλλει ἀφ' ἑαυτῆς ἡ σκέψις ὅτι ἵνα ἀφεθῇ ἐλεύθερον φορολογικὸν πεδίου εἰς τὴν αὐτοδιοίκησιν, δεόν προηγουμένως τὸ Κράτος νὰ παρατηρήσῃ ὀρισμένους φορολογίαν, αἵτινες σήμερον εἰσπράττονται παρ' αὐτοῦ. Ἡ νὰ ἐκχωρήσῃ εἰς τὴν αὐτοδιοίκησιν τὰς ἀναλόγους τούτων προσόδους. Προτιμώμεν δὲ τοῦτο ἀπὸ τὸ νὰ ἐπιχορηγῇ τὸ Κράτος τὰς μόνδας τῆς αὐτοδιοικήσεως, καθὼς γίνεται, ὡς γνωστόν, εἰς τὰ πλείστα τῶν κρατῶν, ἅτινα ἔχουν ἐν ἐφαρμογῇ τὸν θεσμὸν τῆς αὐτοδιοικήσεως, διότι φρονούμεν ὅτι συνάδει περισσώτερον τοῦτο πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς αὐτοδιαθέσεως καὶ αὐτοδιοικήσεως τῶν τοπικῶν πραγμάτων. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἶναι, ὑπὸ τὰς κρατούσας συνθήκας τῆς δημοσίας οικονομίας, εὐχερές; Βεβαίως σοβαρὰ καὶ βάσιμοι ἀντιρρήσεις εἰμποροῦν νὰ ἐγερθοῦν.

Διὰ τοῦτο δὴ ἀκριβῶς δεόν μετὰ τῆς μεγαλειτέρας προσχῆς νὰ ἐρευνηθοῦν τὰ ζητήματα ταῦτα, ὥστε ἡ ἐφαρμογὴ τῆς αὐτοδιοικήσεως νὰ γίνῃ κατόπιν ἐπισταμένης ἀναλύσεως ὧτων ἐκείνων τῶν συντελεστῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ διασφαλίσουν τὴν ἐπιτυχὴ ἐξέλιξιν της.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι προφανὲς ἐκδηλὸς ἡ ἀνάγκη ὅπως χωρῶμεν πρὸς τὴν λειτουργίαν τοῦ θεσμοῦ τούτου, ἐφ' ὅσον δὴμας — καὶ τὸνίζομεν τοῦτο — ἐξασφαλίσωμεν οἱ προεκτεθέντες παράγοντες καὶ ἰδίᾳ οἱ οικονομικοί. Τὰ δ' ἐνίστη προβαλλόμενα ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν εἶναι εἰσὶν ὅριμος ὅπως αὐτοδιοικηθῇ εἶναι ἀσπύκτικα, διότι τούναντιον, ὅχι μόνον ἔχει σαφῶς διαμορφωθῇ εἰς αὐτὸν ἡ συνείδησις τῆς αὐτοδιοικήσεως, ἀλλὰ καὶ πολιτικὴν ἀντιλήψιν ἔχει τοιαύτην ἐκ φυσικῶν ιδιοτήτων, ὥστε νὰ μὴ εἶναι ξένος πρὸς ἕνα θεσμὸν, ὁ ὁποῖος ἄλλως τε ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἑλληνικῶν χρόνων ἀπετέλει τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν. Περί τῆς ὁρθότητος τῆς ἀντιλήψεως δὲν ἔχομεν ἢ ν' ἀναφέρωμεν τὸ παράδειγμα τοῦ θεσμοῦ τῶν κοινοτήτων, ὡς αὐτοδιοικήσεως α' βαθμοῦ, αἵτινες πράγματι ἀνέλπιστον πρόδον ἔχουν μέχρι τοῦδε ἐπιτελέσῃ εἰς ὅλας τὰς κατευθύνσεις τῆς ἐξυπηρητήσεως τῶν τοπικῶν τῶν πραγμάτων.

Σήμερον δὲ πού παρατηρεῖται πράγματι εἰς τὴν χώραν μας ὁργανισμὸς δημογραφικὸς, ὑπὸ ἕνα τόνον κυβερνητικόν, τὸν ὁποῖον ἀσφαλῶς δὲν εἶδεν ἄλλοτε μέχρι τοῦδε, ἡ πλαισιώσις τῆς διοικήσεως ἐντὸς τῶν ἀνατέρων, εἶναι εὐχερὲς νὰ κατανοηθῇ ὅποιαν ἀγαθὴν ἐπίδρασιν θ' ἀσκήσῃ διὰ τὴν ἀνόρθωσιν καὶ πρόδον αὐτῆς.

Ἐν συμπεράσματι πρὸς ὅσα μέχρι τοῦδε ἐξεθέσαμεν, τοῦτο ἔχομεν νὰ εἰπωμεν: Καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐξασφάλισις τῶν συντελεστῶν τῆς ἐπιτυχίας τῆς αὐτοδιοικήσεως, δηλαδὴ τῶν οικονομικῶν μέσων; — διότι περὶ αὐτῶν κυρίως πρόκειται — Ἐάν ναι, τότε ἀνευδοιάτως πρέπει νὰ χωρήσωμεν πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν της. Ἐάν δὲ ὅχι, τότε προτιμώτερον ν' ἀναμένωμεν εὐθετώτερον χρόνον, ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲ νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν βελτίωσιν τῆς διοικήσεως διὰ τῶν ἐτέρων δύο κεφαλαίων, τῆς ποιοτικῆς ἐξυμώσεως τοῦ ἐμψύχου ὁργανισμοῦ αὐτῆς καὶ τῆς ἀποσυγκεντρώσεως, τῶν ὁποίων ἡ ἐπίτευξις εἶναι ἀναμφίλεκτος δυνατὴ. Ἡ ἐπελευσμένη διὰ τούτων βελτίωσις τῆς ἐνεργείας καὶ δράσεως τῆς διοικήσεως θὰ εἶναι ἐξόχως σημαντικὴ, θ' ἀποτελέσῃ δ' ἐπὶ πλέον καὶ μίαν καλὴν προπαρασκευὴν διὰ τὴν ἐν καιρῷ ἐφαρμογὴν καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΡΑΤΟΣ
Νομάρχης Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐπανόρθωσις :

Εἰς τὸ ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει ἀξιόλογον ἄρθρον τοῦ κ. Στ. Γρηγορίου παρελήφθη ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας εἰς ὁλόκληρον στίχον ἐν τῇ 3ῃ παραγράφῳ. Τὸ σχετικὸν κείμενον ἔχει ὡς ἑξῆς : «ἀλλοὶ δὲν πρέπει νὰ ἀγνοῦνται οὐτὲ νὰ λησμονηθῇ ὅτι αἱ καταθέσεις παρὰ Τραπεζαῖς ἀπαλλάσσονται τῆς ἀναλυτικῆς φορολογίας, ὡς καὶ ὅτι αἱ Τραπεζαῖαι διὰ νόμον κλπ.» Ἐπίσης εἰς τὴν 3ην παραγράφον, ἡ λέξις ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἔγινε κατὰ λάθος ἐντὸς.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Συνεπληρώθησαν τριάκοντα τέσσαρα ὅλα ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐκείνου ὁστις ἐλάμπρυνε τὸ βῆμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου, ὁστις ἔθεσε τὰς πρώτας βάσεις κράτους ὁργανωμένου, ὁστις πρῶτος συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς Βαλκανικῆς Ὁμοσπονδίας.

Σπανίως εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐθνῶν παρουσιάζονται φυσιογνωμίαι τόσο ἰσχυραὶ, τόσο δημιουργικαί, τόσο ἐπιβλητικαὶ ἀπέναντι τοῦ λαοῦ, ὅσον ἡ τοῦ Χαρίλαου Τρικούπη. Εἶναι δὲ περίεργον ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξε δημοτικὸς εἰς τὸν λαόν, ἀλλὰ πάντοτε ἀνῆρχετο εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπιβαλλόμενος καὶ ἐπιζητούμενος ἀπὸ τὴν κοινὴν γνώμην.

Ἐθεωρήθη παρὰ τῶν συγχρόνων του ὡς σφάλλον εἰς τὴν οικονομικὴν πολιτικὴν του καὶ ἰδίως διὰ τὴν ἐπὶ τῶν κυβερνήσεων του σύναψιν σειρᾶς μεγάλων δανείων. Ἀλλὰ ἡ κρίσις αὐτὴ ἐλέγχεται σφαλερὰ ἀπὸ ἐκείνους οἵτινες μετὰ πάροδον δεκαετηρίδων ὅλων εὐρίσκουν πόσον μελετημένη ἦτο ἡ πολιτικὴ ἐκείνου. Αὐτῇ ἄλλως τε φιλοτιμίας ἠκολούθησαν αἱ πλείεσαι τῶν διαδόχων κυβερνήσεων καὶ ἐπ' αὐτῆς στηριζόμεναι οἰκοδομοῦν, ὡς ἐπὶ βάσεως ἰσχυρᾶς, ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως συγκοινωνίας, στρατοῦ καὶ ναυτικοῦ, ἐπὶ τῆς βελτιώσεως τῶν κλάδων τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ τῶν ἄλλων, ὧν αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ θεμελιωτὴς ἡ δημιουργός.

Ἀλλ' ἐκεῖνο πού θαυμάζομεν ἰδιαίτερος σήμερον, ὅτι ἡ μικροπολιτικὴ διαμάχη χάνεται εἰς τὰ βάθη τοῦ παρελθόντος, σήμερον ὁπότε ἡ φυσιογνωμία τοῦ Χαρίλαου Τρικούπη εὐρίσκει ὑμνητὰς ἀκόμη καὶ τοὺς ἐπὶ ζῶντας πολιτικούς του ἀντιπάλους, εἰς ὁ ἰσχυρὸς χαρακτὴρ τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ, ὁ μὴ καμπτόμενος πρὸ οὐδεμιᾶς ἀντιδράσεως, ὁ ἐπιβάλλων τὴν γνώμην του, ὁ μὴ ὑποχωρῶν καὶ πρὸ βεβαίας πτώσεως τῆς κυβερνήσεώς του.

Τόσον ἐπεβλήθη ἅμα τῇ ἐμφάνεισί του εἰς τὴν πολιτικὴν σκηνὴν τῆς χώρας, ὥστε ἀμέσως σχεδὸν ἐτάχθησαν ὑπ' αὐτὸν — τὸν ἔξω ν' ἰσχυροῦμεν, διότι ἤρχετο εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας, ὅπου ἔλαβε τὰ νάματα τῆς μορφώσεως καὶ χαρακτῆρος — ἐμφανεῖς ἄνδρες τῆς τότε πολιτικῆς, πολὺ πρεσβυτέρου τοῦ, ὅπως ὁ Καλλιγᾶς, ὁ Λομβάρδος, ὁ Κεχαγιᾶς, ὁ Πολυλάς, ὁ Κυβερνήτης Πετιμεζᾶς, ὁ Σέρμπος, ὁ Κοντόσταυλος, ὁ Στρατηγὸς Κορωνάιος, καὶ τόσοι ἄλλοι. Ἡκολούθησαν δὲ ἔπειτα καὶ συνεργασθησαν μετ' αὐτοῦ εἴτε ὡς ὑπουργοί, εἴτε ὡς ὁπαδοί του, ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν πολιτικῶν τῆς ἐποχῆς του, ὅλοι σχεδὸν οἱ κυβερνήσαντες κατόπιν τὴν χώραν, ὅπως ὁ Ράλλης, ὁ Θεοτόκης, ὁ Σιμόπουλος, ὁ Δραγούμης, ὁ Σκουλούδης, ὁ Στεφάνου, ὁ Ποταμιάνος, ὁ Βαλέτας, ὁ Γρυπάρης καὶ ἄλλοι ἀτελεύτητος σειρά ἐπιφανῶν δημοσιογράφων, οἱ οἱ Βυζάντιοι, ὁ Γαβριηλίδης καὶ ὁ Κορομηλάς, καὶ καθ' ἑκάστην τὴν Πανεπιστημίου, καὶ ὅλον τὸν ἄνθος τῆς Κοινωνίας, τῆς Πολιτείας καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν γραμμάτων.

Ἐκ τῶν ἀνδρῶν τούτων ἐξέλεγε πάντοτε τοὺς συνυπουργοὺς του, σπανίως δὲ, δις ἢ τρίς μόνον, εὐρισκόμενος εἰς κατὰ

στασιν πολιτικῆς ἀνάγκης καὶ ὑποχρέωσης, προσέλαβε δευτερεύοντας παράγοντας ὡς ὑπουργοὺς. Πάντες οἱ λοιποὶ κατὰ τὰς ἐπτά κυβερνήσεις του ἦσαν οἱ ἀριστοὶ τῆς ἐποχῆς, οἱ ἐπιβαλλόμενοι εἰς τὴν κοινὴν γνώμην. Δὲν ἤρῳτα κανεὶς : «ποῖος εἶναι αὐτὸς πού ἐγινεν ὑπουργός;» ὅπως ἀτυχῶς συνέβη εἰς πολλὰς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Τρικούπη κυβερνήσεις, κατ' ἂς ἐκλήθησαν ὡς ὑπουργοὶ καὶ μετριοτήτες καὶ μηδαμινότητες, διότι... ἦτο ἀνάγκη τοῦ κόμματος.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἰσχυρὸν χαρακτῆρα τοῦ Χαρίλαου Τρικούπη καὶ τὴν πεποίθησιν ἣν εἶχε πρὸς τοὺς δεδοκιμασμένους μόνον πολιτικούς του ὁπαδοὺς, ἀναφέρομεν γεγονὸς, ἀγνωστον εἰς τοὺς πολλούς, πού τὸν ἐμφανίζει προτιμῶσαν νὰ πέσῃ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν, παρὰ νὰ στηριχθῇ ἐπὶ προσωρινῶν ἢ τυχαρπάζτων, ὅπως ἔλεγε κάποτε ὁ Ράλλης, ὁπαδῶν.

Ἦτο ἡ ἐποχὴ τοῦ 1887, ὅτε μετὰ ἐνιούσιον ἀνευ λόγου ἐπιστράτευσιν, ἠγανακσθῇ ἡ Κυβέρνησις Δηλιγιάννη πρὸ τῆς ἐμφανίσεως συμμαχικοῦ στόλου εἰς τὸ Φάληρον, ἀποκλείσαντος τὰς συγκοινωνίας τῆς χώρας, νὰ παραιτηθῇ τῆς ἑρχῆς. Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ἐκάλεσε τὸν Τρικούπην ὡς ἀρχηγὸν τῆς Ἀντιπολιτείας, νὰ σχηματίσῃ Κυβέρνησιν, καίτοι ἠρῖμει μόλις πενήντηκα φιλους ἐντὸς τοῦ Κοινοβουλίου. Ἐχων τὴν γνωστὴν ἀρχὴν τῆς «δεδηλωμένης», ἠρνήθη νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχὴν, ὅπως θὰ ἐπραττον — καὶ ἐπραξαν — τόσοι ἄλλοι, ἀλλ' ὑπέδειξεν ἄχρον Κυβέρνησιν ὑπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου Βάλβην, μέχρι τῆς συγκλήσεως τῆς Βουλῆς, ὁπότε κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος θὰ ὑπεδεικνύετο ἡ μέλλουσα Κυβέρνησις τῆς χώρας, ὑπὸ συνθήκας βεβαίας ὅχι ροδίνους.

Τὴν παραμονὴν τῆς ἐκλογῆς τοῦ Προέδρου, ἐβδόμη καὶ οὐκ ὀκτώ βουλευταί, φίλοι τοῦ μακαρίτου Δηλιγιάννη, καίτοι πρὸ μὲν μὲν μόλις ἐκλεγέντες ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ πολυμηχάνου Γορτυνίου πολιτικοῦ, ἐγκατέλιπον αὐτὸν, ὑπεκρίνοντες εἰς τὴν κοινὴν γνώμην, καὶ ἐδήλουν πολιτικὴν φιλίαν εἰς τὸν Τρικούπην, οὕτω δὲ τὴν ἐπομένην ἐξέλεγν πανηγυρικῶς ὁ ὑποψήφιός του Στ. Στεφανόπουλος ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, πλειοψηφῶν πολλοὺς αὐτὸν τὸν χθὲς πανίσχυρον τέως Πρωθυπουργὸν Δη-

λιγιάννην ἐκθέσαντα τὴν ὑποψηφιότητά του ὡς Προέδρου.

Μετὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς Κυβερνήσεώς του, τυχὼν τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς, ὁ Τρικούπης ὑπέβαλε τὰ μνημειώδη νομοσχέδια τῆς εὐρείας περιφέρειας, τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν καὶ τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν ἀξιωματικῶν ἀπὸ τῆς πολιτικῆς, ἀξιῶσας ἐπὶ ἀπειλῇ διαλύσεως τῆς Βουλῆς τὴν ψήφισιν αὐτῶν. Μετὰ μακρὰς ὁλονυκτίους κωλυσιεργίας, μετὰ παρασηκνιακῆς ἀπειλῆς καὶ ἐνεργείας, τὰ νομοσχέδια ἐκείνα ἔγιναν νόμοι τοῦ Κράτους καὶ ὁ Τρικούπης, θέλων νὰ ἔχῃ ὁμοιογενὴ Βουλὴν ἐκ φίλων, εἰς τοὺς ὁποίους νὰ ἔχῃ πεποίθησιν, διέλυσε τὴν Βουλὴν καὶ ἤρχισε καταρτίζων τοὺς ἐκλογικούς συνδυασμούς του, θέτων ὡς βᾶσιν τοὺς ἀπὸ μακροῦ χρόνου ὁπαδοὺς του, προσθέτων εἰς ἐκείνους καὶ νεαροὺς πολιτευομένους ἡ διαπρεπεῖς πολιτὰς μὴ πολιτευομένους μέχρι τότε, ἀλλὰ τοὺς ὁποίους παρεκάλεσεν ὥστε ἐκτεθῶν ὡς ὑποψήφιοι διὰ νὰ ἀνυψώσῃ τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα καὶ ἐνθυμούμεθα προχείρως τὸν Φωκίωνα Νέγγρη, τὸν Μίωνα Μπογιατζόγλου, τὸν Μιλτιάδην Βενιζέλον καὶ ἄλλους.

Ὅτε δὲ οἱ ἐβδόμηκοντα δύο νέοι φίλοι τοῦ ἐξήτησαν νὰ προσληφθοῦν εἰς τοὺς συνδυασμούς του, ἐξεπλάγη διὰ τὴν τότεν ἀνθητικότητα καὶ εἰπε τοὺς ἱστορικούς ἐκείνους λόγους : «Εἶναι αἰσχρὸς διὰ βουλευτοῦς, οἱ ὁποῖοι εἰς τὸ διάστημα μιᾶς νυκτὸς μετέβαλον φρόνημα πολιτικόν, ἔστω καὶ εἰς ὄφελός μου, νὰ νομίσουν ὅτι δύναμαι νὰ τοὺς προσλάβω εἰς συνδυασμούς μου». Οὐδεὶς τούτων προσελήφθη, ὁ Τρικούπης ἐνίκησεν εἰς τὰς ἐκλογὰς καὶ ἐκυβέρνησεν ἐπὶ μακρὰν δημιουργικὴν περίοδον, μέχρις ὅτου ἡ δημαγωγία τὸν κατέρριψε καὶ πάλιν, διὰ νὰ ἐπανέλθῃ, νὰ διωχθῇ, νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὴν ξένην.....

Τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα ἂς χρησιμεύσουν ὡς ὑπόδειγμα εἰς τοὺς πολιτικούς ἀρχηγούς, πρὸς ἐκλογὴν συνυπουργῶν, πρὸς ἐκλογὴν ὁπαδῶν, πρὸς μόρφωσιν χαρακτῆρων.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ Ι. ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ

Τὰς φωτογραφικὰς ἐμφανίσεις καὶ μεγεθύνσεις σας εἰς τὸ Φωτο — Ὁπτικὸν τμήμα τοῦ Φαρμακείου Π. ΜΠΑΚΑΚΟΥ (Ὁμόνοια.)

BUICK
MARQUETTE
CADILLAC
LA SALLE
I. Δ. ΑΛΕΥΡΑΣ & ΥΙΟΙ
ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 4Η

Η ΠΟΙΝΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Α'

Το ζήτημα της ποινής του θανάτου αποτελεί έν εκ των μάλλον παλαιών θεμάτων της ποινικής επιστήμης, το όποιο όμως δεν χάνει την επικαιρότητά του, άλλ' αποκτά πάντοτε εξαιρετική ενδιαφέρον οσάκις συζητείται ή μεταρρυθμίσεις των ποινικών θεσμών.

«Το μυστήριο του θανάτου, το της εθύνης και το του δικαιώματος της κοινωνίας κρύπτονται πίσω από μίαν έκτελεσιν». Με τας λέξεις ταύτας ο Paul Bourget σκιαγραφεί έπακριβώς τα ποικίλα προβλήματα, άτινα εμφανίζει το εξεταζόμενον θέμα, προβλήματα γενικής σημασίας συνδεόμενα με εθρείας αναλύσεις και ποικίλα συμπεράσματα και άποτελούντα τὰ βάθρα όλκληρου της επιστήμης του ποινικού δικαίου.

Η έπίδρασις την όποίαν έχει ή θανατική έκτέλεσις επί της λαϊκής αίσθηματικότητας, ή συγκίνησις την όποίαν δημιουργεί επί της λαϊκής ψυχής ή άπ' εθρείας αντιμετώπισις του θανάτου, ό κάποτε έντόνος δοκιμαζόμενος άποτροπισμός προς το αίματινόν θέαμα συντελούν όστε να εξαρτάται ή συγκεκριμένη έπιστημονική λύσις και από την λαϊκήν εδαισθησίαν. Τά έπιστημονικά προϊόντα της ποινικής επιστήμης πρέπει πάντοτε να ζούν εις την άτμόσφαιραν της κοινωνικής ζωής και του λαϊκού περί δικαίου αίσθηματος. τότε μόνον δέν θα στερούνται της δεούσης ζωτικότητας και της απαιτουμένης άντοχής, εις την προκειμένην δέ περίπτωσιν ή τοιαύτη άνάγκη είνε άπαραίτητος και έπιτακτική έφ' όσον το θέμα διαφεύγει τὰ όρια του ενδιαφέροντος των ειδικών και καθίσταται αντικείμενον ευρύτερας συζήτησεως.

Σκοπός της παρούσης μελέτης μας είνε πρώτον, ή θεωρητική εξέτασις των υπέρ και κατά της θανατικής ποινής έπιχειρημάτων, και δεύτερον, ή έπαφή του θεωρητικού συμπεράσματος προς τας ειδικάς έλληνικάς συνθήκας.

Η συζήτης περί της θανατικής ποινής επί ήθικοθρησκευτικού έπίπεδου ήρχισεν από του 4ου αϊώνος (1) μ. Χ. όπότε ό χριστιανός φιλόσοφος Lactantius έγραφε: «Τό φονεύειν ένα άνθρωπον άποτελεί πάντοτε έγκλημα, διότι ό Θεός ήθέλησε τόν άνθρωπον δν Ιερόν». Ο Fausto Socino, κατά την εποχήν της θρησκευτικής μεταρρυθμίσεως, βασιζόμενος επί της ως άνω διδασκαλίας ήρήθη εις την πολιτείαν το δικαίωμα του θανατώνειν. Υπερμάχος της θανατικής ποινής κατά τόν 17ον αϊώνα υπήρξεν ό Benoit Capron, περίφημος νομομαθής και δικαστής. Οδός έκαυχότο ότι κατά την διάρκεια της δικαστικής του σταδιοδρομίας άπήγγειλεν είκοσι γιλιάρδας καταδικάς εις θάνατον (2). Σηριζόμενος επί της θεωρίας της έκφοβίσεως προσεπάθησε να καταπολεμήση τους αντιπάλους του, ή προσπάθειά του όμως στερείται έπιστημονικότητας, παρά τόν πλούτον του χρησιμοποιομένου ύλικού.

Η μέχρι τοδδε όμως συζήτης, και τοι στερουμένη συστηματικότητας προηόησε την μετέπειτα επί του θέμα-

τος κίνησιν των νέων ιδεών. Ο κύριος άυτών εκπρόσωπος υπήρξεν ό πολύς Beccaria. Δι' αούτο ή συζήτης λαμβάνει έπισημονικήν μορφήν, διεξάγεται δέ έντός των όρίων της ποινικής επιστήμης υπό την έπίδρασιν του πολιτικοκοινωνικού, του ήθικού και του παιδαγωγικού κριτηρίου, ών ή σημασία εξισούται με την του νομικού.

Ο Beccaria έμφανίζει, το πρώτον, το πρόβλημα της νομιμότητας της θανατικής ποινής, ήλλειψιν της όποίας ύποστηρίζει διά της κατωτέρω διαλεκτικής ήτις στηρίζεται επί της τότε κρατούσης θεωρίας του κοινωνικού συμβολαίου. Το Κράτος, λέγει, δέν δύναται να διαθέση την ζωήν του πολίτου, διότι και οδός δέν δύναται να διαθέση ταύτην και κατά συνέπειαν δέν δύναται και να μεταβιβάση εις το κράτος το τοιούτον δικαίωμα. Οι ύποστηρικταί της θανατικής ποινής αντίτασσουν ότι εάν το κράτος δέν δικαιούται να διαθέση την ζωήν του πολίτου δέν θα έδικαιοότο έπίσης να διαθέση και την έλευθερίαν του και την τιμήν του. Έξ άλλου, έφ' όσον ή ποινή αούτη έφημερόση και έφαρμόζεται άφ' ότου υπήρξε δικαίον, τοούτο άποτελεί κατ' αούτους έπ' αρκή πιστοποιήσιν της νομιμότητός της. το τελευταίον όμως έπιχείρημα δέν είνε άρκετόν προς άπόδειξιν του ζητούμενου, διότι τότε θα έπρεπε να δεχθώμεν ότι ό της δουλείας και ό των μαρτυρίων, είνε νομίμοι και συνεπώς έφαρμόσιμοι, ενώ κατεδικάσθησαν υπό της έπιστήμης και του πολιτισμού (3).

Πάντως ή γενική αντίληψις περί της αξίας των ατόμων έπιδρά επί της λύσεως του προβλήματος της νομιμότητος. «Αν δεχθώμεν, όπως διδάσκει ό Haus, ότι ή κοινωνία άποτελεί την προέκτασιν πέραν της όποίας ό σκοπός του ανθρώπου είνε άπραγματοποίητος, τότε θα πρέπει να συμπεράνωμεν ότι ή προστασία της κοινωνίας διά την έξουσίαν ήτις την παριστά άποτελεί τον υπέρτατον σκοπόν δέν ύπάρχουν δέ όρια πέραν των όποιων άπαγορεύεται ή επέκτασις προς έπιτυχίαν της έπιδικωμένης προστασίας.

«Αν τούναντίον δεχθώμεν, όπως διδάσκει ό Lanza, ότι το ποινικόν δικαίον έχει μίαν υπέρτεραν λειτουργίαν σημειούν τόν νέον δρόμον της ποινής και φωτίζουν με νέον φώς τας φιλανθρώπους τάσεις αείνες συνίστανται εις την άνάγκην άναγνωρίσεως ως κοινωνικών αξιών όλων αδικητών των άποτελούντων την κοινωνικήν ομάδα, τότε θα πρέπει να συμπεράνωμεν ότι ό εκπρόσωπος της έξουσίας δέν δικαιούται να καταστρέψη τόν άνθρωπον όστις πάντως κατά τὰ άνωτέρω άποτελεί κοινωνικήν αξίαν. Εις άνάλογον συμπεράσμα δέον να καταλήξωμεν άν άναχωρήσωμεν εκ της άρχης του Carrara (4) καθ' ήν το άτομον δέν άποτελεί μέσον αλλά κοινωνικόν σκοπόν.

Η τελευταία όμως έκδοχή δημιουργεί σύγκρουσιν δικαιωμάτων ή δέ εκ-

λογή προσβάλλει κατ' άνάγκην το άναγνωρισθέν ως άπαραβίαστον. «Όταν σκεφθώμεν ότι όλα τὰ δικαιώματα μας έχουν ως όριον τὰ δικαιώματα του άλλου, δέν δυνάμεθα να πιστοποιήσωμεν το άπαραβίαστον του δικαιώματος της ζωής άφ' όδ διά να σώσωμεν την ζωήν του πολίτου εϊμεθα υποχρεωμένοι να φονεύσωμεν τόν κακοποιόν. Το άπαραβίαστον παύει άναγκάως ή διά τόν ένα ή διά τόν άλλον, άπαραίτητος όθεν ή έκλογή, κατά συνέπειαν το δικαίωμα της υπάρξεως του ατόμου δέν δύναται να είνε υπέρτερον του δικαιώματος της κοινωνίας προς προστασίαν των μελών της (5).

Έξ άλλου όμως και αούτη ή βάσις της συζήτησεως εις την δευτέραν έκδοχήν στερείται λογικής σταθερότητος. όλόκληροι οι συλλογισμοί της στηρίζονται επί φιλοσοφικού πλάσματος έξ' ου προς την άληθήν του ζητήματος πραγματικότητα, πλάσματος το όποιον δημιουργεί μίαν νοσηρά και υπερμέτρως φιλόανθρωπος υπερβολή. Η άναγνώρισις παντός ανθρώπου ως κοινωνικής αξίας άποτελεί άρισμένως λογικόν παράδοξον, έφ' όσον ή ιδιότης των κακοποιών όχι μόνον δέν άποτελεί κοινωνικήν αξίαν, αλλά τούναντίον κοινωνικόν κίνδυνον.

Ανεξαρτήτως της νομιμότητος της όποίας ή άμφισβήτησις δέν δύναται σοβαρώς να ύποστηρηχθί, κατά της θανατικής ποινής διευτυώθησαν πλείστοι άλλαι κατηγορίαι. Έλέχθη π. χ. ότι στερείται άποτελεσματικότητας, ότι δηληδη παρά τὰ φαινόμενα δέν συντελεί εις την άναμενόμενην πρόληψιν των έγκλημάτων. Υποστηρίζουν την άνωτέρω άποψιν έγραφεν ό Camignani «Τά έγκλήματα ή γεννώνται από πάθη άτινα παρασύρουν την θέλησιν εις τρόπον ώστε ή διάνοια δέν δύναται να λειτουργή, ή προέρχονται από ένα είδος διανοητικής ταραχής».

Αναλυτικότερον έγραφεν έπ' αούτο ό Tommaso: «Εις την έκτέλεσιν του έγκλήματος και εις την προπαρασκευήν του ό έγκληματίας, άπασχολημένος από το πάθος του δέν σκέπτεται το βάρος της εθύνης ούτε το μέγεθος της ποινής, σκέπτεται μόνον να ίκανοποιήση τόν έαυτόν του, και εάν ή σκέψις του στραφή τυχόν προς την ποινήν, ή δέν ενδιαφέρεται δι' αούτην ή ελπίζει ότι θα την άποφύγη».

Τά πορίσματα όμως αούτα άντλούν από παρατηρήσεις έγκληματιών, εις τους όποιους πράγματι ή ποινή του θανάτου οδμεύει άνασταλτικήν δύναμιν παρουσίασε, και εάν είνε γνωστοί οι διαπράξαντες κεφαλαίωδη έγκλήματα παρά την ύπαρξιν της ποινής το θάνατου, είνε και θα παραμεινουν άγνωστα εκείνοι όστινες δέν εξετέλεσαν τοιαύτα εκ φόβου προς την θανατικήν ποινήν. (6).

Οιαδήποτε άνάλυσις και οιαδήποτε ψυχολογική παρατήρησις δέν δύναται να άμφισβήτησουν το γεγονός του θανάτου, και άν ύπάρχη άρισμένη τάξις εκ γενετής έγκληματιών εις όβς ή ψυχική άνωμαλία έμποδίζει την ταύτην συνείσθησιν, ό αριθμός των είνε μικρός.

ΗΛΙΑΣ ΓΑΦΟΣ
Δικηγόρος

(5) Βλέπε: Carrara R. Traité du droit Pénal. Français, T. II
(6) Βλέπε: Mancini Trattato di diritto Penale.



ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗ

Η ΣΥΣΣΩΜΑΤΩΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΕΥΡΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η γνώμη του κ. Ρινόπουλου, Προέδρου του Σ.Ε.Γ.Α.Σ.

Ο κ. Ρινόπουλος, Πρόεδρος του «Συνδέσμου Έλληνικών Αθλητικών Σωματείων», θεωρών την σωματική άγωγήν ως βάσιν της προόδου των νέων φρονεί ότι αούτη θα προαγάγη και την πρότασιν του κ. Μακκά.

«Τούτο, τονίζει ό κ. Ρινόπουλος, δέν λέγω έπειδή έτυχε να είμαι προϊστάμενος της άθλητικής κινήσεως του τόπου και έπιδιώκω την προαγάναν του άθλητισμού, αλλά διότι αούτο διδάσκει ή πείρα μου και τὰ άλλαχού γενόμενα.

«Εις την Γερμανίαν, όταν προσωπικότητες, άνωτέραι από ήμάς εις πείραν και μόρφωσιν, άνέλαβον να εξετάσουν την ψυχασύνθεσιν του γερμανικού λαού και να εύρουν τὰ φάρμακα τὰ όποια θα έχρηάζετο ούτος διά την άνασυγκρότησιν του έφ' όλων των έπιπέδων γενικώς, έλαβον μεν ως βάσιν την νεολαίαν, έθεώρησαν δέ ως κυριώτερον έρεισμα της άνασυγκροτήσεως αούτης και διά ταύτης όλόκληρον το γερμανικόν έθνος, την σωματικήν άγωγήν.

«Αι βάσεις πράγματι έτέθησαν ούτω και σήμερα τείνουν οι Γερμανοί να φθάσουν άναλογίαν εις γυμναστικούς χρόνους 45 τετ. μέτρα διά κάθε κάτοικον».

Τό υπέρογκον τοούτο ποσοστόν μας ένέβαλε την περιέργειαν να έρωτήσωμεν διά την άναλογίαν ή όποία κρατεί εν Ελλάδι.

«Γελία, Γελία! άπήνησεν ό κ. Ρινόπουλος. Ούτε 5 τοις εκατόν του τετραγωνικού μέτρου κατά κάτοικον δέν μας άναλογεί. Είμαι άληθές ότι κα' έδω καταβάλλεται τώρα συστηματικώτερα προσπάθεια τείνουσα εις την αύξησιν της άναλογίας ταύτης. Άγωνιζόμεθα μετά ζήλου προς τοούτο, φρονώ δέ μετά πεποιθήσεως ότι ή ύποδειχθείσα υπό του κ. Μακκά προσπάθεια θα τελεσφορήση όταν τεθί ή ως βάσις της ή σωματική άγωγή.

«Και τώρα, μετά την άναγκαιοτάτην ταύτην είσαγωγήν, ως έβλεπεν εις το κύριον θέμα. Την συνένωσιν όλων των οργανώσεων εις μίαν γενικήν οργάνωσιν δέν την θεωρώ άκόμη κατορθωτήν. «Ότι όμως θεωρώ σκόπιμον—και διά την νεολαίαν γενικώς και διά τόν άθλητισμόν ειδικώς—είναι ή συνεργασία των οργανώσεων προς μίαν γενικήν κατεύθυνσιν, άποσκοπούσαν εις την μελέτην της κατ'αστάσεως των διαφόρων οργα-

νομένων συνεργασιών. Ο τύπος παίζει πάντοτε σπουδαιότατον ρόλον διά την έπιτυχίαν κάθε προσπάθειας. Διά μίαν όμως έφημερίδα χρειάζονται χρήματα. Εάν ή έφημερίς αούτη ή το περιοδικόν,—τό ίδιον κάνει—έπιτύχη την οικονομικήν της άνεξαρτησίαν, πιστεύω ότι θα άποβή χρήσιμος δημοσιογραφικός παράγων διά την όπόθεσιν μας».

Η γνώμη του κ. Αντ. Μπενάκη, Γενικού Έφόρου του «Σώματος Έλλήνων Προσκόπων».

Μεταξύ των εξέχουσιν θεσμών κατεχουσών οργανώσεων είναι και το «Σώμα Έλλήνων Προσκόπων».

Τό Σώμα τοούτο άνέπτυξεν εξαιρετικήν δρασίαν κατά τους διαρκείς πολέμους της Ελλάδος και προσέφερεν άνεκτιμήτους υπηρεσίας εις τόν τότε αγωνιζόμενον στρατόν. Ίδιως δέ ειοργάσθη μεταξύ του άλυτρώτου έλληνισμού και κατά την περίοδον του 1919-1922 ότε ή έλληνική σημαία έκυμάτιζεν εις δύο ήπειρους και πέντε θαλάσσας.

Ο προσκοπισμός έγραψε τότε ήρωϊκάς σελίδας, είνε δέ πασίγνωστο ή έποποιία της ήρωϊκής ομάδος του Αιδινίου της Μ. Ασίας της όποίας ή σφαγή παρά των Τούρκων συνεχίσθηεν όλόκληρον τόν πολιτισμένον κόσμον.

Δυστυχώς όμως ή ενεργητική αούτη οργάνωσις δέν κατόρθωσε να άνακήνη μετά την μικρασιατικήν καταστροφήν.

Πολλαι προσπάθειαι άνασυντάξεως του Σώματος κατά τὰ παρελθόν έναυάγησαν, καιρίον δέ διήρξε το πλῆγμα εκ της άπ'αυτού άπομακρύνσεως, πρό τιτων έτών, των περισσοτέρων άξιωματικών.

Δέν πρόκειται να εξετάσωμεν έδώ τὰ αίτια. Δυνάμεθα όμως μετ' εύχαριστήσεως να διαπιστώσωμεν ότι ό κ. Αντ. Μπενάκης, υιός του άειμνήστου μεγάλου έθνικού ευεργέτου Έμμ. Μπενάκη, άφ' ότου άνέλαβε την Γεν. Έφορείαν του Σώματος δογάζεται ίκανοποιητικώς να θέση τας νέας βάσεις αούτο. Εργάζεται δέ μετά πολλής κατενότητος και πίστεως, αλλά άνευ θορύβου. Είνε άφωτισμένος εις το έργον τοούτο τόσον, ώστε δέν τον ενδιαφέρει εάν σήμερα το Σώμα δέν εκδηλώνει καμμίαν δρασίαν.

Ο γράφων διήρξε και αούτος άξιωματικός του Σώματος και ήσθάνθη ιδιαίτεραν χαράν ένοήσας ότι το Σώμα των Προσκόπων γρήγορα θα έπαναλάβη την παλαιάν του θέσιν και θα χωρήση συγχρονισμένον εις τόν νέον δρόμον τόν όποιον τοι χαράσσει ό νέος του άρχηγός.

Ο κ. Μπενάκης εύρίσκει την άποψιν περί συνεργασιών όλων των οργανώσεων νέον εις μίαν Γενικήν Συννοσπονδίαν πολύ πρόωρον.

«Είμαι πολύ πρόωρος, λέγει, ή ιδέα του κ. Μακκά τόν όποιον όμως δέν δύναμαι παρά να συγχωρώ θεωρώ. Είμαι πρόωρος διότι αι διάφοροι οργανώσεις είναι άνοργάνωτοι άκόμη. Αποδείξε το Σώμα των Προσκόπων. Αν δέν κατορθώσω να παρατάξω 8-10.000 προσκόπους εις Αθήνας και Πειραιά δέν δύναμαι να ένοήσω πως δύναται να θεωρηθί το Σώμα των Έλλήνων Προσκόπων ίκανόν όπως μετάσχη ενεργώς εις μίαν τοιαύτην οργάνωσιν».

Εις παρατήρησιν μας ότι ή έσσοτική κατάσταση του Σώματος δέν δύναται

(1) Βλέπε: Giacomo Augusti. La pena di morte nella storia e nella critica.
(2) Βλέπε: Carrard R. Traité du droit Pénal Français, Tom. II.
(3) Βλέπε: Carrard R. Traité du droit Pénal Français, Tom. II.
(4) Βλέπε: Chicca. Ancora della pena di morte.

να εμποδίσει την συνεργασία και ότι η επιδιωκόμενη δογάνωση δεν θα έχει καμιά αντανάκλαση εις τα εσωτερικά άλλης δογάνωσης, μάλλον δε θα ωφελήσει δια της προσελκύσεως του ενδιαφέροντος του τε Κράτους και των ιδιωτών, δ κ. Μπενάκης λέγει:

«Επαναλαμβάνω ότι δεν εύρισκω την ιδέαν κακήν, αλλά μόνον πρόωρον, ούτε δύναμαι να παραβλέψω τας ωφελείας τας οποίας θα συνεπήγετο η ίδρυσις μιας τιαύτης δογάνωσης. Περί γενικής Συνομοσπονδίας λόγος δεν είναι δυνατόν να γίνεται σήμερον. Διά την μελέτην όμως της καταστάσεως θα ήδυνάτο και το Σώμα μας να αντιπροσωπεύη εις μίαν Έπιτροπήν.

«Και αυτό ακόμη το θεωρώ πρόωρον, άλλ' έφ' όσον η πρωτοβουλία δεν θα προήρχετο εκ του Σώματος μας ουδέμιν αντίρρησην έχομεν να μετάσχωμεν, τυχόν καλούμενοι».

Η γνώμη του κ. Στυλιανοπούλου, Γ. Γραμματέως του Ε. Σ. Ν.

Ο κ. Κ. Στυλιανόπουλος, Γεν. Γραμματέως του «Ερμούρου Σταυρού της Νεότητος» το όποιον η δράση τυγχάνει πασίγνωστος ιδίως μεταξύ του μαθητικού κόσμου, εκθέτει ως κατωτέρω την γνώμην του επί της καταστάσεως της Γεν. Συνομοσπονδίας των νέων της Ελλάδος.

«Συγχώνευσις ή συνένωσις των οργανώσεων εις μίαν Γεν. Συνομοσπονδίαν είναι και αδύνατος και ασύμφορος. Και τούτο διότι εκάστη δογάνωσις έχει τον κύκλον της δράσεως την οποίαν ανέπτυξε και την οποίαν δεν δύναται να εγκαταλείψη, έχει την ιστορίαν της, την οποίαν επιθυμεί να συνεχίση. Κάθε δογάνωσις πραγματοποιήσε κάτι, και αυτό το κάτι, μεγάλο ή μικρό, θα επισκιάσθη ή θα εξαφανισθί δια της Γεν. Συνομοσπονδίας. Άλλα δεν είναι μόνον αυτό.

«Περί εκάστης δογάνωσης έχουν δημιουργηθή αιδενητία προσώπων τα οποία έδρασαν δημιουργικώς και αλτρούς-στικώς δια τας δογάνωσεις των. Και δεν είναι εύκολον να εύρεθουν τοιαύτα πρόσωπα, απόδειξις ή δυσκολία την οποίαν συναντήσαμεν και μεταξύ αυτού ακόμη του μαθητικού κόσμου δια την εξέρευσιν προσώπων δυναμένων να διαθέσουν τον απαιτούμενον χρόνον δια τον σκοπόν του «Ερμούρου Σταυρού της Νεότητος». Διότι, κατά την γνώμην μου, η Γεν. Συνομοσπονδία θα έθετε εις ήσσαν μοίραν, ούτως ειπείν, τα δρώοντα πρόσωπα και θα έμεινε τον ζήλον των.

«Ίδού διατί θεωρώ την σύστασιν μιας Γεν. Συνομοσπονδίας επιβλαβή δια τα συμφέροντα και την πρόοδον μιας εκάστης δογάνωσης.

«Όχι ήτιον δεν δύναμαι ν' αποδομίσω οφανδήποτε συνεργασίαν των οργανώσεων τούτων, την καθορίζω όμως ως εξής:

«Έτίμη συνείδητα όλων των δογάνωσεων νέων εξ ενός αντιπροσώπου εκάστης τούτων. Είς ταύτα, εκάστος αντιπρόσωπος θα εκθέτη την δράσιν του σωματίου του και θα λαμβάνοντα αποφάσεις δια την γενικήν κατεύθυνσιν της νεολαίας.

«Εκ των συνεδρίων τούτων τρία καλά

θα προέλθουν:

«1ον. Η δράσις και ο απολογισμός του έργου εκάστου σωματίου δεν θα είνε πλέον μυστικά των Συνελεύσεών του, αλλά κτήμα δλοκλήρου του περι την νέαν γενεάν ασχολουμένου κόσμου. Έτσι δε θα φιλοτιμηται περισσότερον εκάστη δογάνωσις να παρουσιάση δράσιν επί μάλλον και μάλλον ανεπτυγμένην.

«2ον. Έκαστον σωματίον λαμβάνον δια του αντιπροσώπου του ακριβή γνώσιν της δράσεως άλλων σωματίων είναι λογικόν, αν ύστερή, να θέλη να φθάση τα προηγμένα, ούτω δε ν' αναπτύσσεται εύγενής άμύλη.

«3ον. Εκάστη δογάνωσις θα κατατοπίζεται εις τον σκοπόν της, παρατουμένη επιδιώξων, καλύτερα τυχόν επιτυγχανόμενων παρ' άλλης δογάνωσης. Αποτέλεσμα: ένοπίησις και σταθεροποίησις της ενιαίας δογάνωσης της νεολαίας, πλήρης, άνευ κενών και έλλείψεων.

«Ηκούσα ότι κρατεί γνώμη να συσταθί μία ανωτάτη έπιτροπή εξ εκπροσώπων των μεγαλύτερων δογάνωσεων και ανεγνωρισμένη παρ' του Κράτους, ή οποία να έχη το βέτο έφ' όλων των ζητημάτων των άφορώντων την νεολαίαν. Έγκρίνω άπολύτως την συγκρότησιν τοιαύτης έπιτροπής ή οποία θα ήδύνατο δια της Γραμματείας να έτοιμάξη την ήμερησίαν διάτασιν του προσεχούς Συνεδρίου. Απαραίτητον όμως θεωρώ, ή έπιτροπή αυτή να είναι διλογική και ν' απαριθμείται εκ προσώπων καθ' όλα σοβαρών».

(Η συνέχεια της έρευνής εις το προσεχές τεύχος)

Έλάβομεν σχετικώς και την κάτωθι επιστολήν την οποίαν εγχαρακώς δημοσιεύομεν:

Κύριε Διευθυντά,

Στο έφ' άριθ. 11 φύλλο της άγαπητής «Έργασιας», είδα να γίνεται λόγος για τα ιδανικά που πρέπει να φωτίζουν το μέλλοντικό δρόμο της νεολαίας μας καθώς και για την πραγματοποίησιν μιας Πανελληνίου Νεανικής Οργανώσεως. Καί τα δύο αυτά ζητήματα είναι πολύ σοβαρά γιατί καθένας γνωρίζει πως ή νεολαία ενός κράτους αποτελεί την ίδια ύπόστασιν του και γι' αυτό έχουν ανάγκη μιας πλατυτέρας συζητήσεως, την οποία βλέπουμε με χαρά πως εγκαίνιαζει το φωτισμένο περιοδικό σας. Σύμφωνα με την σημερινή κοινωνική εξέλιξη, ως βάσις δλης αυτής της προοδευτικής κινήσεως που βέβαια σκοπεί τον όρισμό και την ενιαία κατεύθυνσιν της νεανικής πορείας, νομίζω πως πρέπει να τεθή μία λέξη, εκείνη που τόσο αξιολογία διάλεξε για τίτλο του τό περιοδικού σας: «Έργασια». Λέξη απλή, συνηθισμένη, ή οποία όμως περιλαμβάνει στήν οδοιαστική της έννοια όλη τη θέρη και τη ζωτικότητα, όλο τον ένθουσιασμό και την αυταπάτησιν που πρέπει να καθοδηγήσουν προς τα εγγενικά ιδεώδη της προόδου και της ειρήνης την ποιτισμένη με τις λέξεις και ήρωικές παραινέσεις της φυλής μας ελληνική νεότης.

Έργασια, διανοητική και σωματική, είναι το κυριώτερο ιδανικό στο όποιον πρέπει ν' άφισώ-θομε αν θέλουμε, υπερπηδώντας τα άχρηστα παρακλίδια της μεταπολεμικής ζωής, ν' αποβούμε μια μέρα άξιοι απόγονοι των μεγάλων προγόνων μας, τόσο στην ψυχική όσο και στη σωματική τους δύμη.

Είτε καιρός για να ξυπνήση ή νεολαία μας, να διοργανωθή, να εργασθί με φιλοδοξία για την άντλησιν του ελληνικού έθνους και με τη βοήθεια του μεγάλου μας σημερινού ήγέτη, του ένσασκωτού αυτού των ήνσηλδν ίδαν, να χωρήση προς τα εμπρός με τη βέβαιη έλπίδα ενός λαμπρού μέλλοντος.

Μεθ' ύποληψης

ΑΛΕΞ. Ι. ΛΕΠΤΑΚΗΣ

Πάρις τη 26η Μαρτίου 1930

Σεναί δημοσιεύσεις

Η ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΥΔΡΕΥΣΕΩΣ

ΜΕΤΑ την άποπεράτωσιν του φράγματος Μαραθώνος, του οποίου τά έγκαίνια είχαν έορτασθί έπισήμως πρό τινος, την νύκτα της 31ης Μαρτίου. συνετελέσθη έν ακόμη μέγα βήμα προς την συμπλήρωσιν των έργων υδρεύσεως των δύο πόλεων. Έγινε, δηλαδή, ή διάτρησις του νοτίου, του και μεγαλειότερου, τμήματος της σήραγγος, ή οποία θα διοχετεύη το ύδωρ από την τεχνητήν λίμνην εις την πόλιν.

Η έκσκαφή της σήραγγος εξετελείτο και από τα δύο άκρα, ήτοι το βόρειον — το προς την λίμνην — το όποιον ήτο έν βράχω, και το νότιον — το προς την πόλιν — το όποιον ήτο έντός άργιλώδους εδάφους. Μετά προχώρησιν όμως 4100 μέτρων και πλέον από το βορείου στομίου συνιτηθή μεγίστη ποσότης ύπογειών υδάτων. Η έξακολούθησις της έκσκαφής δια μέσου του συναντηθέντος υδροφόρου και βραχώδους τούτου στρώματος, όχι μόνον δυσχερής και επικίνδυνος θα ήτο, αλλά και έξαιρετικά πολυδάπανος, ένδω άφ' έτέρου δλόκληρος ή ποσότης του εύρεθέντος ύδατος θα έχαντο άδίκως.

Διά τούτο άπεφασίσθη, εις απόστασιν περίπου 5 και ήμισος χιλιομέτρων από το βορείου στομίου και νοτίως αυτού, να έκσκαφή έν φρέαρ, μέχρι του χαραχθέντος άξονος της σήραγγος εις βάθος 161 μέτρων και από το φρέατος αυτού να εξακολουθήση ή έκσκαφή της σήραγγος προς νότον, δια να συναντηθή με το από την Χελιδονούν εκσκαπτόμενον τμήμα. Η έργασια αυτή εξετελέσθη όλη με μεγίστην επιτυχίαν, σήμερον δε έχει έπιτελεσθί ή συνάντησις των δύο άκρων της σήραγγος, όποτε τώρα θα άρχισή ή έκσκαφή προς βορράν από το φρέατος.

Όταν συναντηθή το υδροφόρον βραχώδες στρώμα, το ύδωρ θα άφείη έλεύθερον να ρεύση άκινδύνως πλέον, δια του συμπληρωμένου τμήματος της σήραγγος, και θα χρησιμοποιήθι δι' ύδρευσιν των Αθηνών και του Πειραιώς. Με την άποχέτευσιν του ύδατος θα συνεχισθί ή προς την λίμνην προχωρήσις της σήραγγος, θα κατασθί δ' έπίσης δυνατή και ή έκσκαφή αυτής από το βόρειον άκρον με αντίθετον κατεύθυνσιν, δεδομένου ότι ή υπερβολική πίεσις του ύδατος, ή οποία καθιστά την έργασίαν ταύτην αδύνατον, θα έχη έκλείψη.

Η πρώτη έργασια έκσκαφής της σήραγγος—ή οποία, ελοήσθω, έχει μήκος 13 χιλιομέτρων και 382 μέτρων—ήρξησε την 30 Αυγούστου 1926.

Κατόπιν έργασίας τριών έτών και έπτά μηνών, δεν άπομένουν εμψι μόνον 1279 μέτρα, δηλαδή 9 και ήμισυ έκατοστά το δλου μήκους, δια να συμπληρωθί δλόκληρον το ύπόγειον τούτο υδραγωγείον.

Ολόκληρος ή έργασια αυτή έλπίζεται ότι θα τελειώση πρό το τέλος αι το έρέχοντος έτους, όποτε πλέον αι Αθήναι και ο Πειραιεύς δ' άρχισουν να άπολαμβάνουν τά ευεργετήματα της υδρεύσεως εκ της τεχνητής λίμνης Μαραθώνος, τά όποια επί τοσοούτον χρόνον ανέμενον οι κάτοικοι. Η λίμνη σήμερον περιέχει 30 έκατομμύρια κυβικά μέτρα ύδατος, άντιστοιχούντα προς δύο έτών παρακαταθήκην, δι' ύδρευσιν διπλασίαν της σημερινής.



Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΜΑΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ

ΟΙ ΣΤΡΩΤΗΡΕΣ

ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΜΑΣ

Α'

ΟΙ έλληνικοί σιδηρόδρομοι εύρίσκονται από έτών πρό ενός προβλήματος: της εξευρέσεως και προμηθείας των καταλληλοτέρων στρωτήρων.

Ός είναι πασίγνωστον, δια την κατασκευήν στρωτήρων χρησιμοποιείται άνέκαθεν ευλεία δρυός, ως διαρκεστέρα πάσης άλλης, δυναμένης να χρησιμοποιηθί δια τον σκοπόν τούτον εις εύρειαν κλίμακα. Τούτο έγένητο και παρ' ήμιν πρό των τελευταίων πολέμων. Τά δάση της Παλαιάς Ελλάδος ήδυνήθησαν, κάλτοι δυσχερώς, να εξυπηρετήσουν τάς μικράς ανάγκας των γραμμών αυτής. Με την επέκτασιν όμως των συνόρων μας και το δίκτυον των μακεδονοθρακικών σιδηροδρόμων, αι εις στρωτήρας ανάγκαι ηύξηθησαν καταπληκτικώς πλην χωρίς δασικόν αντίσταθμισμα, και τούτο όχι διότι αι νέαι τούναντιον τό ποσοστόν δασώσεως αυτών είναι πολύ δυσχερόν της Παλαιάς Ελλάδος, — αλλά διότι δάση εκ δρυός σπερμοφυή και ύπικορμα, κατάλληλα έπομένως προς παραγωγήν χρησίμου ευλείας, πολύ όλιγα ένυπάρχον, και δη εύκόλως προσιτά, εις Μακεδονίαν και Θράκην.

Οι σιδηρόδρομοι του Έλληνικού Κράτους, προκειμένου ν' αντικαταστήσουν τους στρωτήρας της γραμμής Θεσσαλονίκης - Αθηνών, εύρέθησαν πρό της δυσχερείας της εξευρέσεως έντοπίων δρυϊνών στρωτήρων, δι' δ και άπεφασίσαν να προμηθευθούν μεταλλικούς στρωτήρας εκ του έξωτερικού, τοσοούτω μάλλον, καθώς και εις την λοιπήν Εύρώπην δεν ήτο εύχερής ή εξευρέσις στρωτήρων εκ δρυός. Ούτω δε άντικατεστάθησαν άπαντες οι στρωτήρες της γραμμής ταύτης δια μεταλλικών τοιούτων.

Πρό όμοιου διλήμματος εύρέθησαν προηγουμένως και οι σιδηρόδρομοι των άλλων κρατών της Εύρώπης, καθώς και ή ευλεία της δρυός, ως πολυεύχρηστος και πολύτιμος, διετίθετο δι' άλλας χρήσεις εις τας διάφορους τέχνας, οικοδομικήν, έπιπλαστοίαν, βιομηχανίαν και πλείους άλλας οικονομικώς εύριστοτέρας τέχνας, αι όποια καταναλίσκουν μεγάλας ποσότητας τοιαύτης ευλείας, και δι' εις μεγάλας τιμάς. Στρωτήρες δρυός ή σπανίζουν και στοιχίζουν υπερβολικά ή κατασκευάζονται εκ κατωτέρας ποιότητος ευλείας, μικροτέρας έπομένως διαρκείας. Πλην αι διοικήσεις των δεν μετεπήδησαν άμέσως και άμελεστικώς εις την σιδηροβιομηχανίαν, άλλ' έπεδιώξαν να εύρουν άντικαταστάτην της δρυός, πάλιν εκ του φυτικού βασιλείου, λόγω των πολλών πλεονεκτημάτων των ευλίνων στρωτήρων, και έπέτυχον πράγματι να εύρουν

Γεν. Έπιθεωρητής των Δασών κ. Άδριανόπουλος, πλην δεν εισηκούσθημεν. Η σημερινή Γεν. Διεύθυνσις των Σ. Ε. Κ., έπείγουμένη να λάβη σχετικήν άπόφασιν επί του τρόπου της άντικαταστάσεως των στρωτήρων των μακεδονοθρακικών γραμμών, οι όποιοι κατά τους ειδικούς μηχανικούς έχουν ύποστη μεγάλην φθοράν και πρέπει ν' αντικατασταθούν ταχέως, άνέθεσεν εις έμέ την μελέτην του ύπ' όψει ζητήματος.

Τά θέματα, έφ' όν ήσυχολήθη έν τη μελέτῃ μου ταύτη, περιλαμβάνονται εις τά εξής κεφάλαια:

1.) Δασική ή άποψις. Άν και ποία εκ των ελληνικών δασών δύνανται να θεωρηθούν κατάλληλα δια την παραγωγήν στρωτήρων εξ δρύας, από δασικής και συγκοινωνιακής άπόψεως, όποια ή άπόδοσις αυτών και άν αυτή είναι επαρκής προς κάλυψιν των άναγκών των έν Ελλάδι σιδηροδρόμων.

2.) Χημική ή άποψις. Ποία άντισηπτικά άλατα ή χημικά ένόσεις είναι αι καταλληλότεραι δια την άποστείρωσιν των στρωτήρων εξ δρύας και ποία συστήματα άποστειρώσεως θεωρούνται σήμερον ως τα περισσότερον έφωφελή από οικονομικής άπόψεως και από άπόψεως διαρκείας των στρωτήρων. Έάν δύνανται να ίδρυθούν έν ή πλείονα τοιαύτα έργοστάσια άποστειρώσεως έν Ελλάδι και εις ποίας πόλεις ή τόπους αυτής, και τέλος αν δύναμεθα ν' άναμένωμεν και ήμεις με την ελληνικήν δρύαν και τό ελληνικόν κλίμα τά έπιτευχθέντα άλλαχού ευνόικα άποτελέσματα δια των καλλιτέρων υγρών και συστημάτων.

3.) Δασική ή άποψις. Άν και ποία έν τήν θά ήδύναντο οι στρωτήρες άποστειρωμένοι να παραδίδωνται εις τά έργοστάσια, συμπεριλαμβανόμενων όλων των δαπανών ύλοτομίας, μεταφοράς και άποστειρώσεως. Σύγκρισις της τιμής ταύτης προς την σημερινήν τιμήν των εκ δρυός στρωτήρων έν φυσική καταστάσει και των μεταλλικών τοιούτων.

4.) Ό ποίαν μορφήν θα ώφείλεται ν' λάβη μία τσιμεντένια ή έπιχειρήσις. Άν τούτέστι θα έχη κρατικών, ήμικρατικών (σιδηροδρομικών) ή ιδιωτικών χαρακτήρα. Είς τας δύο δε πρώτας περιπτώσεις, αν ή έπιχειρήσις θα

Α. Ε. Β. Ε. Π. Γ. ΜΑΚΡΗΣ & ΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ & ΑΠΟΘΗΜ ΤΙΚΟΝ ΑΡ. 51.250.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 18, ΤΗΛ. 4 - 25 & 7 - 48

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ: ΝΟΤΑΡΑ 48, ΤΗΛ. 2-87

ΤΜΗΜΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΩΝ:

Γενική Άντιπροσωπεία της SHELL Co (HELLAS) Ltd. — Έγκαταστάσεις έν Πειραιεί, Θεσσαλονίκη και Βόλφ — Διαρκής παραγωγή βενζίνων, πετρελαίων (φωτιστικού και καύσεως), δορυτελαίων, ασφάλτου, παραφίνης κλπ.

ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΓΕΛΛΙΟΔΟΧΙΚΟΝ:

Άντιπροσωπεία των Έταρειών: Bell Telephone Manufacturing Co, Corn Products Refining Co, Société Marseillaise du Sulfur de Carbon, Pure Cane Malasses Co Ltd, Egyptian Salt & Soda Co Ltd.

ΤΜΗΜΑ ΟΔΟΠΟΙΑΣ:

Παρά τῷ τμήματι τούτῳ λειτουργεί ειδικόν τεχνικόν γραφεϊόν δια την παραχρήν πάσης πληροφορίας δια την χορηγοποίησιν της ασφάλτου και δια τα σχετικά μηχανήματα εις πάντα αίσουτα.

Ἄρ' ἑτέρον ὅμως πρέπει νὰ ληφθῇ
ὕπ' ὄψιν ὅτι αἱ κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις
εἰσαχθεῖσαι ἤδη εἰς πλείεστας ἐθνοποι-
αίας καὶ βαλκανικῆς χώρας, ἀποτελοῦν
σήμερον μέγαν κοινωνικῆς ἰσορροπίας
ἰδιαίτερος χρήσιμον ὑπὸ τὰς παρούσας
περιστάσεις τῶν ἐργατικῶν ζυμώσεων,
πάντως δι' ἐπιβαλλόμενον καὶ διὰ λό-
γους ἀνθρωπιστικούς. Πρὸς τοῦτους συν-
τελοῦν σαφῶς εἰς τὴν καλλίτεραν
ἀπόδοσιν τῶν ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων
παρέχουσα εἰς αὐτοὺς μεγαλειτέραν ψυ-

Η ΣΕΛΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΜΑΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ σχολείου και σπιτιού, είναι το νέον αξίωμα που προβάλλει η σύγχρονη παιδαγωγική, ή νέα κατεύθυνση που δίνουν στις προσπάθειες των γιὰ τὴν αναδιοργάνωση τοῦ σχολείου οἱ οἱ μεγάλοι εκπαιδευτικοί. Ἄν τὸ σχολεῖο δὲν κατάρθωσιν νὰ ἀναποκριθῇ στὶς προσδοκίες που ὅλη ἡ ἀνθρωπότης εἶχε στηρίξει ἐπάνω του, ἂν δὲν κατάρθωσιν δηλαδὴ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸ που ἀνέκαθεν ζητοῦν οἱ ἄνθρωποι χωρὶς νὰ τὸ ἔχουν ποτὲ ἀπόλυτα πραγματοποιήσει, τὴν ὅσο τὸ δυνατόν καλλίτερη πνευματική, ψυχική καὶ ἡθική μόρφωση τῶν παιδιῶν, αὐτὸ ἔγινε, κατὰ τὴ γνώμη τῶν ψυχολόγων παιδαγωγῶν, γιὰ τὸ σχολεῖο ἀπὸ παρεξήγηση, ἀπὸ μὴ ὀρθὴ κατανόηση τοῦ προορισμοῦ του, ἔμεινε ἔξω ἀπὸ τὴ ζωὴ. Φυσικὰ γι' αὐτὸ, σὰν κάθε τι που μένει ἀπομονωμένον στὸν κόσμον αὐτόν, δὲν ἦταν δυνατό νὰ κατορθώσῃ νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ ἐπιβληθῇ, δὲν μπορούσε παρὰ νὰ ἀτονήσῃ καὶ νὰ πάθῃ σιγά-σιγά ἀπὸ ἕνα χρόνιο μαρασμό.

Νὰ βάλουν μέσα στὸ σχολεῖο τὴν κίνηση καὶ τὴ ζωὴ, νὰ βάλουν τὸ σχολεῖο μέσα στὸν ὄργασμὸ τῆς ζωῆς, νὰ τί προσπαθοῦν νὰ ἐπιτύχουν οἱ παιδαγωγοί, τὸ ἐπιζητοῦν δὲ με δύο μέσα: 1) με τὴν ἀνακαίνιση τῶν συστημάτων καὶ τῶν μεθόδων τῆς διδασκαλίας, 2) με τὴν συνεργασία, που προσπαθοῦν νὰ προκαλέσουν μεταξὺ σχολείου καὶ σπιτιοῦ, μεταξὺ διδασκάλων καὶ γονέων.

Στὴν τελευταία αὐτὴ κίνηση πρωτοστατεῖ ἡ Ἀμερική, ἐκεῖ, τὸ σχολεῖο, που ἄλλοι κρατεῖ ἀκόμη, σὰν μοναστήρι μεσαιωνικό, τίς πόρτες του σφιχτὰ σφαιλιστές, τίς ἔχει διάπλατα ἀνοίξει στὴν γύρω του κοινωνία, που ἐλευθερὰ μπαίνει τώρα μέσα σ' αὐτὸ καὶ παρακολουθεῖ τὴν ἐργασία του, μ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὸ σχολεῖο ἔγινε καὶ τὸ κέντρο τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς ὁλότητος καὶ προοδεύει σημαντικά. Ἡ Εὐρώπη δὲν ἔχει μείνει βέβαια πίσω σ' αὐτὴν τὴν κίνηση, στὰ πρὶν προχωρημένα κράτη βλέπομε τοὺς προοδευτικοὺς διδασκάλους νὰ ἔρχονται εἰς ἄμεση ἐπικοινωνία με τοὺς γονεῖς τῶν μαθητῶν των, νὰ προσπαθοῦν νὰ κινήσουν τὸ ἐνδιαφέρον των καὶ νὰ συνεργάζονται μαζί των. Ἐπιτροπὲς γονέων

κινήν ἡρεμίαν καὶ διάθεσιν πρὸς ἐργασίαν. Δὲν εἶνε ἐξ ἄλλου εὐκόλον σήμερον, οὔτε καὶ ἐπιθυμητόν, νὰ ἀνασταλῇ ἡ γενομένη προσπάθεια δι' ἐπ' ἀόριστον ἀναβολῆς, ὡς ζητεῖται ὑπὸ μερίδος ἐνδιαφερομένων. Ἄλλο τὸ ζήτημα μέχρι ποίου σημείου δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν ἁμέσως καὶ διὰ πόσον καὶ τίνων σταθμῶν πρέπει νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ. Ἡ λειτουργία συζητήσις ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦτον ἐκφεύγει τῶν ὁρίων τοῦ παρόντος ἀρθροῦ. Ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ἐπανέλθωμεν, ἐλπίζομεν ὅτι διὰ τῆς διατυπώσεως τῶν διαφορῶν γνώμῶν θὰ ἀποκρυσταλλωθοῦν τὰ πρακτικὰ συμπεράσματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ βασισθῇ ἡ ὅσον τὸ δυνατόν ποσοθεστερά ἐναρξὶς τῆς λειτουργίας τοῦ ἀναμφισβητήτως κοινωφελούς θεσμοῦ τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων.

Π. ΜΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

συνιστῶνται που παρακολουθοῦν ἀπὸ κοντὰ τὴν λειτουργία τῶν σχολείων καὶ φροντίζουν γιὰ ὅτι τὰ ἀφορᾷ καταρτίζονται συμβούλια γονέων που συνεννοοῦνται με τοὺς καθηγητάς, διοργανώνονται τακτικὲς συγκεντρώσεις στὰ σχολεῖα ὅπου οἱ γονεῖς συζητοῦν με τοὺς διδασκάλους γιὰ τὰ συμπεριφέροντα τῶν παιδιῶν. Καὶ ἡ τελευταία εκπαιδευτικὴ νομοθεσία, ἐπηρεασμένη ἀπ' αὐτὴν τὴν κίνηση, ἐπιβάλλει ἐπίσημως τὴ σχολικὴ ἀποκέντρωση, ἀποδίδουσα τὴν μέριμνα καὶ τὴν εὐθύνη τῶν σχολείων σ' αὐτὴν τὴν κοινωνία (Ἐκπαιδευτικοὶ νόμοι τῶν Γερμανικῶν κρατῶν, τῆς Σκωτίας κτλ.)

Στὸν τόπο μας τί γίνεται ἀπ' ὅλα αὐτά; Ἐδῶ, ὅπου τὸ σχολεῖο ἔχει ἀποτύχει περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον τόπο, ἔχομε καμμιὰ παράλληλη ἐνέργεια ἀπὸ μέρους τοῦ κράτους καὶ τῆς κοινωνίας; Τὸ Ἐθνικὸ Συμβούλιο τῶν Ἑλληνίδων — ἡ συνομοσπονδία ὅλων τῶν γυναικείων σωματείων τῆς Ἑλλάδος, μέλος τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου Γυναικῶν, ἐνὸς κολοσιαίου ὀργανισμοῦ που σκοπὸν ἔχει νὰ δίνη τὴν κατεύθυνση στὶς γυναῖκες ὅλου τοῦ κόσμου γιὰ τὴ στάση που πρέπει νὰ τηρήσουν σὲ κάθε ζήτημα γενικοῦ ἐνδιαφέροντος — τὸ Ἐθνικὸ Συμβούλιο τῶν Ἑλληνίδων δὲν μπορούσε νὰ μὴ βάλῃ τὸ ζήτημα αὐτὸ στὸν κύκλο τῶν θεμάτων που ἐρευνᾷ. Τὸ ἐκπαιδευτικὸν τμήμα ἀνέλαβε νὰ ἐξετάσῃ τὴν θέσιν που στὸν τόπο μας ἡ οἰκογένεια ἔχει μέσα στὸ σχολεῖο, τίς σχέσεις μεταξὺ διδασκάλων καὶ γονέων, τὸν ρόλο τῶν μὲν ἐπὶ τῶν δὲ καὶ τὸ ἐναντίον.

Ἦρε ὡς βάση τῆς ἐρευνᾶς του, τὴν μόνην προσπάθειαν που τὸ κράτος κατέβαλε γι' νὰ ἀναμίξῃ κάπως τοὺς γονεῖς στὰ πράγματα τοῦ σχολείου, τὸν νόμο τῶν Σχολικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τῶν Ταμείων Ἐκπαιδευτικῆς Προνοίας, καὶ ζήτησε νὰ μάθῃ τὰ ἀποτελέσματα που ὁ νόμος αὐτὸς εἶχε στὴν κατάστασιν τῶν σχολείων μας. Γι' αὐτὸν τὸ σκοπὸ ἀπετάθημεν εἰς τοὺς ἐπιθεωρητάς τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως — γιὰ τὴ δημοτικὴ ἐκπαίδευση, που ἀφορᾷ τὰ παιδιὰ ὁ λ ο υ τοῦ κράτους, μᾶς ἐνδιέφερε κυρίως, καὶ τοὺς ἐστείλαμε ἕνα λεπτομερὲς ἐρωτηματολόγιον σχετικὰ με τὴν λειτουργία τῶν σχολικῶν ἐπιτροπῶν, καὶ ἐζητήσαμε τὴν γνώμη των. Σαρφάντα ἐπιθεωρητὰ μᾶς ἀπάντησαν, καὶ τὰ γράμματά των, μερικὰ λακωνικά, ἄλλα ὀλοκήφρες μελετημένους ἐνθέσεις, ἀποτελοῦν μιὰ ζωντανὴν καὶ πολὺ θλιβερὴ εἰκόνα τῆς κατστάσεως που βρίσκονται τὰ σχολεῖα τοῦ τόπου μας καὶ τῆς θέσεως που ἔχουν στὴ συνείδηση τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας. Τὰ πορίσματα τῆς ἐρευνᾶς μας αὐτῆς εἶνε: 1) Ὅτι οἱ σχολικὲς ἐπιτροπὲς δὲν ἔδωσαν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα, γιὰ τὴν σχεδὸν δὲν ἐλειτουργήσαν, ἡ ὅπου ἐλειτουργήσαν ἡ λειτουργία των ἔγινε ἐντελῶς τυπική, ὀνομαστική, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ νόμος καὶ νὰ εἶνε ἐν τάξει, ἀπέναντι τοῦ κράτους, δάσκαλοι καὶ ἐπιθεωρητὰι. 2) Ὅτι ἡ κυρία αἰτία που δὲν ἐλειτουργήσαν ἦταν ἡ ἀδιαφορία, ἡ ἀπέρωντη καὶ παγερὴ ἀδιαφορία, που ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, μορφωμένοι καὶ ἀμόρφωτοι ἔχουν γιὰ ὅτι ἀφορᾷ τὴν ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν των, ἀδιαφορία πραγματικὰ καταπληκτική, ἀφοῦ χάρις σ' αὐτὴν βλέ-

πομε τοὺς γονεῖς ν' ἀφίρουν τὰ παιδιὰ των ὅχι μόνον νὰ χάνουν πολὺτιμα χρόνια χωρὶς τίποτε νὰ μαθαίνουν, ἀλλὰ καὶ νὰ ζοῦν μέσα σὲ ἀληθινὰς τρώγλες ὅπου κινδυνεύει αὐτὴ ἡ ὑγεία των, χωρὶς νὰ διαμαρτύρωνται, χωρὶς τίποτε νὰ ταραζῇ τὴν ἀπάθειά των καὶ τὴν ἀμεριμνησίαν των. Τὸ σχολεῖο ὅπου τὰ παιδιὰ μας εἶνε προωρισμένα νὰ ζήσουν, τόσα χρόνια, τὴν τρυφερῶτερη ἡλικία των, στὸ ὅποιον ἐμπιστευόμεθα τὴ μόρφωσιν των τὴν πνευματικὴ καὶ τὴν ψυχικὴν καὶ με τὴν σωματικὴ των διάπλαση, τὸ θεωροῦν οἱ Ἕλληνες σὰν κάτι ἐντελῶς ξένο καὶ ἀπομακρυσμένο που δὲν ἀξίζει ὅχι νὰ καταβάλουν οἰαδήποτε προσπάθεια γι' αὐτὸ, ἀλλὰ οὔτε κἂν νὰ τὸ προσέξουν!

Ἄν τώρα συνδυάσωμε τὰ δύο αὐτὰ γενικὰ πορίσματα με δύο ἄλλα δεδομένα που βγαίνουν ἀπὸ τὴν ἐρευνά μας: 1) Ὅτι ὅπου ἐλειτουργήσαν πραγματικὰ οἱ σχολ. ἐπιτροπὲς ἐκεῖ ἔδωσαν λαμπρὰ ἀποτελέσματα. 2) Ὅτι ἐλειτουργήσαν ἱκανοποιητικὰ σχεδὸν μόνο στὶς περιφέρειες που ὡς τελευταῖα ζοῦσαν με τὸ διοικητικὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα τοῦ ἐλληνισμοῦ τῆς τουρκοκρατίας. Ἄν ὅμως ἀκόμη συλλογισθοῦμε τὴν περίβλεπτη θέσιν που εἶχαν ἐπὶ τουρκοκρατίας τὰ σχολεῖα μας, ὅταν ὅλοι, Ἕκκλησία, κοινότης καὶ ἄτομα τὰ περιέβαλλαν με ἕνα στοργικὸ καὶ ἀγρυπνο ἐνδιαφέρον, καὶ τὴν συγκρίνομε με τὸ κατάντημα τοῦ σημερινοῦ σχολείου, εὐκολα θὰ καταλήξωμε στὸ ἀκόλουθον συμπέρασμα: Τὴν αἰτία τῆς ἀποτυχίας τοῦ σχολείου, ἡ μᾶλλον τῆς ἀδιαφορίας που τὴν ἐπροκάλεσε πρέπει νὰ τὴν ἀποδώσωμε ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά στὸ ὅτι ἦταν ἐλαττωματικὴ ἡ ἐκπαιδευτικὴ πολιτικὴ που ἀκολούθησε τὸ Ἑλληνικὸν κράτος ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπελευθερώσιν του, ὅταν, ἀφαιρῶντας ἀπὸ τὴν κοινωνία κάθε δικαίωμα ἀναμειξῆς τῆς στάσεως τοῦ σχολείου, συνεκέντρωνε ἐπάνω του ὅλη τὴν εὐθύνη τῆς διοικήσεως του καὶ τῆς λειτουργίας του, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, στὸ ὅτι, ἀπὸ χαρακτήρος ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐλλείψιν ἡθικῆς ἀνατροφῆς καὶ ἀρκετῆς μορφώσεως, οἱ Ἕλληνες δὲν ἐργάζονται καὶ δὲν ἀναπτύσσουσιν τὴν ἐνεργητικότητά των παρὰ ἐκεῖ ὅπου ἡ δράση των θὰ συντατίζεται με τὸ προσωπικὸ των συμφέρον.

Γιὰ τὸν ἴδιον λόγον, δὲν μπορούσε νὰ καρποφορήσῃ καὶ ὁ νόμος τῶν σχολικῶν ἐπιτροπῶν.

Ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ εὐδοκίμησῃ καὶ πάλι τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖο εἶνε, λοιπόν, νὰ τὸ ἐκανακάνωμε κέντρο τοῦ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος, νὰ ἐκανακάνωμε μέρος τοῦλάχιστον τῆς εὐθύνης του στὴν κοινωνία, καὶ νὰ προκαλέσωμε ἐτσι μιὰ στενὴ συνεργασία γονέων καὶ διδασκάλων γιὰ ὅτι τὸ ἀφορᾷ. Γιὰ νὰ τὸ ἐπιτύχωμε αὐτὸ πρέπει βέβαια νὰ μεταρρυθμισθῇ σὲ πολλὰ σημεία ὁ τρόπος διοικήσεώς του, καὶ ὁ νόμος τῶν σχολικῶν ἐπιτροπῶν προηγουμένως ὅμως, εἶνε ἀπαραίτητο νὰ προπαρασκευασθῇ ἡ κοινωνία, νὰ ἐξη πλατεῖα προπαγανδισθῇ σ' αὐτὴν ἡ ἀνάγκη τῆς συνεργασίας τοῦ σχολείου καὶ τοῦ σπιτιοῦ.

Τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ διαφωτισμοῦ εἶνε νομίζομε βασικό. Ἄν σ' αὐτὸ συγκεντρώσωμε ὅλες τίς προσπάθειές των τόσο ἡ Πολιτεία, ὅσο καὶ ἡ φωτισμένη μερίδα τῆς κοινωνίας, ἐκεῖνη που ἔχει κατανοήσει τὴν σημασίαν του, τότε μόνο θὰ μπορούμε νὰ ἐλπίζωμε πως θὰ ἴδωμε καὶ ἐμεῖς κάποτε μεταμορφωμένο τὸ σχολεῖο τοῦ τόπου μας.

ΕΛΜΙΝΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ

ση της εργασίας του κ. Ξενοπούλου και κάθε καλής εργασίας είναι ακριβώς το ξεχώρισμα αυτό. Η αναγνώριση των λίγων «εξαιρέσεων» που προετοιμάζουν και στον τόπο μας μιάν αληθινή πνευματική ζωή.

Μία από τις «εξαιρέσεις» αυτές είναι και η εργασία του κ. Ξενοπούλου. Και τη γνώμη αυτή δεν τη διατυπώνω σήμερα, απάνω στην αγανάκτηση που μου προκαλεί η άχαρη κριτική πράξη της Ακαδημίας. Την έγγραφω και άλλοτε, σε μία πρόσφατη συζήτησή μας με τον κ. Ξενοπούλο για το νεοελληνικό πεζό λόγο. Και πιστεύω ότι είναι η δικαιότερη εκτίμηση μιας πολύπλευρης και σημαντικής εργασίας, — εκτίμηση που δεν έχει, βέβαια, καμιά σχέση με τον άκριτο θαυμασμό.

Αυτός, λοιπόν, ο λογοτέχνης που έπρεπε να είχε γίνει ακαδημαϊκός πριν από κάθε άλλον, βραβεύεται από την Ακαδημία σαν πρωτόγαλτος ποετάρης. Βραβεύεται για μία κωμωδία του που πρωτοπαίχτηκε έδω και δέκα πέντε χρόνια, τη στιγμή που περιμένει να εκλεγεί ακαδημαϊκός, έστω και τόσο άργα. «Ε, μά είναι παραπολύ! Κι όσα έγραψε ο κ. Ξενοπούλος στη «Νέα Έστία» και στο «Ελεύθερο Βήμα» είναι πολύ λίγα. Λίγα λόγια που δείχνουν αηδία περισσότερο παρά θυμό. Αλλά και τί να έλεγε; Η περιέργη αυτή βράβευση φαίνεται ότι δεν είναι μια πράξη που προσβάλλει μόνο τον κ. Ξενοπούλο. Από την έπιστολή του στο «Ελεύθερο Βήμα» κι από την υπόσχεση που δίνει ότι κάποτε «θα όμιλήσθω δέν όμιλησε ως τώρα ποτέ», καθώς κι από την πρόβλεψη του ότι «μπορεί ν' αποθάνει εις την φυλακήν» εξ αιτίας των αποκαλύψεων που έχει να κάμει, μαντεύουμε κάποια μεγάλη κακοήθεια, που δεν πρέπει να μείνει ατιμώρητη. Ο λογοτεχνικός κόσμος του τόπου έχει, βέβαια, την υποχρέωση να στιγματίσει την Ακαδημία. Προπάντων όμως να έχει το νοῦ του για την τυραννία που αρχίζει να εκδηλώνεται στην πνευματική μας κίνηση. Ο κ. Ξενοπούλος τώγραφε καθαρά: υπάρχει πνευματική τυραννία. Άλλοίμονο όμως αν ο ίσχυρισμός αυτός είναι αληθινός. Προτού αρχίσει να υπάρχει καλὰ-καλὰ πνευματική ζωή στον τόπο μας, θα σβύσει κάτω από τὰ πάθη και τὰ συμφέροντα μερικῶν επιτηδίων. Και πολύ πιό γρήγορα απ' ό,τι φαντάζεται κανείς, αφού και οι άνθρωποι με χαρακτήρα είναι λίγοι στην Ελλάδα και η αντίσταση από μέρος του συνόλου ακόμα λιγότερη.

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΔΙΑΝΟΗΣΙΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΙΣ

Η ΠΡΟΔΟΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΛΑΜΑΡΑΔΩΝ

«ΚΑΛΑΜΑΡΩΣΥΝΗ» είναι η τέχνη των «καλαμαράδων», που αποτελούν την ολιγάριθμη τάξιν των διανοουμένων, ή οποία κατέχει με την εκλεκτικότητά της τα κλειδιά της πνευματικής ζωής του τόπου.

«Καλαμαράδες» είναι οι λόγιοι, οι φιλόσοφοι, οι διανοούμενοι, οι ποιηταί, οι καλλιτέχνη ακόμη, που έχουν εγγίσει τὰ δόξα της Μεγάλης Τέχνης, αυτής που διαπλάττει το πνεῦμα της εποχής και επηρεάζει την σκέψιν και την πράξιν των ερχομένων γενεών. Είναι οι άφωτισμένοι εις την άγνην καλλιέργειαν της ψυχικής, πνευματικής και καλλιτεχνικής ιδεολογίας του καλού, του ωραίου, και του αρμονικού, χωρίς άλλον σκοπόν από την ιερὰν άφοσίωσιν εις την άνήρυσιν της ανθρωπίνης διανοήσεως. Είναι οι ιερείς του ανθρωπίνου πνεύματος, οι *clercs*, που αποτελούν το άδολον και άποδόβλητον τάγμα της «καλαμαρωσύνης» ενός τόπου, εις όλους τους αιώνας και εις την συνείδησιν όλων εκείνων που πιστεύουν εις την άποστολήν της άγνης *cléricature*.

Έναντίον των έχει άπαγγελθή πρό ενός έτους ή μεγάλη και ήρνην κατηγορία του κ. Ίουλιανού Μπεντά, του φιλοσοφικού κριτικού της ανθρωπίνης διανοήσεως εις όλας της τὰς εκδηλώσεις. «Οι καλαμαράδες έχουν προδώσει την άποστολήν των». Και ήγήθησαν κατά φάλαγγας και μυριάδας να κτυπήσουν τον εχθρόν της άσυνδοσίας των, όλοι οι «προδότες». Έμεινεν όμως άκλόνητος ο μαστιγωτής, και εις την «Συντέλειαν» του Παντοδύναμου έδόθη πρό τινος καιρού το τελευταίον κτύπημα έναντίον της «προδοσίας».

Την φιλοσοφικήν κριτικήν του Ίουλιανού Μπεντά είχα την τιμήν να αναλύσω και να άσπασθώ, πρώτος Έλλην, εις τον τόπον μου. Έκτοτε υπάρχουν όπαδοι και πιστεύοντες πολλοί. Ένθουομαι τον κ. Προψυπουργόν της Ελλάδος, εις ένα περιπατον μελέτης ανά την βόρειον θάλασσαν της Όλλανδίας, έχοντα πρόσφατον τον θάνατον και την παραδοχήν της «προδοσίας των καλαμαράδων», και παραδεχόμενον την άνάγκην του να προσβληθόν οι «προδότες» εις όλους τους τόπους.

Αλλά ποία είναι λοιπόν ή «προδοσία» των;

Οι καλαμαράδες εξέφυγον από την άφο-

σίωσιν των εις την άγνην καλλιέργειαν του πνεύματος και της τέχνης. Άφησαν τὰς κορυφάς της διανοήσεως, την εκλεκτικότητα της θέσεώς των, την ανωτέραν των ζωήν, την υπεροχήν της σκέψεως και της τέχνης και κατέβηκαν εις τον στίβον της εξυτηρήσεως των κοινών εφημέρων συμπερόντων του τόπου των, και των συμπατριωτών των.

Άνθρωποι του πνεύματος μετεβλήθησαν εις ανθρωπους της δράσεως. Διανοητικοί καθοδηγοί της ανθρωπίνης διανοήσεως, έγιναν παλαιστοί και ύπερμαχοί των παθών του μικρού πλήθους. Κατήλθον από τον Όλυμπον εις την Άγοράν. Κρούουν την λύραν των εις την ύπηρεσίαν του φανατισμού των δχλων, θέτουν την Σκέψιν και την Τέχνην εμπρός από το άρμα των λαϊκών συναγεμίων. Ηθέλησαν να γίνουν οι πρώτοι μεταξύ των πολλών και έπαισαν να είναι οι όλγοι μακράν του πληθωρικού συνωστισμού των παθών. Ηθέλησαν να δράσουν εντός της φυλής των και εξηφανίσθησαν από την ανωτέραν ζωήν της εποχής. Οι καλαμαράδες έγιναν λαϊκοί συντελεσταί. Η διανοήσις, ή καλλιέργεια του πνεύματος, ό,τι διάρχει ανώτερον και πραγματικώς θεϊκόν εις την ανθρωπίνην φύσιν, επετάχθη εις το ταπεινόν μίσος, εις την πάλην, εις την δράσιν, εις την πρόσκαιρον εντύπωσιν, εις την ταπεινήν επικράτησιν της στιγμής. Η «προδοσία» είναι μεγάλη. Οι «προδότες» είναι στυγματομένοι.

Τους «προδότες» αυτούς τους έχομεν αφρονωτέρους εις τον τόπον μας. Τους βλέπομεν και τους συναντώμεν καθημερινώς εις την δράσιν μας, διότι αυτή είναι ή ιδική μας άποστολή. Δεν υπάρχουν Έλληνες «καλαμαράδες» που έμειναν πιστοί και άκλόνητοι εις την ύπηρεσίαν της ελληνικής «καλαμαρωσύνης». Μπορούμε να τους μετρήσωμεν έναν-έναν εις τα δάκτυλα της μιάς χειρός. Οι άλλοι όλοι έχουν «προδώσει». Ποιηταί που θεωρούνται το άπαν της διανοητικής μας άγνότητος, έχουν κορύνει την λύραν των εις την ύπηρεσίαν του λαϊκού πάθους, κάτω πάσης πνευματικής υπεροχής. Ποιηταί που έστάθησαν έναν καιρό κατάντικον εις τον θεϊον Απόλλωνα, έθυσαν μιαν ήμέραν εις τον βωμόν του πληθωρικού φανατισμού. Ποιηταί που ένομίζοντο πέραν των όρίων της εφημέρου συμπλοκής των λαϊκών συμπερόντων και πέραν της ιδέας του Κράτους, έγιναν οι πρωτοπόροι των συγχρόνων και οι αντιπρόσωποι της λαϊκής έξουσίας. Νομίζουν ότι μας διευθύνουν, αυτοί οι εκλεκτοί, και δεν βλέπουν ότι με την «προδοσίαν» των τους διευθύνουν τὰ πάθη μας, τὰ μίσος μας, οι φανατισμοί μας. Άφήσαν την άγνην εξυτηρίαν του πνεύματος και ήμολόγησαν τὰ πάθη, όλους ημάς. Αυτή είναι ή μεγάλη των «προδοσία», ή οποία πρέπει να ξεσηπαιθή. Πρώτος και μέγας «προδοτής» ο Σολωμός. Πελεκαιός απ' όλους ο Βάρναλης. Και μέσα εις τον κύκλον των εκατό μας χρόνων υπάρχουν όλγοι, ελάχιστοι μη «προδότες». Αλλά αυτοί δεν είναι ίσως «καλαμαράδες».

N. ΓΙΟΚΑΡΙΝΗΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ Α.Ε.

ΣΥΓΧΩΡΕΥΣΙΣ Ι. Φ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ (1879) — ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΑΛΑΜΩΝ Α.Ε. (1918)

ΑΘΗΝΑΙ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΤΡΙΠΟΛΙΣ

ΣΠΑΡΤΗ

ΜΟΛΑΟΙ

ΛΕΒΙΔΙΟΝ

ΠΑΣΑΙ ΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΑΙ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥΣ

ΣΥΜΦΕΡΩΤΕΡΟΥΣ ΟΡΟΥΣ

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ 5% ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ 6%

ΤΑΧΙΣΤΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΙΣ ΠΕΛΑΤΕΙΩΣ

ΚΑΛΑΜΑΙ

ΜΕΣΣΗΝΗ

ΜΕΛΙΓΑΛΑ

ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ

ΚΡΕΣΤΑΙΝΑ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Το θέατρο περνά μια κρίσιμη καμπή της ιστορίας του. Όχι μονάχα εδώ, αλλά παντού. Αυτό γράφτηκε χίλιες φορές. Πολλοί θελήσαν να εξετάσουν τα αίτια, που προκάλεσαν την κρίση αυτή. Στην αρχή πιστέψανε πως η όπερέττα, το ελαφρό μουσικό είδος, άρχισε να εκτοπίζει από τα όχρα του το σοβαρό θέατρο. Με το μελοδράμα δε συνέβαινε το ίδιο, επειδή το μελοδράμα ήταν το περισσότερο μουσικό. Η όπερέττα όμως άρχισε να μπαίνει στα οικόπεδα του θεάτρου της πρόζας. Με το νάνε πρόζα και μουσική μαζί, άρχισε να τραβά προς αυτή και τον ένοχο και του άλλου τους αμφιβόλους φίλους. Μά ύστερ' από λίγο η πρώτη αυτή διαπίστωση δε φάνηκε ν' ανταποκρίνεται σε μια μόνιμη κατάσταση πραγμάτων. Γιατί κ' η όπερέττα με τον καιρό βρέθηκε στην ανάγκη να κάνει θέση στην επιθεώρηση, κι αυτή πάλι στο μουζικ χάλι. Κ' έτσι κάθε φορά που έκρατοσε ένα είδος, γινόταν και λιγότερο το κοινό του θεάτρου της πρόζας.

Όταν ο κινηματογράφος, με τα απεριόριστα υλικά μέσα του, ήρθε κι αυτός με τη σειρά του να διεκδικήσει μια θέση, το θέατρο της πρόζας αντίκρουσε, πράγματι, για πρώτη φορά έναν αντίπαλο, που είχε κάθε λόγο να φοβείται. Γιατί, με την επικράτηση των άλλων ειδών, λιγότερο, καθώς είπαμε, το κοινό του θεάτρου, μά η αραίωση αυτή των τάξεων του δεν ήταν ανησυχητική. Το σοβαρό θέατρο, το εγκαταλείψανε οι αμφιβόλοι μόνο φίλοι του. Οι αληθινοί φίλοι του του μόναν πιστοί πάντα κ' ήταν όπως σιδηροπλοίο άρκετοι για να το συντηρήσουν. Μά ο κινηματογράφος δεν ήρθε να πολεμήσει το θέατρο με την υπεροχή μόνο της «ύψους» και με τη χρησιμοποίηση ήθοποιων, που δεν υπήρχε ίσως ελπίδα να γνωρίσει κανένας ποτέ από το φυσικό, μά και με τη φτήνια. Μπροστά σ' όλα αυτά κ' οι πραγματικοί ακόμα φίλοι του θεάτρου, μύλο που αναγνωρίζανε την κατωτερότητα του είδους και έβλεπε πολύ καλά τα ουσιαστικά πλεονεκτήματα του θεάτρου απέναντι στον κινηματογράφο, άρχισαν σιγά σιγά να δύναι να αραιώνονται, τουλάχιστο να μοιράζονται τις ώρες τους και μαζί κι αυτές και τα χρήματά τους, μεταξύ θεάτρου και κινηματογράφου. Έννοείται πως μιλούμε τώρα για τους φίλους του θεάτρου. Γιατί κι ο κινηματογράφος δημιούργησε με τον καιρό

ένα μόνιμο κοινό, φίλους και θαυμάστες. Οι περισσότεροι, λοιπόν, από τους ανθρώπους, που θελήσαν να εξετάσουν τα αίτια της θεατρικής κρίσεως, βρεθήκανε σύμφωνοι σ' αυτό: πως ο κινηματογράφος ήταν η κυριώτερη άφορη.

Όσοι τ' υπήρχαν κι' άλλοι, που αποδίδανε την κρίση σε άλλα, βαθύτερα αίτια. Δε θα μιλήσουμε για τους μεταφυσικούς της αισθητικής και της τέχνης, που συνδυάζανε τη βαθμιαία αυτή πτώση του θεάτρου με τη χαλάρωση του έρμηνευτικού αισθητικού. Η ποίηση και το θέατρο είχαν χάσει τον θερησκευτικό χαρακτήρα τους από την εποχή του Εύριπιδι. Κι' αργότερα, η θερησκευτική ποίηση και τα μυστήρια, δε ζήσανε, παρά ως τη στιγμή που φάνηκανε δυνατές καλλιτεχνικές προσωπικότητες. Θά μιλήσουμε κι' εκείνους, που αποδίδανε τη θεατρική κρίση στην έλλειψη δραματικής τέχνης. Άκόμα και για εκείνους, που την αποδίδανε στην κακή ποιότητα της δραματικής παραγωγής της εποχής μας. Κι' αυτοί είχανε πιάσει, χωρίς αμφιβολία, μίαν άκρη του μίτου. Κι' απόδειξη πως πήρανε με το μέρος τους όλη σχεδόν την élite και πως την κινήσαν προς μια σύντομη κι' απορριπτική προσπάθεια αναγεννητικού της δραματικής τέχνης.

Τώρα, το ίδιο αυτό πρόβλημα, που τόσο προσεχτικά εξετάστηκε λίγα χρόνια πρωτίτερα, ξαναρχεται στη μέση με την τελευταία εμφάνιση του όμιλου και του ήχητικού κινηματογράφου. Περίτρομοι οι πιστοί του θεάτρου σπύσανε να ζητήσουν τις γνώμες των ειδικών. Τάχα το θέατρο της πρόζας, που περνούσε μια τόσο σοβαρή κρίση τον τελευταίο καιρό, δε θα δεχότανε αυτή τη φορά το τελειωτικό χτύπημα; Πολλοί το πιστέψανε και το πιστεύουν. Ο συνάδελφος κ. Άλκης Θρύλος, γράφοντας στο περασμένο φύλλο της «Εργασίας» για την ίδρυση του Έθνικού Θεάτρου, δε δίστασε να τιτλοφορήσει το άρθρο του: «Μια ένωση στο θέατρο που πεθαίνει». Ο κ. Α. Θ. δε φαντάζεται πως το θέατρο θα μπορούσε να συναγωνιστεί τον όμιλο και να πιστεύει γι' αυτό πως ύστερ' από λίγα χρόνια δε θα υπάρχει πια καθόλου θέατρο. Οι θεατρικοί συγγραφείς θα γίνουν όλοι σεναριογράφοι και οι ήθοιοι, ήθοιοι της θόδνης.

Φυσικά, δεν μπορεί κανένας να προβλέ-

ψη πόσες τεχνικές τελειοποιήσεις ενδέχεται να συντελεσθούν σε λίγα χρόνια. Ίσως με την τελειοποίηση του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης να μην έχουμε ύστερ' από χρόνια ανάγκη παρά πέντε το πολύ θεαματικών άκροαμάτων σ' όλον τον κόσμο, αφού θα μπορούμε να τ' ακούμε και να τ' βλέπουμε όλοι, τρώγοντας το φρούτο μας ή πίνοντας τον καφέ μας, χωρίς να κουνάμε ρομπι από το σπίτι μας. Όλα αυτά μπορεί να συμβούν. Εκείνοι όμως, που θα τ' κρίνουνε τομυρά ή παρξένα, θάπρεπε να θεωρήσουνε άλλο τόσο τομυρά και παρξένη τη γνώμη του κ. Μπονασσύ σ' ένα από τα τελευταία φύλλα της «Κομάντιν», που παίρνει την αντίθετη άκριβως θέση του ζητήματος. Ο κ. Μπονασσύ, μιλώντας για την κρίση που περνά το θέατρο, την αποδίδει, ούτε λίγο ούτε πολύ, στους σκηνοθέτες, που επιδιώκουνε το θέαμα εις βάρος του λόγου. Μ' άλλα λόγια, τότε μονάχα το θέατρο θά ξαναπαίρει τη θέση του όταν πάψει να θέαμα και δώσει την κυριαρχία στο βασιλέα Λόγο.

Η γνώμη του κ. Μπονασσύ δεν είναι καθόλου νέα. Ο Άριστοτέλης στην «Ποιητική» του χτύπησε δίχως οίχτο την «δύση» (έτσι λέγανε τότε το θέαμα). «... η δε όψις ψυχαγωγικών μόν, ατεχνότατον δε και ήμιστο οίκετον της ποιητικής» (ίσως γάρ της τραγωδίας δύναμις και άνευ αγώνος και υποκριτών έστιν). Την ίδια γνώμη φαίνεται να είχε κι' ο Σαίξπηρ, χωρίς να ξέρη τον Άριστοτέλη, όταν έπαιζε τις τραγωδίες του πάνω σε πρωτόγονα παλαιοσέ- νικα, που δεν υπήρχε ούτε ίχνος σκηνογραφίας. Έμεις δεν πρόκειται όμως να εξετάσουμε κατά πόσον η γνώμη αυτή είναι παλιά ή νέα. Παίρνουμε απλώς δυο τόσο αντίθετες απόψεις πάνω στη θεατρική κρίση και ρωτάμε: Πού τέλος πάντων βρίσκεται η αλήθεια; Ποιος είναι ο επικίνδυνος έχθρος του θεάτρου; Είναι τάχα ο κινηματογράφος; Είναι μήπως αυτό, που υποστηρίζει ο κ. Μπονασσύ; Είναι ή έλλειψη μιας δραματικής ποιήσεως, ίκανής να συγκινήσει και να συναρπάσει το κοινό; Είναι η μεταπολεμική κούραση; Είναι ή οικονομική κρίση; Τι είναι τέλος πάντων;

Θάτανε πολύ δύσκολο και κουραστικό να εξετάσουμε μια μια κάθε θέση, που θα μπορούσε να υποστηριχθεί για το ζήτημά μας. Κι' όχι μονάχα αυτό, αλλά θά ξεφύγαμε πολύ κι' από τον αρχικό μας σκοπό, που είναι να καθορίσουμε τη σημασία του κινηματογράφου παράγοντος στη σημερινή θεατρική κρίση και ειδικότερα στην κρίση που περνά το δικό μας θέατρο. Παίρνουμε δηλαδή την άποψη του συναδέλφου κ. Άλκη Θρύλου, που είναι μια άποψη πολύ σοβαρή κι' αξιοπρόσεκτη, και θέτουμε ξεκάθαρα τα ερωτήματά μας: Το θέατρο, διατρέχει, πράγματι, ένα τόσο σοβαρό και άμεσο κίνδυνο από τον κινηματογράφο; Κ' οι ενδεχόμενες τελειοποιήσεις του όμιλου είναι ικανές να μεταβάλουνε τόσο πολύ μια καθιερωμένη κατάσταση από την εποχή του Θεσπίδου και του Πρατίνου ως σήμερα, ώστε οι δραματικοί ποιηται ν' αναγκασθούν να προσαρμόσουνε την ενδιάθετη κλίση τους στις απαιτήσεις του κινηματογράφου; Κ' είναι τάχα ή έλλειψη του πνευματικού περιεχομένου ή μόνη μειονετικότητα του όμιλου απέναντι του θεάτρου;

Έχουμε την αντίληψη πως όχι. Η κρίση, που περνά σήμερα το θέατρο της πρόζας, ενδέχεται να όφειλεται σε άπειρες ήθιμες, ψυχολογικές και πρό πάντων οικονομικές

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Γ. ΣΠΑΤΑΛΑ: 'Ο Βίος μιας Ψυχής
Α. ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ: Έπιγράμματα και Σκέψεις
'Ο «Τάφος» του Παλαμά: μετάφρ. Ρ. Baudry
Π. ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ: Σύντια 'Ονειρα, ποιήματα.

ΚΡΗΤΙΚΑ, τετράμηνην περιοδικόν σύγγραμμά εκδιδόμενον παρά του «Κρητικού Φιλολογικού Συλλόγου» εν Χανίοις.

Ο κ. Σπατάλας προσθέτει κι' άλλη μια συλλογή στίχων στις πολλές συλλογές που έχει κι' άλλες εκδόσεις. Ο κ. Σπατάλας γράφει με ευσυνείδησια ποιήματα γύρω από τα διάφορα θέματα, και δεν μπορεί να άρνηθεί κανείς ότι καταβάλλει έναν διανοητικό κόπο για να παρουσιάσει με κάποια πρωτοτυπία τα περιγραφικά προπάντων θεματά του, για να δει μ' έναν προσωπικό του τρόπο γνωστά τοιαύτα, και για να ζωηρώσει με μια σκέψη ή με μια αισθηματική έντυπωση τις εικόνες που ζωγραφίζει. Αυστηρός ή ευσυνείδησια δεν άρκει για να δώσει έσοτερικά ένα ποίημα, για να άντηχίσει από μέσα του ή λυρική κραυγή ή όποια του προσδίει μια συνοχή, μια έπειαση, και μια ανάταση. Όταν ο διανοητικός κόπος δεν ξεπερνιέται, μένει ασηνός, και το ποίημα άσχημα μέσο σε μια ξηρότητα. Ο κ. Σπατάλας άραδιάζει διάφορες λεπτομέρειες τις οποίες δεν καθορίζει να συνδέσει, και οι οποίες δεν γίνονται ουσιαστικές.

Δεν άρκει έπίσης ο στίχος να είναι όρθος για να άποκτήσει μια μελωδικότητα, και προπάντων να μουσικότητα. Ο στίχος του κ. Σπατάλα άν και δεν έχει μερικά ελαττώματα είναι σκληρός και σάν άρνησιμος. Του λείπει ή έσωτερική άρμονία, και συντείνει στην τραχύτητα του και ή άδυναμία του κ. Σπατάλα να υποτάξει φωνικά τη φράση στις αιδώσεις του στίχου. Ο κ. Σπατάλας τυραννεί τόσο πολύ τη φράση του για να της δώσει ένα μετρικό σχήμα ώστε ο άναγνώστης δεν μπορεί το πιο συχνά να παρακολουθήσει την περίπλοκη σύνταξη της, κι' ούτε αναπαύεται ποτέ από έναν τόσο τετατό ή ένδοσιαστικό για την άκοή του.

Ο κ. Παπακώστας γράφει έπιγράμματα σατυρικά τα όποια συχνά δεν στερούνται από πνεύμα. Το πνεύμα όμως αυτό είναι το πνεύμα που κυκλοφορεί εύρητα και που από τη χρήση έλασσε κάθε τον δροαί και σχεδόν κάθε τον εύφύτα. Τα άστειά όταν γίνουν κοινότητα παύουν να έχουν τη δυναμότητα να προκαλούν την έντύπωση του κομικού και κατά συνέπεια κι' αυτή ή άρχική τους έξυπνία ή όποια δεν έπνευγεί άμεσα, δια-

φορμής, όχι όμως στην επικράτηση του κινηματογράφου. Ο κινηματογράφος ήρθε άσφαλώς να έπειτην την υπάρχουσα θεατρική κρίση, μά δεν μπορεί κανείς να ισχυρισθεί ότι υπό διαφορετικές συνθήκες δεν είναι δυνατή ή ύπαρξη του θεάτρου πλάι στον κινηματογράφο, και του μελοδραματικού πλάι στην όπερέττα. Υπό όιας όσον οικονομικές συνθήκες και υπό τον προϋπόθεση πως κάθε θεατρικό είδος μπορεί να προσφέρει κάτι αξιόλογο στο κοινό, όλα είδη, και τα άνώτερα και τα κατώτερα, έχουνε τις δυνατότητες να συντηρηθούν. Ο κινηματογράφος υπήρξε και είναι ένας επικίνδυνος αντίπαλος για το θέατρο για λόγους, που και άλλοτε εξετάσαμε σ' αυτή τη στήλη. Ποτέ όμως δεν ήπαι λησε σοβαρά την ύπαρξη του κι' ούτε το ανάγκασε να τον παρακολουθήσει στη γοργότητα της δράσεώς του και στην ποιικιλότητα της έναλλαγών του. Όπου υπήρχανε θέατρα άξια του προσορισμού τους, ο κινηματογράφος δεν επικράτησε τόσο όσον εδώ, έξαφνα, που και ως πνευματικό περιεχόμενο άκόμα στάθηκε για κάμποσο καιρό σε ψηλότερο επίπεδο από το θέατρο. Το θέατρο περνά, βέβαια, μια βαρειά άρρώστεια' κατά πόσον όμως πρόκειται να πεθάνει, αυτό θά το εξετάσουμε στο επόμενο σημειώμά μας.

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

κρίνεται πιά δύσκολα. Δεν έχει όμως εξαμνοθεί για τον κ. Παπακώστα. Ο κ. Παπακώστας παίρνει ως θέματα για να κατασκευάσει τα τετράστιχα του ζωοποιμένα νοτιά. Ούδέποτε διατάζει να επαναλάβει τις πιο παλιές και εξαντλημένες εικόνες. Άδιαφορεί για την πρωτοτυπία, και δανίζει το ξένο, όλοποιημένο πιά πνεύμα με τόσο ελλεικρίνεια, με τόσο έλικνη κάθε προσπάθειας να το προσδώσει κάτι δικό του, ώστε από αυτή την άποψη το βιβλίο του προκαλεί κατάπληξη. Έχω διαβάσει πολλά βιβλία. Και οι πιο κοινότυποι συγγραφείς δοκιμάζουν τουλάχιστο να κρίνουν τη φτώχεια της προσωπικότητάς τους και να έπιδείξουν μια κάποια ιδιοσυμψία. Ο κ. Παπακώστας μοιάζει πως ούτε στιγμή δεν υποτινέθηκε ότι ένα βιβλίο δεν μπορεί να έκτελειται μόνον από επαναλήψεις, και μάλιστα από επαναλήψεις επαναλήψεων.

Ίδου μερικά δείγματα της άνταρας του κ. Παπακώστα:

Είς βιβλιοκράτην

Βιβλιοκράτη έλαμε
άνεστα σπανία,
δε γύρισε ποτέ του
τα ξένα τα βιβλία.

Τα γυναικεία χείλη

Τα χείληα κόκκινα
όλοι τα ποθούνε,
μα νερό ζητούν άμεσως
δοσι τα φιλούνε.

Ο κ. Παπακώστας δεν προσπαθεί ούτε καν να δώσει τουλάχιστο μια κάποια αισθητική διατύπωση στο ξένο πνεύμα. Όπως στο περιεχόμενο έτσι και στη μορφή του άρκει ή πεζότητα.

Είτε περιττό φαντάζομαι να προσθέσω ότι τα τετράστιχα του δεν συνδέονται από καμιά κεντρική ιδέα, από κανένα νόημα. Ο κ. Παπακώστας δεν ελκονέται για αισθηματική ανάγκη να κεντηρίσει με τη σύναξη μερικών κοινωνικών ή άνθρωπινων άδυναμιών, ούτε και γιατί άντιέχει την ζωή με μια βαθιά οικολογική άνγκη παρά φαίνεται να αισθάνεται καμιά άλλη άνγκη παρά να γεμίσει άπονοδίη ένα βιβλίο με τετράστιχα. Στο τέλος του βιβλίου παραθέτει και μερικές «σκέψεις». Τα άπονοδιητικά αυτά είδος δεν έπιδέχεται ούτε καν τη μετριότητα. Είναι άνεκτό έπιδέχεται ούτε καν τη μετριότητα. Είναι άνεκτό και αισθητικό μόνον όταν άσχημα έλασσε τις ιδέες διατυπώνονται μ' έναν διανοητικό σπιν- νη έλκας άπονοδιη. Ο κ. Παπακώστας άπονοδιη στο ίδιο επίπεδο με τα τετράστιχα του...

Ο κ. Baudry μεταφράζει τον «Τάφος» του Παλαμά κι' αποδεικνύει άκόμα μια φορά πόσο είναι άδικημνοι οι ποιητά που έχουν για όργανό τους τη γλώσσα ενός μικρού έθνους. Ποτέ δεν θά έπαι κοινώνουν μ' ένα εύρητο ποίημα, ποτέ δεν θά μεταδώσουν το παλιό τους πιά από έναν πε- μωρισμένο κινέο. Οι πεζογράφοι έχουν κάθε λόγο να έλκουν πως ένα ποίημα είναι άπονοδιη. Οι μορφοποιητές, δεν θά έλλοιωθούν παρά έλαττώματα. Οι ποιητά το περισσότερο του μπορούν να περ- γήσει, να έμμενεται δηλαδή από τη διάθεσή τους και τα μοτίβα τους για να γράφει ένα δικό του ποίημα που μονάχα θά συγγενεί με το πρωτό- τυπο, που θά μεταδίνει μόνον τις μεγάλες του

γραμμές. Έάν ζητήσουν μια πιστή μετάφραση εί- ναι βέβαιο ότι θά χαθεί ή όσία του έργου τους. Είναι καταδικασμένοι να διαλέξουν ή να μεταφρα- στούν πιστά και να μη μεταδοθεί ή λυρική τους άνάταση ή να μεταδοθεί ή λυρική της άνάταση μέσα σ' ένα περιβλήμα που θά της έινε άρκετά ξένο.

Ο κ. Παλαμάς μάς έδωσε τελενταία άριστο- ηματικά δείγματα δημονηγικής μεταφραστικής έργασίας. Στο βιβλίο του «Συναρπασμένη μου- σική» υπάρχουν άρκετά ποιήματα άρτια που προσ- φέρουν την ίδια αισθητική χαρά και την ίδια συγκίνηση όπως και το πρωτότυπο' το καθορώ- νουν όμως επειδή διασκευάζουν έλευθερα.

Ο κ. Baudry προτίμησε την πιστή μετάφραση. Θέλησε μάλιστα να μεταφράσει τόσο πιστά κάθε λέξη και κάθε φράση ώστε συχνά θυσιάζει στην πιστότητα κι' αυτούς τους κανόνες, το ρυθμό, και την αισθητική της γαλλικής γλώσσας. Είναι βέβαια τομυρά να κρίνουμε με τα γαλλικά ένος Γάλλου, άλλα νομίζω ότι άρκει να έχει διαβάσει κανείς μερικά γαλλικά βιβλία και ποιήματα για να μπορεί να άντιληφθεί πόσο λίγο κανονικά και πρό πάν- των μουσική είναι ή γλώσσα του κ. Baudry. Και άφού τα γαλλικά αυτά μάς ένοχλούν έμάς, φαντά- ζομαι ότι για τους Γάλλους θά είναι έντελός άν- τίστορα. Πολύ φοβούμαι ότι το βιβλίο του κ. Baudry δεν θά έπιδείξει το σκοπό του: δεν θά διαδώσει την ποίηση του κ. Παλαμά. Κανείς μάς από το βιβλίο αυτό δεν θά την άγαπήσει, κι' ούτε θά την καταλάβει. Και είναι κρίμα! Το σύνολο του έργου του κ. Παλαμά είναι πάρα πολύ όγκω- δες και έχει κατά συνέπεια πολλές άδυναμίες: έπάρχουν όμως μέσα στο κανένα από τα πολυ- αδια βιβλία του έξοχα ποιήματα, δομημένα από έντονα λυρικά άναστήματα τα όποια θά άξίζει και θά έπρεπε να γίνουν κείμενα του παγκόσμιου, καλ- λιεργημένου κοινού.

Το πιο ένδιαφέρον σημείο του βιβλίου είναι ο πρόλογος που έγραψε ο ίδιος ο κ. Παλαμάς. Ο κ. Παλαμάς έζηγεί με έξαιρετική ελκονέτεια πως έγραψε τον «Τάφο»: «Ο θάνατος μου άρπαξε ένα παιδί που λίγανη. Το θάνατος άκόμα, και κάθε φορά που το βλέπω, ή συγκίνηση μου άποσπά άά- κρια. Συγκινείται ή πατρική άγάπη; Η ή προσ- κόλληση του ποιητή; Συγκινούνται, νομίζω, και τα δύο αισθηματικά μαζί, γιατί το ένα δεν έπαρχει χωρίς το άλλο. Άλλ' έάν πρέπει να όμολογήσω την άλήθεια, νομίζω ότι ίππερισιγεί ο ποιητής. Το παιδί που σπάρσε στο νεκρικό του κορβέττα, το παιδί που σεία έλκωνε σάν νερό, και γύρω του το άπελπισμένο σπύ, ή συμπάθεια των φί- λων, ή έμμεναιμνος για τον πατέρα! Και σύ- χρονα ή πηγή έμμεναιμνος για τον ποιητή! Ο πα- τέρρας που υποφέρει έχει πιά έξοχά την ποίηση. Άλλ' ο ποιητής άγανακτά... Όταν μου ήρθε στο νου να γράφο τον «Τάφο» είχα μέσα μου την αι- σθητική χαρά που δημιουργεί. Η χαρά του καλλι- τέχνη δεν μπορούσε φυσικά να μου παρουσιασθεί χωρίς τον πόνο του πατέρα. Όπως ο πόνος έχει τη γλώσσα του, έτσι έχει και ή γλώσσα τον πόνο της. Άλλ' ο πόνος έγινε την ίδια την έπαρξη' γινό- ταν έπας.

Οι γραμμές αυτές δεν άποκαλύπτουν βέβαια τί- ποτε το έντελός κοινόησιο. Είναι όμως άρκετά ιδιόσυττες, γιατί συνήγουν ού άναίμυτες αυτές γί- νονται από τους κοινούς κι' έτσι από τον ίδιο τον ποιητή. Οι περισσότεροι ποιητά φαντάζονται ότι θά διαταγαν να έκαυώσουν με τόσο σαφή- νεια την άπολυτοφική έμμεναιμνος της Νέχνης στον πατέρα τον πόνο. Οι γραμμές αυτές είναι πολύ χαροητηστικές της ποιοτικής του Παλαμά. Δεί- χνουν άκόμα μια φορά πόσο άπόλυτα αισθάνεται την άνγκη να μην άποκοινηί έπας, να τα πεί δια...

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ

ΑΤΕΚ
ΑΝΩΝ. ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΔ. ΚΥΡΙΑΖΙΔΗ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ 5.000.000 ΔΡΑΧ.
ΜΕΛΕΤΑΙ — ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ — ΕΡΓΟΛΗΨΙΑΙ
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ & ΕΝ ΓΕΝΕΙ
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ
ΑΘΗΝΑΙ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 28
ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
ΚΥΔΕΣ - ΑΘΗΝΑΙ
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ
68-00

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ
ΩΡΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ
Πρός διευκόλυνσιν των καταθετών Ταμειευτηρίου, ούτινες, λόγω των εργασιών των, δεν δύνανται να συναλλάσσονται κατά εας συν- ήθεις ώρας των εργασιών της Τραπεζής, το τμήμα Ταμειευτηρίου αυτής (γινόντα δδών Γεωργίου Σταύρου και Σταδίου), από της 3ης Φεβρουαρίου θα παραμένη άνοιχτόν και θα λειτουργή ΑΠΟ ΤΗΣ 9ης ΩΡΑΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 8ης ΤΟ ΕΣΠΕΡΑΣ ΣΥΝΕΧΩΣ ΚΑΙ ΑΝΕΥ ΜΕΣΗ ΜΕΡΙΝΗΣ ΔΙΑΚΟΠΗΣ.



Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ:

ΑΠΟ ΑΥΓΑ, ΓΑΛΑ, ΚΑΚΑΟ Κ ΒΥΝΗ,
ΤΗΝ ΚΑΘΙΣΤΟΥΝΕ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΤΡΟΦΗ
ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΞΑΣΘΕΝΗΜΕΝΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ
ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΑΝΑΓΚΗ ΑΠΟ ΤΟΝΟΣΗ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

ΓΙΑ ΤΑΣ ΘΥΛΑΖΟΥΣΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑΣ ΕΓΚΥΟΥΣ

ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΑΡΡΩΝΥΟΝΤΑΣ

ΚΑΙ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΝ

ΕΙΣ ΤΑ ΣΠΟΡΤ

Η ΟΒΟΜΑΛΤΙΝΗ

ΕΙΝΑΙ ΠΗΓΗ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΚΥΓΕΙΑΣ
ΔΟΚΙΜΑΣΑΤΕ ΤΗΝ ΟΛΟΙ ΚΑΙ ΘΑ ΠΕΙΣΘΗΤΕ

Dr A WANDER S. A. BERNE

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΕΠΟΣ Γ. ΣΙΔΕΡΟΠΟΥΛΟΣ